

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 17, številka 2

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen

JUNIJ 2022

*Vsem občanem in občanom želimo lepo praznovanje ob prazniku
naše občine in jim čestitamo ob dnevu državnosti.*

*župan mag. Erik Modic, podžupanja Alenka Tavčar,
člani občinskega sveta in delavci občinske uprave*

3 NOVICE IZ OBČINSKE UPRAVE

- 4 Supervolilno leto 2022
- 4 Krožno križišče Alu Komen
- 5 Parkirišče za turistične avtobuse in postajališče za avtodome
- 6 Medgeneracijski park Komen
- 6 Prenova občinskih objektov v Kobdilju – nova neprofitna stanovanja za mlade družine
- 7 Ocenjevanje vin na območju občine Komen v letu 2022
- 8 Priznanja najlepšim vasem občine Komen v letu 2022

10 IZ VAŠKIH SKUPNOSTI

- 10 Spomladanska čistilna akcija
- 11 Šparglijada v Brestovici – končno spet!
- 11 10. tradicionalni pohod po Maherjevih poteh

14 DRUŠTVENO

- 14 V konturi sprememb
- 15 Debela griza – kako so živeli prebivalci gradišč
- 16 Odlična uvrstitev PGD Komen na tekmovanju kraške gasilske zveze
- 17 Kakor si bosta postlala, tako bosta spala

17 IZ KOMENSKE KNJIŽNICE

- 17 Ta nagajivi Bralni Palček
- 18 S knjižnim nahrbtnikom pod vodno gladino
- 18 Povezano z Vezmi
- 19 Paketnik za knjige
- 19 Pokukajmo v spomine: Žensko delo v Konfekciji Komen

20 BURJINA GLASBA

- 20 Koncert ob 25. obletnici Pihalnega orkestra Komen
- 22 Utrip podružnične glasbene šole

23 KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO

- 23 Strupena invazivka na krasu: raznozobi grint (*Senecio inaequidens*)

24 ŠPORTNO

- 26 Prireditve ob 50. obletnici NK Komen
- 27 Memorial Mezinec Ladislav – Ladi

28 TURIZEM

- 28 Barvita pomlad v Štanjelu
- 30 Pot sv. Martina Tourskega tudi čez Kras in občino Komen, s stopinjo v Štanjelu
- 29 Kras in Brkini na največjem turističnem sejmu v Sloveniji
- 31 Muzej Grad Štanjel

35 IZ ŠOLSKIH KLOPI

40 BURJICA

48 KAR BURJA PRINESE

55 PRIREDITVE IN OBVESTILA

Burja

Glasilo Občine Komen
Letnik 17, številka 2, JUNIJ 2022

Izdajatelj:
Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
e-pošta: burja@komen.si

ISSN 2591-2321

Naklada: 1.400 izvodov
Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v občini Komen. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na Občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.

Odgovorna urednica: Heidi Vrčon
Uredniški odbor: Mojca Sušnik Klemenčič (pomočnica odg. urednice), Tanja Bratina Grmek, Suzana Stanko, Martina Godnič
Lektoriranje: Barbara Jejčič
Priprava in tisk: Studio Terčon, Borut Terčon s. p.

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov: burja@komen.si najpozneje do 25. 8. 2022. Prispevki, ki bodo prispeli prepozno, ne bodo vključeni v junjsko številko! K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čim boljši resoluciji. Vabimo tudi vse fotografe ali fotografe kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čim boljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.

Naslednja številka občinskega glasila izide SEPTEMBRA 2022.

Avtorica naslovne fotografije: Tanja Saražin Strnad
Na naslovni fotografiji je vas Sveto, ki je letos osvojila prvo mesto v okviru akcije Ocenjevanja urejenosti naselij, vrtov in domačij na območju Občine Komen.

Spoštovane občanke in občani, drage bralke in bralci občinskega glasila BURJA!

Po štirih letih premora se letos končno zopet lahko nadejamo sproščenega praznovanja občinskega praznika. V letu 2019 nam jo je zagodel dež, v naslednjih dveh letih pa je naše načrte prekrizal nepredvidljivi Covid-19. Tokrat držimo pesti, da bo vreme prijazno in da bomo lahko uresničili resnično bogat razvedrilni programi, ki sta ga za vas pripravila občinska Komisija za mladinska vprašanja in prireditve ter Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov. V teh težkih časih, ko se okrog nas kopičijo črni oblaki negotovega svetovnega gospodarskega in političnega razvoja, je prav, da izkoristimo čim več možnosti za sproščeno druženje, za hip odložimo skrbi ter se skupaj poveselimo nad vsem, kar je bilo v zadnjem letu postorjenega na lokalni ravni kakor tudi tistemu, kar še bo narejeno v prihodnjih mesecih.

Vzrokov za veselje je veliko. Skupaj z društvi in klubi naše občine se letos lahko veselimo častitljivih obletnic njihovega delovanja, od petindvajsetletnice Pihalnega orkestra Komen, petdesetletnice Nogometnega kluba Komen in Balinarskega kluba Hrast Kobjeglava-Tupelče, šestdesetletnice Lovskega društva Dolce-Komen do sedemdesetletnice Društva upokojencev Komen. V juniju petdesetletnico delovanja praznuje tudi komenska podružnica Kosovelove knjižnice Sežana. Praznovanja bodo toliko slajša, saj se klubi ponašajo s številnimi uspehi, tako skupinskimi kakor posameznimi, doseženimi na državnih prvenstvih, od

Balinarskega kluba Hrast Kobjeglava-Tupelče do Plesnega društva Be Funky. Enako uspešni kakor na športnem področju so tudi ustvarjalci na umetniških in drugih področjih, od razstav o zgodovini domačega kraja in likovnih tečajev za mlade, do postavitve učilnice na prostem. Naj ob tem izrazim hvaležnost tudi številnim vaškim odborom in posameznikom, ki skrbijo za urejenost domače vasi. Le-te namreč iz leta v leto postajajo lepše, bolj cvetoče in bolj urejene, kar se odraža tudi v vsako leto hujši konkurenci pri pridobivanju priznanj za najlepše urejeno naselje oziroma zaselek.

Ker brez truda in dobrih zamisli ni napredka, sem kot župan zelo zadovoljen, da smo lahko z dodatno podporo iz občinske blagajne oplemenitili marsikatero prostovoljno delo vaščanov, npr. pri obnovi vaških domov, športnih in drugih javnih površin ter eko-otokih v številnih vaseh naše občine. Zatorej, hvala vsem, ki ste pripravljeni del svojega prostega časa nameniti uresničevanju skupnih ciljev, ne glede na to, kako veliki so. Le s skupnimi močmi lahko dosežemo veliko. Tako se skupaj z Domom upokojencev Nova Gorica pripravljamo na otvoritev Dnevnega centra za starejše v Cirju v letošnji jeseni. Gradbena dela so zaključena, opremo dobavljamo. Prva predstavitev dnevnega centra oziroma »hiše dobre volje« v kulturnem domu Komen konec maja je pokazala, da med občani vlada veliko zanimanje za uporabo njihovih storitev.

Priznati moram, da se mi je kamen odvalil od srca, ko smo v aprilu po večmesečni zamudi končno uspeli s stalno razstavo o »Naravi in človeku na Krasu« slavnostno odpreti vrata Muzeja

grad Štanjel. Zalogaj ni bil majhen in načrti niso enostavni. Gre za največjo posamično naložbo v Štanjel, saj njena vrednost presega 900.000 EUR. Z njo smo naredili velik korak k dokončanju obnove in revitalizacije gradu, ki se je začela pred skoraj pol stoletja. Na več kot 400 m² razstavnih površin odslej obiskovalci na interaktivni način spoznavajo in izkušajo Kras, ne glede na vreme ali letni čas. Prvič doslej so razstavnici prostori gradu dostopni tudi za gibalno ovirane osebe, saj dvigalo omogoča dostopnost do vseh nadstropij v obnovljenem delu spodnjega palacija. V sodobno opremljeni vhodni avli v pritličju odslej deluje tudi osrednji turistični informacijski center Štanjela, ki na enem mestu nudi obiskovalcem vse potrebne informacije, zaposlenim pa tudi v zimskem času ogrevan delovni prostor. Prepričan sem, da bo nov kulturno-turistični produkt podaljšal turistično sezono in tudi čas bivanja obiskovalcev v Štanjelu ter na Krasu.

Potem ko smo v lanskem letu uredili medgeneracijski park v Svetem s površinami in opremo za športno vadbo, so v maju končno zabrnili tudi delovni stroji v središču Komna. Do začetka avgusta bomo v okviru medgeneracijskega in spominskega parka izgnancev uredili zelene površine za sprostitev in druženje krajanov, vključno z manjšim otroškim igriščem in igrali. Poleg »malega trga« in površine pri baru Paradiso bomo v okviru investicije še dodatno polepšali okolico kala Luže.

Veseli me, da že imamo trdno zagotovljena evropska in državna sredstva v skupnem znesku več kot 2,5 mio. EUR za tri pomembne projekte, ki jih bomo začeli izvajati poleti oziroma jeseni. To

so: izgradnja 27 km dolge mreže kolesarskih poti med Komnom, Kobjeglavo, Volčjim gradom, Tomačevico in Sežano (projekt GEOMOB), rekonstrukcija in dozidava vrtca v Štanjelu, v okviru enega izmed LASovih projektov napeljava elektrike, vrtno razsvetljavo in vodovoda do balinišča v štanjelskem Ferrarijevem vrtu, ter sanacija ograje in najbolj poškodovanih betonskih delov vrta Zdravstvene postaje v Komnu.

V maju smo z Ministrstvom za infrastrukturo podpisali sporazum o ureditvi krožišča Alu Komen in izboljšanja uvoza na območje Alu Komen v skupni vrednosti več kot 1,1 mio. EUR. Trenutno Direkcija za infrastrukturo ureja vse potrebno za odkupe zasebnih zemljišč, na katere bo posegalo krožišče. Prav tako je izdelana gradbena dokumentacija za ureditev pločnikov ob državni cesti Štanjel – Sežana v naselju Kobdilj in za ureditev preglednejšega in varnejšega križišča za železniško postajo Štanjel. Vse z namenom, da bi čimprej prišlo do začetka gradbenih del.

Uspešen je bil tudi letošnji občinski razpis za spodbujanje odpiranja novih delovnih mest, saj je občina za 13 novih delovnih mest lahko namenila vseh za to v proračunu rezerviranih 45.000 EUR. V pripravi je tudi razpis za sofinanciranje malih čistilnih naprav, ki bo objavljen predvidoma v juliju. Predvidena skupna vsota sredstev je 20.000 EUR in prepričan sem, da bo v celoti porabljen.

V sklopu projektiranja še tretje variante obnove Zadružnega oziroma Kulturnega doma Komen dr. Jasna Fakin Bajec vodi delavnice s ciljnim skupinami občanov z namenom zbiranja

zgodovinskih spominov na družabno življenje in javne dogodke, ki so se odvijali pod okriljem doma v zadnjih desetletjih. Prvi rezultati so obetavni, saj prihajajo na dan zanimive zgodbe, ki bi sicer za vedno utonile v pozabo. Po končanih delavnicah bo v septembru organiziran srečanje z vaščani, na katerem bodo predstavljene ugotovitve in zaključki delavnic kakor tudi končni predlog za obnovo doma.

Po prenovi šolske kuhinje v Komnu in prenovi sanitarij v komenskem vrtcu ter v šoli nismo zaspali na lovorikah. Lotili smo se izdelave gradbene dokumentacije za novo in večjo športno dvorano v Komnu. Cilj je do konca zime pridobiti gradbeno dovoljenje in s tem možnost za pridobitev evropskih sredstev za športno dvorano, ki bo našim učencem in športnim društvom omogočila boljše pogoje za vadbo ter tekmovanja. V stari telovadnici pa bi po preureditvi nastal prostor za novo balinarsko dvorano ter prostori za glasbeno šolo.

Delovanje občinske uprave je usmerjeno tudi v intenzivno iskanje sredstev za neprofitna stanovanja za mlade družine. Najdlje smo napredovali v okviru projekta obnove vaškega doma v Kobdilju, kjer želimo še v letošnjem letu začeti z gradbenimi deli za ureditev dveh stanovanj. Nadaljuje se obnova vaških domov in njihove okolice z namenom zagotoviti ustrezne prostore za aktivno in skupno preživljanje prostega časa občanov, kar pomembno prispeva k višji kakovosti življenja. Veseli me, da smo v maju lahko sodelovali pri uspešni vaji „Nezavest – Štanjel 2022“, ki jo je vodil Zdravstveni dom Sežana v tesnem sodelovanju s Prostovoljnim gasilskim društvom Komen, Zavodom

za gasilno in reševalno službo Sežana in Kraško gasilsko zvezo. V okviru vaje se je v realnih pogojih povečanega prometa preverilo pripravljenost in način izvajanja reševanja dveh težko poškodovanih oseb na težko dostopnem delu starega dela vasi. Namen in cilj vaje je bilo izboljšanje pogojev za reševanje življenj in zdravja prebivalcev ter obiskovalcev Štanjela.

Bliža se čas dopustov in verjetno se bo, drage občanke in cenjeni občani, marsikdo od vas prelevil v turista in odrinil kam drugam, na lepše. Ker pa je tudi naš Kras lep, skrivnosten in na njem živimo gostoljubni ljudje, bo za marsikaterega obiskovalca prav Kras pomenil ta »na lepše« ali celo »na najlepše«. Zato želim s sodelavci tudi poletni čas izkoristiti za nadaljnji turistični razvoj občine. Vse potrebno je že pripravljeno za objavo razpisa za podelitev stavbne pravice vlagateljem, ki želijo pri mejnem prehodu Gorjansko na občinski zemlji v velikosti 2,5 ha dolgoročno razviti butične turistične nastanitve. Želimo si, da bi na jugozahodnem robu naše občine nastala nova turistična infrastruktura, ki bo povečala povpraševanje po naših kmetijskih pridelkih in drugih lokalnih izdelkih ter ustvarila nova delovna mesta.

Za tokrat naj bo dovolj. Želim vam prijetne počitnice. Ne izpostavljajte se sončni pripeki, raje si privoščite oddih v senci ob hladni pijači in v dobri družbi, pa naj si bo to kje daleč, na obali pri enih ali drugih sosedih ali le pod drevesom na domačem borjaču, kjer je preverjeno tako ali tako najlepše. Čisto na koncu pa naj dodam še čestitke ob občinskem prazniku in dnevu državnosti.

Vaš župan, mag. Erik Modic

Župan Občine Komen mag. Erik Modic v dogovoru s predsednikom Društva upokojencev Komen Milanom Rudežem pripravlja srečanje s starejšimi občani. Na srečanje so vabljeni občani, rojeni pred letom 1958 in so/bodo v letu 2022 dopolnili 65 let. Na srečanje se je potrebno prijaviti s spodnjo prijavnico do 15. julija 2022. Izpolnjene prijavnice pošljite na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen, ali na elektronski naslov obcina@komen.si.

Po kratkem kulturnem programu bo sledilo družabno srečanje. Za hrano in pijačo bo poskrbljeno.

Prijavnica

Podpisani

Ime in priimek

Naslov / e-naslov

Telefon

Datum rojstva

Podpis

se prijavljam na županov sprejem starejših občanov.

Srečanje bo predvidoma septembra. Vabilo dobite po pošti.

OBVESTILO O OBDELAVI OSEBNIH PODATKOV

S podpisom prijavnice se strinjam, da se lahko osebni podatki uporabljajo, obdelujejo in preverjajo za potrebe in namen posredovanja vabila na županov sprejem starejših občanov. Občina bo posredovane osebne podatke uporabila izključno za namene kot so opredeljeni v tem soglasju oziroma privolitvi, ter jih hranila do preklica privolitve s strani posameznika, ki je podatke posredoval, oziroma do izteka namena, za katerega so se podatki zbrali. Pravna podlaga za obdelavo osebnih podatkov je privolitev posameznika. Privolitev lahko kadar koli prekličete, ne da bi to vplivalo na zakonitost obdelave podatkov, ki se je na podlagi privolitve izvajala do njenega preklica. Upravlavec osebnih podatkov je Občina Komen. Občina bo hranila in varovala osebne podatke na primeren način, tako da ne bo prišlo do morebitnih neupravičenih razkritij podatkov nepooblaščenim osebam. Občina bo omogočila obdelavo oziroma posredovanje osebnih podatkov izključno naslednjim pooblaščenim uporabnikom (pooblaščenim zaposleni občine, pooblaščenim osebam, ki obdelujejo osebne podatke pri pogodbenem obdelovalcu občine, osebe, ki izkažejo pooblastilo za dostop do osebnih podatkov v okviru zakona oziroma podzakonskih predpisov). Občina ne uporablja avtomatiziranega sprejemanja odločitev, vključno z oblikovanjem profilov. Osebni podatki se ne prenašajo v tretje države ali mednarodne organizacije. Seznanjen/a sem, da imam glede osebnih podatkov, ki se nanašajo name, pravico seznanitve, dopolnitve, popravka, omejitve obdelave, izbrisa in prenosljivosti (vključno s pravico do pritožbe pri Informacijskem pooblaščenju in sodnim varstvom pravic - pritožbo lahko podate Informacijskemu pooblaščenju (naslov: Dunajska 22, 1000 Ljubljana, e-naslov: gp.ip@ip-rs.si telefon: 012309730, spletna stran: www.ip-rs.si). Podrobnejše informacije o tem, kako občina ravna z osebnimi podatki, so na voljo na preko kontaktnih podatkov pooblaščenih oseb za varstvo osebnih podatkov: e-pošta: dpo@virtuo.si.

Župan Občine Komen mag. Erik Modic pripravlja srečanje s starši otrok s stalnim prebivališčem v Občini Komen, ki so bili rojeni v lanskem letu (od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021). Na srečanje se je potrebno prijaviti s spodnjo prijavnico najkasneje do 15. julija 2022. Izpolnjene prijavnice pošljite na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen, ali na elektronski naslov obcina@komen.si.

Prijavnica

Podpisani

Ime in priimek starša oziroma skrbnika

Ime in priimek otroka

Naslov / e-naslov

Telefon

Datum rojstva otroka

Podpis

se prijavljam na županov sprejem s starši otrok, rojenimi v letu 2021.

Srečanje bo predvidoma septembra. Vabilo dobite po pošti.

OBVESTILO O OBDELAVI OSEBNIH PODATKOV

S podpisom prijavnice se strinjam, da se lahko osebni podatki uporabljajo, obdelujejo in preverjajo za potrebe in namen posredovanja vabila na županov sprejem novorojenčkov. Občina bo posredovane osebne podatke uporabila izključno za namene kot so opredeljeni v tem soglasju oziroma privolitvi, ter jih hranila do preklica privolitve s strani posameznika, ki je podatke posredoval, oziroma do izteka namena, za katerega so se podatki zbrali. Pravna podlaga za obdelavo osebnih podatkov je privolitev posameznika. Privolitev lahko kadar koli prekličete, ne da bi to vplivalo na zakonitost obdelave podatkov, ki se je na podlagi privolitve izvajala do njenega preklica. Upravlavec osebnih podatkov je Občina Komen. Občina bo hranila in varovala osebne podatke na primeren način, tako da ne bo prišlo do morebitnih neupravičenih razkritij podatkov nepooblaščenim osebam. Občina bo omogočila obdelavo oziroma posredovanje osebnih podatkov izključno naslednjim pooblaščenim uporabnikom (pooblaščenim zaposleni občine, pooblaščenim osebam, ki obdelujejo osebne podatke pri pogodbenem obdelovalcu občine, osebe, ki izkažejo pooblastilo za dostop do osebnih podatkov v okviru zakona oziroma podzakonskih predpisov). Občina ne uporablja avtomatiziranega sprejemanja odločitev, vključno z oblikovanjem profilov. Osebni podatki se ne prenašajo v tretje države ali mednarodne organizacije. Seznanjen/a sem, da imam glede osebnih podatkov, ki se nanašajo name, pravico seznanitve, dopolnitve, popravka, omejitve obdelave, izbrisa in prenosljivosti (vključno s pravico do pritožbe pri Informacijskem pooblaščenju in sodnim varstvom pravic - pritožbo lahko podate Informacijskemu pooblaščenju (naslov: Dunajska 22, 1000 Ljubljana, e-naslov: gp.ip@ip-rs.si telefon: 012309730, spletna stran: www.ip-rs.si). Podrobnejše informacije o tem, kako občina ravna z osebnimi podatki, so na voljo na preko kontaktnih podatkov pooblaščenih oseb za varstvo osebnih podatkov: e-pošta: dpo@virtuo.si.

Supervolilno leto 2022

V aprilu smo volivci glasovali na državnoborskih volitvah, proti koncu tega leta pa se bomo morali odpraviti na volišča še dvakrat.

Naslednjič se bomo na volišča odpravili predvidoma v oktobru, in sicer zaradi izvedbe volitev predsednika države. Datum volitev predsednika RS z zakonom ni določen, predsednik Državnega zbora jih bo razpisal ne prej kot 135 dni pred potekom petletnega mandata sedanjega predsednika države ter najpozneje 15 dni pred potekom mandata (tj. 4. 12. 2022). Sedanji predsednik države Borut Pahor se zaradi zakonskih določil (posameznik lahko opravlja funkcijo le dva mandata zaporedoma) poslavlja.

V novembru 2022, natančneje v nedeljo, 20. 11. 2022, nas čakajo lokalne volitve, na katerih bomo volili člane občinskega sveta in župana občine, v kolikor župan v prvem krogu ne bo izvoljen, bo

potrebna izvedba drugega kroga volitev (4. 12. 2022). Čas izvedbe prvega kroga volitev določa Zakon o lokalnih volitvah, in sicer je to vedno tretjo nedeljo v novembru. Volitve razpiše predsednik Državnega zbora v juliju tistega leta, ko se volitve izvedejo.

Na območju Občine Komen je 14 volišč, izvedeno bo tudi predčasno glasovanje pred samim nedeljskim dnevom volitev. Volivci bodo volili 13 članov občinskega sveta po proporcionalnem načelu in župana po večinskem načelu.

Pravico voliti in biti voljen za člana občinskega sveta ima vsak državljan Republike Slovenije, ki je na dan glasovanja dopolnil 18 let starosti. Pravico voliti in biti voljen za člana občinskega sveta ima tudi državljan druge države članice Evropske unije, ki ima potrdilo o prijavi stalnega prebivanja in prijavljeno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji oziro-

ma potrdilo o prijavi prebivanja in prijavljeno začasno prebivališče v Republiki Sloveniji. Pravico voliti člana občinskega sveta imajo tujci, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje in prijavljeno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji. Volilno pravico iz prvega in tretjega odstavka tega člena ima volivec v občini, v kateri ima prijavljeno stalno prebivališče.

Volilno pravico ima volivec v občini, v kateri ima prijavljeno stalno prebivališče, če stalnega prebivališča nima prijavljenega v Republiki Sloveniji, pa v občini, v kateri ima zadnje prijavljeno začasno prebivališče.

Vsa opravila v zvezi z lokalnimi volitvami izvaja občinska volilna komisija, ki jo je v letu 2021 imenoval občinski svet za dobo štirih let.

Vabimo vas, da vsa obvestila in novice v zvezi z lokalnimi volitvami 2022 spremljate na naši spletni strani www.komen.si.

Besedilo: Mag. Andreja Štok,
občinska uprava

Kako smo volili - redne volitve v Državni zbor Republike Slovenije 2022

V nedeljo, 24. 4. 2022, so potekale redne volitve poslancev v Državni zbor Republike Slovenije. Za vstop v Državni zbor se je potegovalo 20 političnih strank oziroma list, 4 % prag za vstop pa je prestopilo le 5 političnih strank.

Kakšni so bili rezultati volitev na državni ravni ali na ravni volilne enote oziroma okraja, ste si lahko ogledali na spletni strani Državne volilne komisije www.dvk-rs.si. Kakšna je bila udeležba na volitvah ter katera stranka oziroma kandidatna lista je pridobila največ glasov na območju Občine Komen, pa si oglejmo v nadaljevanju.

Na območju občine Komen je 14 volišč. Glasovalo je 2244 volilnih upravičencev, veljavnih je bilo 2213 glasovnic, povprečna volilna udeležba je bila 77,29 %. Najvišja volilna udeležba je bila na volišču v Volčjem Gradu (86,30 %), najnižja pa v Brestovici pri Komnu (69,62 %). Najvišje število glasov (842) je prejela stranka Gibanje Svoboda (38,047 %). Za njo so se uvrstile Slovenska demokratska stranka, ki je prejela 416 glasov (18,798 %), Nova Slovenija – Krščanski demokrati je prejela 178 glasov (8,043 %), Stranka Alenke Bratušek pa je prejela 154 glasov (6,958 %). Prag 4 % sta na voliščih na območju

Občine Komen prestopili še stranki Socialni demokrati – SD (4,925 %) in Levica (4,292 %).

Volivci, občani Občine Komen, so torej volili primerljivo volivcem na celotnem območju Republike Slovenije, saj so največje število glasov oddali strankam, ki so tudi na celotnem državnem območju prejele najvišje število glasov. Med strankami sicer izstopa Stranka Alenke Bratušek, ki je na območju občine Komen prejela četrti rezultat volitev, praga za vstop v Državni zbor RS na državnem nivoju pa ni prestopila.

Besedilo: Mag. Andreja Štok,
občinska uprava

Krožno križišče Alu Komen

Investitor Direkcija RS za infrastrukturo, Tržaška cesta 19, 1000 Ljubljana želi urediti krožno križišče na regionalni cesti R3-617/1054 Komen– Gorjansko v km 0+310 do km 0+500, kjer bi se nova obvozna cesta zaključila.

Obrađnavano območje se prične tik za priključkom lokalne poti JP 676251, in sicer v km 0+310 in zaključí v km 0+500. Cesta je ureja kot dvosmerna v skupni širini vozišča cca 5.00 m. Na obrađnavanem odseku se nahaja priključek na makadamsko parkirišče ob desni strani ter več dovozov na kmetijska zemljišča ob levi strani.

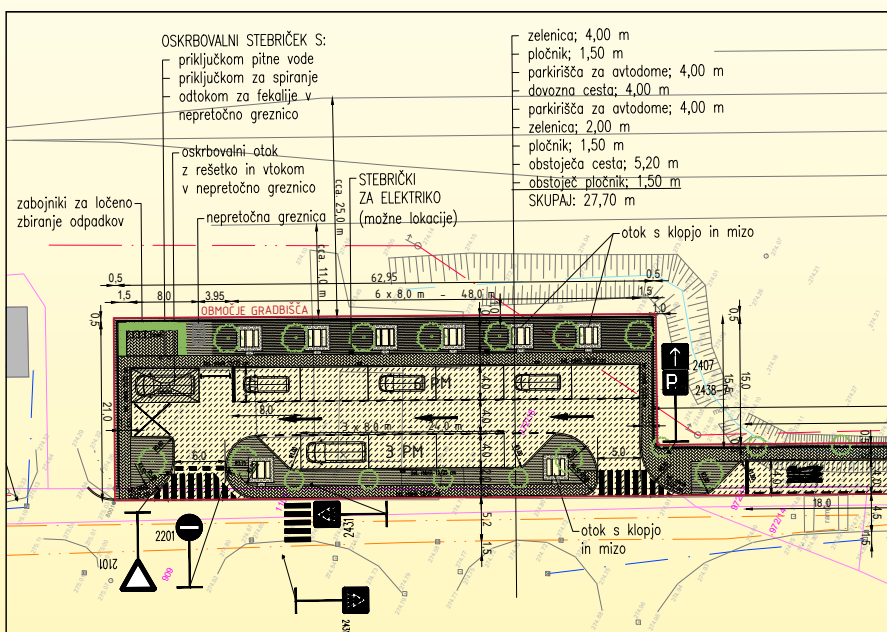
parcelah 1818/18 in 1818/19 k. o. Komen za potrebe umestitve nove oziroma prestavljene bencinske črpalke iz centra Komna

Občina Komen in Ministrstvo za infrastrukturo sta 20. 5. 2022 podpisala sporazum o sofinanciranju Ureditve krožnega križišča na območju ceste R3-614/1054 Komen– Gorjansko.

Parkirišče za turistične avtobuse in postajališče za avtodome

pa je prostor za tri parkirna mesta. Vmes teče dovozna pot v širini 4 m. Parkirišča za avtodome bodo opremljena s tremi stebrički/terminali za elektriko, na oskrbovalnem otoku pa bosta še stebriček/terminal za odpadno vodo in stebriček/terminal za pitno vodo. Oskrbovalni otok vključuje tudi inox talno rešetko za odvod odpadne vode, v njegovi neposredni bližini pa je predviden še prostor za ekološki otok za smeti. Parkirišča za turistične avtobuse bodo urejena na J oziroma JV delu območja vzdolž obstoječe občinske ceste. Okoli parkirišča za turistične avtobuse in postajališča za avtodome bo urejena peš povezava (pločniki v širini 1,5 m). Ostale površine bodo v večini zatravljene. Na zelenih površinah so predvideni še urbani otoki (miza in klopi) in zasaditev dreves. Načrtovana ureditev bo opremljena z videonadzorom in javno razsvetljavo.

Besedilo: Boštjan Frančeškin,
občinska uprava

Medgeneracijski park Komen

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Občina Komen je začela z ureditvijo medgeneracijskega parka Komen ter parka Luže na obrobju vasi Komen z namenom medgeneracijskega prenosa znanj in krepitev zavesti o zgodovinski ter naravni dediščini. V Komnu takih površin ni in jih izrazito primanjkuje, oba preurejena prostora pa bosta z nameravano investicijo omogočala srečevanje občanov in občanek različnih generacij. Tako spomenik izgnancem kot kal Luže sta pomembna pričevalca kulturne in zgodovinske dediščine okolja in Krasa, kar želi biti predstavljeno na način, ki bo primeren za različne generacije. Z namenom okrepitve kulturne zavesti bo Društvo izgnancev Slovenije – krajevna organizacija (KO) Komen, prav tako partner projekta, ob obstoječem spomeniku izgnancem, ki se ga bo prenovilo,

postavilo nižji informacijski pano/tablo s fotografijami zgodovinskih dogodkov ter tekstualnimi zapisi, namenjeno lokal-

nemu prebivalstvu, zlasti pa mladim, da se ohranja spomin na grozote 2. svetovne vojne.

Rdeča nit operacije je ohranjanje dediščine za prihodnje generacije, povezovanje dogodkov v preteklosti, kar se prenaša skozi rodove, med generacijami, in kar velja negovati in spoštovati, hkrati pa nadgrajevati preko raznolike ponudbe lokalnega okolja.

Skupna vrednost gradbenih del znaša nekaj več kot 130.000 evrov, delež sofinanciranja iz Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru Lokalne akcijske skupine (LAS) Krasa in Brkinov znaša 85 %. Izvajalec gradbenih del je Komunalno stanovanjsko podjetje Sežana, ki mora vsa dela zaključiti najpozneje do 1. 8. 2022.

Besedilo in foto: Boštjan Frančeškin,
občinska uprava

Prenova občinskih objektov v Kobdilju – nova neprofitna stanovanja za mlade družine

Občina Komen razpolaga v starem vaškem jedru Kobdila z dvema stavbama – vaškim domom in staro hišo, ki jo je kupila pred nekaj leti. V dogovoru z Vaško skupnostjo Kobdilj se je Občina Komen odločila, da letos začne s prenovo vaškega doma. V ta namen je arhitekt Uroš Uršič izdelal gradbeno dokumentacijo za

pridobitev gradbenega dovoljenja za celovito obnovo doma. V pritličju je predviden sodoben večnamenski prostor z urejenim dostopom za invalide, vključno s čajno kuhinjo, shrambo in sanitarijami, v nadstropju pa dve neprofitni stanovanjski enoti v skupni površini nekaj čez 100 m², ki bosta dostopni preko zuna-

njega stopnišča. Trenutno čakamo še na izdajo gradbenega dovoljenja.

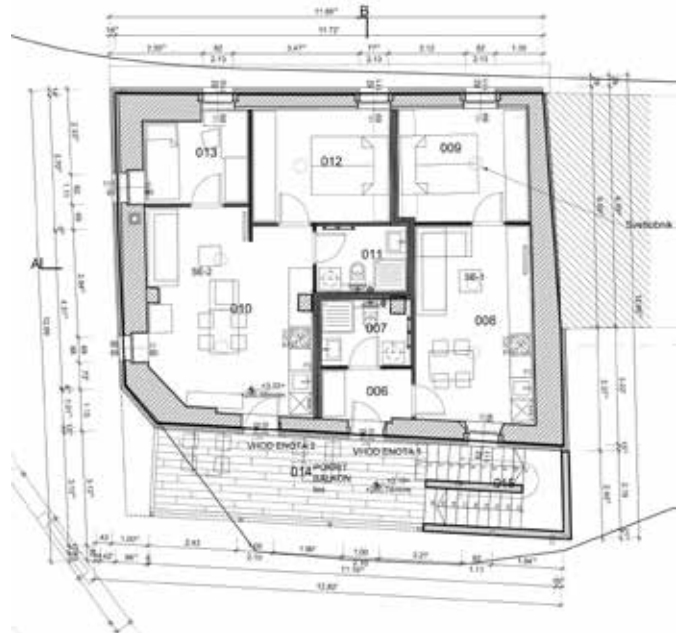
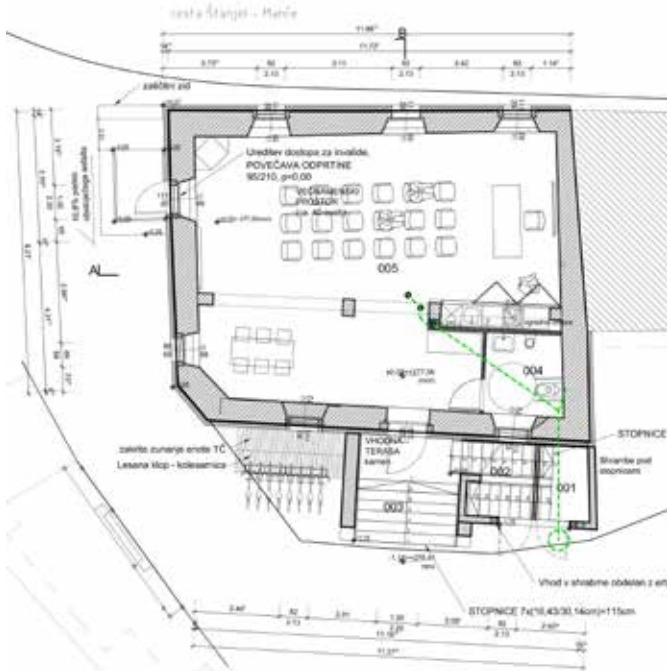
Poleg tega želimo v prihodnjem letu urediti tudi še dve dodatni neprofitni stanovanjski enoti v sosednji stavbi, ki je v zelo slabem gradbenem stanju. Zato smo spomladi naročili izdelavo ustrezne projektne dokumentacije v želji, da bi

še pred koncem letošnjega leta pridobili gradbeno dovoljenje.

Stanovanjski sklad RS je letos objavil program sofinanciranja in zagotavljanja javnih najemnih stanovanjskih enot in

bivalnih enot v letih 2022 in 2023. S programom omogoča sofinanciranje javnih najemnih stanovanjskih enot s posojilom, sofinanciranjem ali kombinacijo obojega v višini 50 % vrednosti investicije. Občina

Komen namerava zagotoviti del sredstev za izvedbo neprofitnih stanovanj s prijavo na omenjen razpis in tako omogočiti mladim družinam iz naše občine cenovno dostopna najemna stanovanja.

Besedilo: občinska uprava

Ocenjevanje vin na območju občine Komen v letu 2022

V sredini meseca maja je na gradu Štanjel potekalo tradicionalno Ocenjevanje vin na območju občine Komen. Komisijo so tokrat sestavljali člani: Majda Brdnik, Sanja Planinšek, Vasja Juretič, Dušan Plešničar in Ivo Kobal.

Zbranih je bilo 38 vzorcev: 6 penin, 15 belih vin in 17 rdečih (en refošk in 16 vzorcev teran PTP). Večina vzorcev, kar 95 %, je bila ocenjena z oceno 16,1 in več, kar pomeni kakovostni razred. 11 vin je prejelo oceno 18,1 in več, kar pomeni vrhunsko vino ali izbrani teran PTP.

Vinar Ivo Kobal, tudi sam pridelovalec penin, pri ocenjevanju penečih vin ni sodeloval in je oceno prepustil ostalim čla-

nom komisije.

Priznanja teran PTP:

- 1. mesto: izbrani teran PTP 2021, vinarstvo Rebula, Brestovica pri Komnu
- 2. mesto: teran PTP 2021, Zvonko Petelin, Tomačevica
- 3. mesto: teran PTP 2021, kmetija Buntovi, Škrbina
- 3. mesto: teran PTP 2021, domačija Furlan, Kobjeglava

Bela vina:

- 1. mesto: sauvignon 2021, Vina Fabjan, Kobdilj

- 2. mesto: vitovska grganja 2020, kmetija Buntovi, Škrbina
- 3. mesto: malvazija 2021, domačija Furlan, Kobjeglava

Peneča vina:

- 1. mesto: penina Anastazija, malvazija 2012, Vinarstvo Rebula, Brestovica pri Komnu
- 2. mesto: penina Tera, sorta refošk, Vina Kobal, Štanjel
- 3. mesto: peneče vino chardonay 2012, Vina Kralj, Kobdilj

Posebna nagrada je bila podeljena tudi za vino Rebula 2015, Vina Fabjan, Kobdilj.

Izbrano je bilo Županovo vino 2022, in sicer izbrani teran PTP 2021, vinarstvo Rebula iz Brestovice pri Komnu.

Besedilo: Tanja Saražin Strnad
Foto: Klemen Gorup

Priznanja najlepšim vasem občine Komen v letu 2022

Kar 36 vasi se nahaja na območju naše občine. In nekaj manjših zaselkov. Komisija si je ogledala vse, od prve do zadnje. Tudi letos se je izkazalo, da so vasi, ki so v prejšnjih letih že dobivale priznanja, še vedno visoko na lestvici ocenjevanja in jih nikakor ni mogoče spregledati. Vsako leto znova si zaslužijo pohvalo.

Še najbolj pa smo veseli dejstva, da se prebujajo tudi ostale vasi. Počasi, a spremembe so opazne. Ponekod, kjer je bilo še pred časom zaznati mrtvilo, nezainteresiranost in nekakšno apatičnost, se dogajajo spremembe. Morda je to zasluga novih priseljencev, večje složnosti v vasi, morda mlajših prebivalcev, ki jim ni vseeno, kako njihova vas izgleda oziroma kako jo vidijo drugi. Članov komisije to ni zanimalo. Spremembe so pač opazne in

razveseljive.

Že dejstvo, da skoraj ni več vasi, kjer ne bi imeli lepo urejenega ekootoka, pove dovolj. Metri na novo zgrajenih ali obnovljenih suhozidov se že podaljšujejo v kilometre. Vasi, kot da že tekmujejo med seboj, katera se bo ponašala z lepšim in daljšim suhozidom. Ni lepšega poklona naši preteklosti in mojstrom, ki ta način gradnje še obvladajo in ga znova obujajo.

Če drugje po Sloveniji rečejo malim zasaditvam pred vhodi, ohišnica, imamo mi take »ohišnice« pred našimi kalonami, portali, borjači ... Vedno več jih je in vedno lepše so. Čudovite zasaditve zelišč, vrtnic, sivke, avtohtonih rastlin. Še en dokaz, da res ne potrebujemo nepotrebnih novotarji. Dovolj je, da izkazujemo

spoštovanje rastlinam, ki od vedno živijo z nami in ne bodo nas izneverile. V vaseh, ki smo jih nagradili, je to opazno in pohvala domačinom za tak pristop.

Če si priznamo ali ne, vedno pridemo do spoznanja naših prednikov: MANJ JE VEČ. Naj bo Kras res KRAS. Preprost, pospremljen z ravno pravimi kamnitiimi detajli, brez kiča, brez izstopajočih barvnih fasad, s pridihom modernosti, a vseeno prilagojen današnjemu načinu življenja.

Sprehodite se skozi naše vasi, posebno skozi te, ki smo jih letos nagradili, in užili boste pravi Kras.

V imenu komisije, župana in občinske uprave čestitamo vsem letošnjim nagrajencem.

Besedilo in foto: Tanja Saražin Strnad

1. mesto: vas Sveto

2. mesto: vas Volčji Grad

3. mesto: vas Rubije

Posebna priznanja vasem:

Lisjaki.

Kobjeglava.

Klanec.

Hruševica.

Možci.

Podlasi.

Obnova kamnitega spomenika na placu v Komnu

Letos 21. oktobra mineva sedemdeset let od postavitve spomenika, posvečenega umrlim v internaciji in 74. padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja iz naselij Komen, Volčji Grad, Mali Dol, Pre-serje, Divči in Jablanec.

Kamniti spomenik v obliki obeliska, ki stoji na placu sredi Komna, je avtorsko delo kamnoseka Milana Pertota iz Nablrežine. Stoji na dveh podstavkih, od katerih je prvi okrogle drugi pa kvadratne oblike. Obelisk obkroža 9 nizkih kamnitih stebričkov, tla so popločena z naravnim kamnom.

Foto: Martina Birsa, VSŠ Sežana.

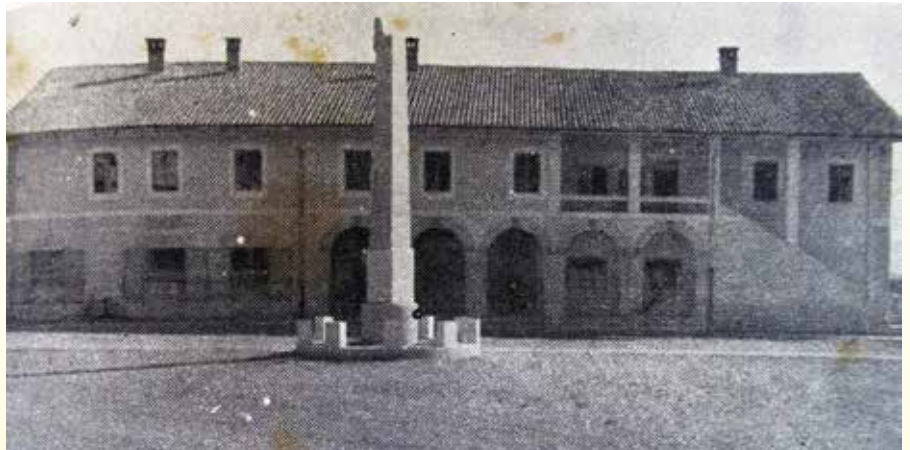
Ob tej visoki obletnici se je Občina Komen na predlog svojega občana, Stojana Kosmine, odločila spomenik obnoviti ob pomoči donatorjev BIOVIS, d. o. o., in RIGO, d. o. o., iz Komna.

Restavratorsko akcijo je izvedla Višja strokovna šola Sežana, samo delo na placu pa je načrtoval in vodil predavatelj Damjan Švara, domačin iz Komna. Pomagali so mu predavatelj Anton Marn in trije študenti prvega letnika – Tjaša Cigoj, Lan Pahor in Juri Tenze. Najbolj dramatičen je bil sam pričetek, ko je bilo izvedeno čiščenje stebričkov in podstavka spomenika z visokotlačnim čistilnikom. Takšno delo na kulturnih spomenikih nepooblaščenim ni dovoljeno, saj lahko poškodujemo kamnito površino, vendar pa pooblaščen in izurjen strokovnjak lahko dela tudi na kulturnih spomenikih. Čiščenje z visokotlačnim čistilnikom je izvedlo podjetje Glumac, d. o. o., iz Sežane,

ki ima za tovrstne posege certifikat Zavoda za varstvo kulturne dediščine.

Sledilo je ročno čiščenje klesanih črk, ki so bile zapacane z nečistočami, ki so se nabrale tekom let. Ta del je bil tudi najbolj zamuden. Potem se je črke pobarvalo z ustrezno črno bravo, primerno za kamen, celoten obelisk pa prebrusilo. V sklepni fazi se je vse kamnite površine zaščitilo s posebnim premazom za kamen, ki kamen ščiti pred propadanjem in nalaganjem nečistoč.

Danes večinoma pripadamo generacijam, ki na srečo niso doživele fašističnega nasilja v letih med 1919 in 1945, smo pa živeli in še živimo z živimi pričevalci tega črnega obdobja primorskega ljudstva. Naloga naše generacije je, da se spoštljivo in pietetno obnašamo do naših prednikov, da ohranimo spomin in pomnike na pretekle dni ter jih ohranimo za generacije, ki prihajajo.

Besedilo: Anton Marn, Višja strokovna šola Sežana

Iz vaških skupnosti

Spomladanska čistilna akcija

V nedeljo, 20. marca 2022, smo se fantje iz Brestovice pri Komnu in Sel na Krasu odločili za čiščenje »Brstovske«. Tako imenujemo cesto, ki povezuje omenjeni dve vasi. Večkrat smo se peljali mimo in videli odvrženo embalažo. Odločili smo se, da te odpadke poberejo, saj nam ni vseeno za naš Kras.

Priskrbeli smo si vreče za smeti in zaščitne rokavice ter se podali na pot. Ena ekipa je začela v Brestovici, druga pa v Selah. Teren je nevaren in težko dostopen.

Za pobiranje smeti smo porabili približno uro in pol. Na sredini te poti smo se zbrali utrujeni, porezani od robide, z bolečimi okončinami, a obenem veseli, saj smo naredili lepo delo. Na cestnem

odseku, ki je dolg približno en kilometer, smo pobrali pet polnih 150-litrskih vreč odpadkov. V vrečah smo lahko našli pločevinke, plastenke, steklenice, vse vrste plastične in kartonaste embalaže. Te vre-

če smo odnesli na ekološki otok v Sela na Krasu in jih pravilno ločili po zabojnikih. Sledil je kratek piknik in planiranje naslednje čistilne akcije.

Besedilo: Dani Masten
Foto: Damijan Marušič

Šparglijada v Brestovici – končno spet!

Kakor se je bližala pomlad, tako se je zmanjševalo število okuženih s korona virusom in počasi opuščalo protikovidne ukrepe. Oboje je bil imeniten obet, da bomo našo Šparglijado lahko znova organizirali. Na prvem sestanku Turističnega društva Brest v začetku marca smo potrdili sklep, da je 3. april datum prireditve. Priprave so lahko stekle, le narava zaradi dolgotrajne suše še ni bila pripravljena, da nas razveseli s prvimi poganjki špargljev. Pa se je le vdala in le nekaj dni prej smo pričakali obilne padavine, ki so spodbudile rast.

Nedelja nam je namenila hladno in vetrovno, pa vendar sončno jutro. Kolesarji in pohodniki so se začeli zbirati in vpisovati za Koloosmico in Špargljev pohod. Ob 9.00 se je dobra petdeseterica kolesarjev odpravila na krožno progo proti zamejskim Mavhinjam, Medji vasi in Cerovljam, kjer so se pri naših dolgotrajnih prijateljih okrepčali na osmici An-tonič.

Pohodniki so ob 9.30 začeli svoj 10 km

dolg pohod z vzponom proti Selam na Krasu, nadaljevali do Špika, kjer so se odpočili in se okrepčali. Nedaven dež in burja sta temeljito očistila ozračje, kar je omogočalo izjemen razgled. Pot so nadaljevali do Kremenjaka, mimo karavle, ki bo v kratkem postala kmečki turizem, in se spustili proti Brestovici, kjer se je že

pekla frtalja. V stari šoli so bile v pokušino in na ogled medtem že pripravljene številne kulinarčne mojstrovine naših deklet.

Obisk je bil po dveh letih prisilnega mirovanja nekoliko slabši, kar pa gre pripisati mrazu, vetru in snegu, ki je dan prej lahko pobelil kraje severno od Postojne. Med obiskovalci, ki so prišli z vseh koncev Slovenije, je bilo tudi tokrat precej Italijanov s Tržaškega in Goriškega, kar je rezultat sodelovanja z našimi zamejskimi prijatelji in, kot kaže, čedalje boljše promocije.

Seveda je končna ocena uspeha prireditve, dragi obiskovalci, vaša. Mi smo z naše strani naredili vse, da ste bili zadovoljni. Znova se vidimo na Pohodu po sledih soške fronte, ki bo v organizaciji Turističnega društva Brest 30. oktobra 2022 – takrat, ko se znova menja ura. Dobrodošli!

Besedilo: Stane Švigelj
Foto: Drago Metljak

10. tradicionalni pohod po Maherjevih poteh

Na sončno sredo, 27. aprila, smo po dveh letih premora zaradi epidemije izpeljali tradicionalni pohod po poteh nekdanjega sovaščana, biologa Igorja Maherja. Tokratni je bil že deseti. Zbralo se nas je okoli 50, na dvourni 5-kilometrsko turo pa se je z nami odpravilo tudi

nekaj pohodnikov iz okoliških vasi.

Posebna in nekoliko daljša postojanka je bil medgeneracijski park v Gornji vasi oziroma »Borštu«, ki je zaživel pred kratkim. »Park je tako urejen, da se je uresničila tudi Igorjeva želja – da se vse pripravi, da je že pod cesto (med kalom in

parkom, op. a.) speljan kanal za žabe, ker on ni pustil, da bi se naredilo kal tam, kjer je cesta, ker se je uničevalo žabe.« je bil zadovoljen oče pokojnega Igorja, Marjan Maher. »Nadaljnja pot je seveda ta, da se sčasoma uredi še kal, ampak začetek je,« je dodal.

Z nami je bil tudi Domen Miklavc z Območne razvojne agencije Krasa in Brkinov (enota Komen), s katero smo sodelovali pri projektu medgeneracijskega parka. »Cilj tega parka je bil, da se na zaraščeno in degradirano območje postavi eno tako stično točko, kjer bi se lahko srečevale različne generacije in bi hkrati nekaj naredili še za zdravje. Poleg tega moram poudariti, da smo počaščeni, da je ta park nastal na ideji Igorja Maherja. Kot domačini verjetno veste, je bilo že v 90. letih predvideno, da bo tu nek rekreacijski park, a je zadeva zastala in se začela šele pred kratkim premikati. Glede na to, da ste S'čani izredno motivirani, složni in zgled drugim vasem, ni naključje, da ste

prav vi dobili prvi takšen medgeneracijski park na Krasu. Zdaj bomo skušali ta koncept aplicirati še na druge, sosednje

občine. Gre za pilotni projekt in upamo, da se bo še naprej kaj dograjevalo,« je zbrane nagovoril Miklavc, ki je nato prikazal še pravilno izvedbo vaj na telovadnih orodjih.

Pohod smo zaključili z odlično joto, ki so jo pripravile vaščanke Marica, Lidija in Mateja. Z odličnimi palačinkami in štruklji so nas posladkale Silvana, Rossana, Petra in Nataša.

Ob prazniku dela pa smo, kot se spodobi, ob naši veličastni, stari lipi zraven cerkve postavili mlaj in zvečer v Hrastju prižgali tudi kres.

Besedilo: Tjaša Dugulin za Vaško skupnost Sveto in Društvo S'čanskih puntarjev
Foto: arhiv vaše skupnosti in društva

Uradna otvoritev medgeneracijskega parka Sveto

Bralci občinskega glasila Burja ste bili v prejšnjih številkah že obveščeni, da je na robu vasi Sveto, med domačini poznanem kot Boršt, nastal medgeneracijski park. Ta je prvi te vrste ne le v občini Komen, temveč med vsemi kraško-brkinskimi občinami.

Urejen prostor je namenjen tako razgibavanju domačinov in obiskovalcev kot tudi primeren za izvedbo tematskih večerov in drugih dogodkov. Predvsem pa je prostor v bližini kala namenjen srečevanju domačinov, druženju in preživljanju prostega časa.

V okviru projekta, ki ga je prijavila Občina Komen in v katerem kot partnerji sodelujejo še Športna zveza Komen, Turistično in športno društvo S'čanski puntarji ter ORA Krasa in Brkinov, je že nastalo video gradivo s pravilnim prikazom vadbe na posameznem orodju. V naslednjem mesecu bodo izvedeni različni tematski dogodki. V pripravi pa sta še zgibanika ter raziskava o možnostih postavitve podobnih medgeneracijskih parkov tudi v drugih krajih oziroma občinah.

Ob tej priložnosti vas vabimo na uradno otvoritev medgeneracijskega parka, ki bo v okviru praznovanja občinskega praznika Občine Komen potekala v četrtek, 16. 6. 2022, ob 18.00.

Vabljeni h kalu, vabljeni v medgeneracijski park v Svetem!

Projekt Medgeneracijski park Sveto sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020.

Besedilo: ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.
Foto: Matej Čebulec v sodelovanju s Športno zvezo Komen

Kraja smeti naravi

Datum: 9. 4. 2022

Lokacija: Zalisjaki, Lisjaki, Čipnje, Zavivalca

Omenjenega dne je skupina 12 oseb, med njimi tudi dva mladoletna otroka, kradla smeti na zapisani lokaciji. Niso bili nič izbirčni. Ukradli so največ plastike in plastične embalaže, pločevink, toaletnih in higienskih pripomočkov, železa, različnih jeklenih mrež ...

Vsega skupaj se je nabralo kar nekaj vreč smeti in odpadnega materiala.

Prilagamo tudi fotografije, ki prikazujejo omenjeno dejanje.

Vsi udeleženci so po prijetju morali opraviti nekaj ur družbeno koristnega dela v smislu pomoči pri pripravi vaškega društva.

Zavedajo se, da ta kraja ni kazniva in jo bodo v prihodnje spet ponovili.

VS Lisjaki-Čipnje

Nove stare poti

»Kje so tiste stezice, k' so včasih bile?
Zdaj pa raste grmovje in zelene trave ...«

Kdaj je ta pesem nastala, se vprašam. Saj smo jo poznali še v mojem otroštvu, pa so takrat bile stezice in poti čiste in vzdrževane. Mogoče pa je bil pesnik jasnoviden. Poti in steze so se res zarašle z robido in grmovjem, ker je prišel

drugačen način življenja. Vendar, vendar pa se še najde človek, ki mu je mar, ki ga ne zasvoji televizija, in svoj prosti čas porabi bolj koristno. Fakin Berto. Človek, ki zasluži vso pohvalo za očiščene in še vzdrževane poti. V teh korona časih, ko je najdragocenejši zrak, ki ga dihamo, smo lahko hvaležni za te sprehajalne poti, kjer se lahko nadihamo čistega zraka. Veči-

ni je samoumevno, da pač imamo čist zrak, burjo, ki nam prepriha telo, vendar v zadnjih letih nič več ni samoumevno. Pa pustimo to. Zato, Berto, se ti iz srca zahvaljujemo. Ostani nam zdrav.

Besedilo: sprehajalci
Foto: Damjana Čoralič

V konturi sprememb

Ko bi se med letom srečevali brez preprek, bi bila najbrž želja po druženju manjša, izravna pa se, ko se zgodi nekaj nepredvidljivega: dolgo prepovedani stiki ugasijo željo po stikih. Nelogična navodila sprožijo v ljudeh strah, zbeganost, umik, okoliščine, ki ne dopuščajo razmisleka in presoje, a vendar se na koncu prepozna manipulacija ali po SSKJ preračunljivo ravnanje, dejanje. Skrivnost človeške narave?

Vabilo na zaključno srečanje je privabilo enaindvajset udeležencev in udeleženk, članov in članic Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras, njihovih bližnjih, prijateljev, ki jim družno spoznavanje bližnje okolice veliko pomeni, posebej, ko gre za prepoznavanje izvirnega načina življenja za preživetje, ki so si ga premišljeno izbrali prebivalci Pedrovega. Tokratni zaključek študijskega leta smo doživeli na petkov popoldan, 20. maja. Ni se bilo potrebno odpeljati na drugi konec Slovenije ne v tujino, daleč stran, (čeprav temu ne nasprotujem, ker sem se vsakič vračala od drugod z mislijo Najlepše doma, kdor ga ima) in si znatno izprazniti denarnico, ne, že več let zapored tudi zato, da je vsem dosegljivo, izberemo vaško skupnost iz svoje ali iz sosednje občine, skupnost, ki se odlikuje po izvirnosti, posameznikih, ki vsak na svoj način uresničuje svoje sanje. Tisti, ki jih ima, tudi ostane in prida kamenček v mozaiku vsakdanjega življenja. Odtis. Tisti, ki enkrat pride, se večkrat vrne v vasico zaradi vsega: občutja sprejetosti, doživetja krajine, premišljenih in skrbno ustvarjenih detajlov, ob katerih se zaustavi oko, ki gleda in vidi, ter korak, zaradi strnjene hiš, občutja bližine, domačnosti, srčnosti, različnosti hotenj, a skupnega

Člani UTŽO Kras so prisluhnili pripovedi Dragana in Metke Abram v prodajni galeriji likovnih del priznanih slovenskih slikarjev in kiparjev.

stremljenja in razgleda na Braniško in Vipavsko dolino.

»Razgled s hišo,« meni Metka Abram in hkrati hiša z razgledom oziroma dom, ki odraža osebnosti stanovalcev. Po razstavni in prodajni likovni galeriji del uveljavljenih slovenskih slikarjev in kiparjev, mimo kovinskih skulptur do speče vile in po krožni senčni gozdni poti, ki so jo obdajali kostanji, gabri, hrasti, akacije in lipe (pa še in še) nas je popeljal Dragan Abram, besedo iz botanike dodal mag. Stipe Hečimović, medtem ko so z Metko ostali željni posedanja v senci in kitajske telovadbe z Mauro Arh. Čeprav bi si marsikdo želel biti tu in tam, se je vsakdo odločil za njemu ustrezno izbiro. Vsem pa je bila dana pogostitev s skrbno pripravljenimi osvežilnimi pijačami in sladkimi kroglicami po receptih zdrave prehrane.

Ponovno smo se srečali pri Abramovih s hišno številko 27 in se na začetku vasi zaustavili pri Čilčevih s hišno številko 1, kjer Borut in Tom skrbno in snažno gos-

podarita v sirarni in pripravljata raznolike mlečne izdelke. Tokrat smo jih le okušali, od sirotke, namazov s skuto do mladih sirov, dopolnjenih z drobnjakom, ognjičem in borečem.

Vrata cerkve sv. Duha nam je odprl akademski slikar, kipar in ilustrator Peter Abram, ki je v časovno kratkem umetnostno-zgodovinskem orisu zajel simboliko predkrščanskega in krščanskega obdobja ter baroka do danes. Kdor je želel, si je lahko ogledal tudi likovno razstavo umetniških del v obnovljeni kraški hiši pri Petru in Poloni Abram. In ker je bil do ekološke turistične kmetije Toncevi le korak, smo posedeli za nekaj minut na borjaču skoraj molče, da bi v sebi zadržali vso lepoto, ki smo je bili v Pedrovem deležni.

Zaključno srečanje, naslovljeno po Kosovelu Biti mlad, mlad in poln nad, je najbrž v marsikom sprožilo razmišljanje o tem, kaj mora, kaj lahko in kaj hoče.

Besedilo: Nadja Mislej Božič

Foto: Bogdan Rojc

Pomladni motivi ročnih del kraških invalidk

Letos mineva 35 let, odkar je bilo ustanovljeno Medobčinsko društvo invalidov Sežana, ki združuje 371 članov in 62 podpornih članov. Že dobro desetletje ga vodi predsednica Jelica Grmek. V društvu imajo aktivnih več sekcij. Med njimi je tudi delavnica ročnih del, kjer članice ustvarjajo pod mentorstvom Sonje Marije Trampuž.

Zadnji dve leti so ustvarjale pretežno doma, ob sproščanju ukrepov pa so svoje izdelke postavile na ogled tudi javno-

sti. Tako so v dveh vitrinah ob vhodu v Kosovelovo knjižnico Sežana postavile razstavo ročnih del s pomladanskimi motivi. Na razstavi, ki je prva izmed aktivnosti, posvečenih obletnici delovanja društva, se poleg mentorice Trampuževe predstavljajo še naslednje članice: Sonja Jovetič, Marija Počkar, Mirjana Metlikovec, Vida Marinšek, Vlasta Skočić in Anita Pipan. Prikazale so motive, primerne tako za pomladni čas kot tudi praznovanje materinskega dne in velike noči. Iz najra-

zličnejših materialov, kot so filc, stiropor, okrasno blago, volna, in v pergamentni tehniki so izdelale pomladanske voščilnice, šatulje, praznična jajčka, zajčke, race, žabice, ptičke pa tudi lipance. Z dvema pesmima pa je razstavo obogatila pesnica Dora Jež Čehovin. Članice delavnice ročnih del so ob dnevu žena obdarile svoje sovrstnice z rožami iz papirja. Po besedah Trampuževe in Grmekove se bo razstava selila še v preostale tri kraško-brkinske občine (Komen, Divača in Hrpelje

-Kozina), od koder so doma člani društva.

Seveda pa sežanske invalide v letošnjem letu čaka veliko dela. Tako so 30. aprila gostili območno tekmovanje v balinanju. Spomnimo naj, da je njihova ženska balinarska ekipa osvojila naslov državnih prvakov v letu 2020. Organizirajo kopalne dneve, ogled Kamnika, srečanje težkih invalidov ipd. V maju so priredili letovanje za svoje člane v Šmarjeških Toplicah. V poletnem času se bodo posvetili intenzivnim pripravam na pra-

znovanje 35-letnice društva, ki bo potekala v septembru mesecu.

Ob tem pa velja povabiti vsem invalidom, ki bi se želeli včlaniti v društvo, da to storijo ob uradnih urah, in sicer ob sredah med 9.00 in 11.00 na sedežu društva v prostorih Občine Sežana. Delavnice ročnih del pa potekajo prav tako v občinskih prostorih, in sicer v dvorani Kras-Carso ob ponedeljkih popoldan.

Besedilo in foto: Olga Knez

Priimki

Se zmenila sva Jež in Jazbec,
da greva v konfekcijo na Kras,
ponuditi igle, ki jih Jež ima.
Srečala sva Krta, ravno rov je prekopal,
dala mu ponudbo, zavrnil,
raje zemljo bo oral.
Priletela Muha, Pajek jo napadel,
komaj je ušla.
Po naporni poti, srečala sva Kosa,
je v strahu odletel.
Lisjak za skalo je prežal,
če Zajec bi se od kod pogнал.
Okrog vogala Vrabec prileti, naznani,
čiv – čiv, še sem živ.
Pri kalu se Ščuka sončila,
se hitro potopila, že suha je bila.
Komar se nama je pridružil,
brenčal na ves glas.
Igel hotel ni nihče,
kvaliteta bila slaba,
se zaprl obrat je Komen,
ostala sva doma.

Dora Čehovin Jež iz Čehovinov

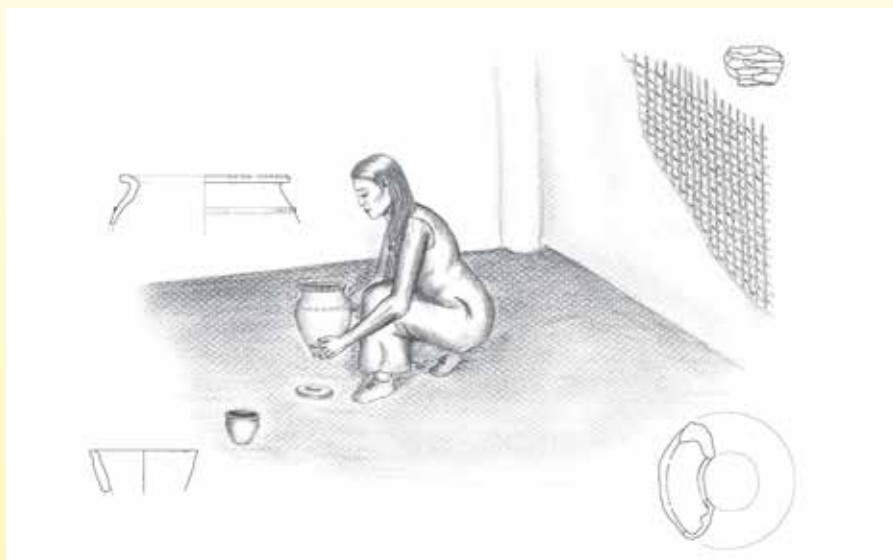
Debela griža – kako so živeli prebivalci gradišč

Vsaka človeška skupnost čuti potrebo, da zaščiti svoje dobrine. Zato so tudi na Krasu v prazgodovinskih časih naselja utrdili z močnim obzidjem. V gradiščih je človek lažje branil sebe in svoje imetje in

se je počutil bolj varen, na ravninah pod obzidjem pa je imel živinorejsko in poljedelsko zaledje. Prostrana obzidja gradišč so obenem služila za varnost prebivalcev in živine pred sovražniki in divjimi zver-

mi.

Kako so živeli prebivalci gradišča Debele griže, lahko le ugibamo. Vemo, da je bilo gradišče poseljeno skozi daljše obdobje, kar je potrdila tudi analiza lon-

Poskus prikaza življenja na podlagi arheoloških najdb iz Debele griže. Risba: Elena Leghissa in Teja Gerbec.

Dimitrij Mlekuž: 3D model Debele griže, posnet z dronom, 2019.

čenih črepinj. Na podlagi najdene lončene domnevamo, da je bilo naseljeno med letoma 1200 in 400 pr. n. št., se pravi osem stoletij. Življenje v njem je bilo verjetno dobro organizirano, kar sklepamo po primerjavi z življenjem v prazgodovinskem gradišču Monkodonja pri Rovinju na Hrvaškem, ki je bilo sistematično raziskano.

Domnevamo lahko, da so bila gradišča na Krasu družbeno razslojena in hierarhično organizirana. Notranji del je bil namenjen za bivališča ljudi, medtem ko sta bila dva predprostora, kakršna vidimo v Debeli griži, namenjena živini. Gojili so predvsem koze, pa tudi ovce in svinje, redkeje govedo. Udomačili so psa, ki je čuval njihovo posest. Divjad so lovili s kamnitimi in koščanimi orožjem ter pastmi. V tedanjih bukovo-jelovih in hrastovih

gozdovih so bili jeleni, merjasci, medvedi, zajci in jazbeci. V bližini morja so nabirali mehkužce in sol. Pomembno je bilo nabiranje gozdnih sadežev: malin, borovnic, ribeza, jagod, lešnikov itd. Posvečali so se torej predvsem pastirstvu in lovu, manj pa poljedelstvu. Po skupnih podatkih lahko domnevamo, da so gojili razna žita in lan za tkanje lanenih oblačil.

Bivališča so gradili iz kamna, lesa in zemlje: na kamnit temelj, ki je običajno imel pravokoten tloris, so postavili leseno konstrukcijo iz brun in prepletenega šibja, ometanega z ilovico. Pokrili so jih s trstičjem, ki jih je varovalo pred dežjem in pripeko. Znotraj so stene prekrili z živalskimi kožami, da so jih varovale pred mrazom. Ker na Krasu piha burja, so bila bivališča naslonjena na obzidje, ki je tako služilo kot ena stena bivališča.

Tukaj lahko o obliki hiš govorimo le na osnovi drugih raziskanih najdišč. Verjetno so bile pritlične enoprostorne stavbe ali z dvema prostoroma, kakršne so bile odkrite na Mostu na Soči.

Na Debeli griži so bili najdeni kosi prežganega ilovnatga ometa sten iz protja. V starih volčjegrajskih stavbah je še mogoče videti podobne predelne stene, po čemer je mogoče sklepati, da se je na Krasu ta gradbena tehnika ohranjala skozi tisočletja.

Grobišča na Notranjskem, na Krasu, v Posočju in v Istri so bila večinoma na prostem, zato so danes nevidna in neznanana, za razliko od Dolenjske in Štajerske, kjer grobove zaznamujejo večje ali manjše gomile.

Besedilo: Dejan Vončina, zunanji strokovni sodelavec Družbe Krasen Kras

Odlična uvrstitev PGD Komen na tekmovanju kraške gasilske zveze

V soboto, 21. maja 2022, se je 10 ekip oziroma kar 94 članic in članov PGD Komen v Povirju udeležilo tekmovanja Kraške gasilske zveze. V dopoldanskem delu so tekmovali najmlajši, naše društvo pa je bilo zastopano z dvema ekipama pionirjev in eno mladincev. Od teh so se najbolje uvrstili mladinci, ki so dosegli prvo mesto, pionirji pa drugo in peto mesto. Mladina PGD Komen se je pod vodstvom svojih zvestih mentoric in mentorjev v Komen vrnila veselo ter ponosna na dosežene rezultate.

V popoldanskem delu tekmovanja so se iz našega društva tekmovanja udeležili: dve ekipi članov A, poleg njih pa še ekipa članic A, dve ekipi članov B in dve

ekipi veteranov.

Od teh so se najbolje odrezali veterani Komen, ki so osvojili prvo mesto, prva ekipa članov A je v izredno močni konkurenci zaseda odlično drugo mesto, prav tako so članice A in člani B osvojili drugo mesto. Ostale ekipe člani A Komen1 četrto mesto, člani B Komen1 šesto mesto in veterani Komen1 peto mesto.

Članice in člani PGD Komen smo tako osvojili skupaj 6 pokalov (dve 1. mesti in štiri 2. mesta), kar je izvrsten rezultat in poplačilo za vložen trud v številne priprave in usposabljanja. Z vsemi doseženimi rezultati smo gasilci PGD Komen ponovno dokazali, da je gasilstvo v Komnu us-

pešno v vseh starostnih kategorijah. Letošnje tekmovanje Kraške gasilske zveze je bilo v organizaciji PGD Povir, ki je svojo nalogo odlično izpeljalo. Tekom celotnega dne se je namreč zvrstilo skupaj

več kot 400 tekmovalk in tekmovalcev iz vseh osmih gasilskih društev. Poleg poveljnika Kraške gasilske zveze Petra Jerine je tekmovalke in tekmovalce nagovoril tudi župan Občine Sežana David

Škabar. Uradnemu zaključku je sledilo prijetno druženje vseh prisotnih.

Vsem tekmovalkam in tekmovalcem iskreno čestitamo za dosežene rezultate!

Besedilo in foto: PGD Komen

Kakor si bosta postlala, tako bosta spala

Novo premiero smo postavili na oder po daljšem premoru, za katerega nismo sami odgovorni. Vsem znane razmere so naše delo podaljšale za leto dni, kar je pomembno vplivalo na naše delo in počutje.

NORČIJE V SPALNICAH, angleškega

komediografa Alana Ayckbourn, v postavitvi KRD Brce v ospredje postavlja pojem zabave.

Zabava kot žur, disco party, hišna zabava ... skratka zabava kot prostor rojevanja konfliktov, prostor ljubezni in ljubljenja, ljubosumja in varanja. Prostor, kjer se tkejo in razpadajo prijateljstva, partnerski odnosi. Prostor, kjer ob glasbi in plesu hkrati živimo ter pozabljamo na srčne bolečine in življenjske težave.

Igralci smo veseli, da je Andrej Zalesjak, ki je član igralskega ansambla SNG Nova Gorica, tudi letos zasedel režiserski stol. Bolj kot se poznamo, lažje sodelujemo, ker razumemo njegov pogled na delo. On pa spozna naše sposobnosti in ve, kje lahko presegamo sebe in se razvijamo. Je poln svežih idej in ga zelo skrbi, da predstava ne bi bila dolgočasna.

Prvi dve predstavi, ki smo ju predstavili občinstvu (28. in 29. 5. 2022 v Kobjeglavi), sta po odličnih odzivih publike potrdili, da smo opravili dobro delo. Nadaljevati moramo v tem ritmu, kar bomo pokazali

26. 6. 2022 v domači Gabrovici. Že sedaj vas prisrčno vabimo, da se nam pridružite pod mogočnimi lipami na Brci.

Na koncu bi se radi še zahvalili vsem, ki nas po svojih močeh podpirate, sodelujete z nami, nas spodbujate in se nenazadnje z nami veselite. Hvala za vse dobro in ostanite še naprej z nami.

Besedilo in foto: KRD Brce

Iz komenske knjižnice

Ta nagajivi Bralni Palček

Med knjižnimi policami se skriva drobno pravljичno bitje, ki mi vsako leto naga. Skriva mi slikanice! Ti Bralni Palček, ti! Ne vem, kako mu to uspe.

Morda se to zgodi, ker je v pravljicah vse mogoče!? Vsako leto, ko želim pripraviti seznam slikanic za tiste otroke, ki so pred šolskim pragom, slikaninc ne najdem. Vse mi pomeša in skrije. To pa samo zato, ker si želi z menoj obiskati otroke po vrtcih. Šele, ko mu obljubim, da gre lahko zraven, se slikanice znajdejo na svojih mestih.

Tako sva tudi letos obiskala otroke v komenskem, štanjelskem, dutovskem in tomajskem vrtcu. No, priznam, Komenci

so obiskali naju, saj so v rahli prednosti, ker imajo knjižnico v svojem kraju. Otroci so po priporočilu Bralnega Palčka ob pomoči staršev ali drugih domačih prebrali slikanico in njeno vsebino delili s prijatelji in vzgojitelji v vrtcu. Naučili so se tudi kar

nekaj pesmic in jih doživeto povedali, tudi meni.

Pohvaliti moram najprej otroke, ki so si za svoje pripovedovanje prislužili pravo pravcato priznanje. Pohvala gre seveda tudi staršem, ki se trudijo, da bi otroci

vzljubili branje, prav tako pa vzgojiteljem, ki jih spodbujajo in jih tako navajajo na prihajajoče šolske obveznosti.

Z Bralnim Palčkom sva ponosna na vse vas in komaj čakava naslednjo generacijo.

Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv vrtca Štanjel

S knjižnim nahrbtnikom pod vodno gladino

V petek, 20. maja 2022, smo v knjižnici gostili prav posebno gosta. Po dveh letih premora, ko se zaradi razmer nismo srečevali na potopisni srečanjih, sta nas tokrat Evgen Suban in Tomo Godnič popeljala na prav zanimivo doživetje. Skozi fotografijo in posnetke sta nas peljala tja, kamor si ne upa čisto vsak – pod vodno gladino. Evgen Suban nam je najprej skozi čudovite fotografije predstavil podvodni svet. Barvit, zanimiv, drugačen. Ob fotografijah nam je razložil, kako potekajo priprave na fotografiranje, kakšno opremo potrebuje, koliko časa mu vzame fotografiranje in še marsikaj drugega. Poslušalci smo bili začudeni, kako majhni so pravzaprav ti prebivalci podvodnega sveta. Nato nam je Tomo Godnič predstavil film, ki prikazuje dejavnosti Društva za podvodne dejavnosti SOČA Nova Gorica. Oba gosta sta tudi člana omenjenega društva. Videli smo, da v društvu poleg potapljanja in podvodne

fotografije sodelujejo tudi pri reševalnih akcijah, iskanju pogrešanih oseb, varovanju prireditev ob in na vodi ter marsičem drugim. Res si zaslužijo veliko pohvalo. Srečanje smo zaključili z veliko željo, da jim bodo med poletjem razmere naklo-

njene in bodo lahko izpeljali vse načrtovane potope in da se bomo lahko v hladnejših dneh zopet srečali in občudovali nove fotografije in posnetke.

Besedilo: Heidi Vrčon

Foto: Marija Umek

Povezano z Vezmi

Verjetno že vsi veste, da tudi v naši občini deluje društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa

"Vezi". Njihovi uporabniki so tudi člani naše knjižnice in si tako lahko izposodijo gradivo na dom oziroma v stanovanjske

skupnosti. Veseli smo, da sodelujemo z njimi tudi drugače. V preteklosti smo gostili razstave likovnih kolonij iz Štanjela, pripravili potopisna predavanja, v letošnjem maju pa smo v prostorih naše knjižnice gostili pirografske izdelke Žana Žepiča, ki je bil član stanovanjske skupnosti v Gorjanskem. Konec maja smo v dvorani v Štanjelu, skupaj s stanovalci in učenci glasbene šole Sežana – Podružnice Komen, pripravili glasbeno pesniški popoldne. Stanovalci in uporabniki dnevnega centra so prebirali svojo poezijo in poezijo slovenskih pesnikov, Veronika Cej in Maks Jakob Erzeničnik pa sta vsem, s čudovitim igranjem na klavir, popestrila literarni dogodek. Srečanje smo zaključili s prijetnim druženjem v prostorih Društva Vezi, veseli, da smo drobec časa preživeli skupaj in drug drugemu polepšali dan.

Besedilo in foto: Marija Umek

Ti sonce

Ti si kot smehljaj
na nebu.
In zlato je
proti tebi čisti NIČ.
Vprašanje je,
ali te bom še kdaj videl?
Ker sedaj sem
nem in slep.

(Boris Kuntner)

Paketnik za knjige

Knjižnica v Komnu je že vrsto let odprta 3-krat tedensko. Nekateri boste rekli premalo, saj se velikokrat zgodi, da je zaprta

prav takrat, ko bi gradivo najbolj potrebovali. Nemalokrat slišim tudi želje, da bi vsaj delali do 19.00. Na nek način smo

vam izpolnili željo. Pred knjižnico smo postavili 3 paketnike, kjer lahko gradivo prevzamete tudi ko knjižnica ni odprta. Nič več divjanja iz službe in klicanja, da ne utegnate priti pravočasno po gradivo, pa smo se dogovorili, kje vam ga pustim. Sedaj vas bo v takem primeru gradivo počakalo v paketniku pred knjižnico. Gradivo lahko v paketnik preusmerite že ob sami rezervaciji z izborom prevzemnega mesta, lahko pa enostavno pokličete ali pišete v knjižnico in poveste, da želite, da vas knjige počakajo v njem. Seveda boste za prevzem potrebovali pametni telefon, brez tega danes skoraj žal ne gre. Ali vas zanima, kako deluje? Več informacij dobite v knjižnici.

Besedilo in foto: Marija Umek

Pokukajmo v spomine: Žensko delo v Konfekciji Komen

Komenska knjižnica se je v sodelovanju z dr. Jasno Fakin Bajec in dr. Petro Testen Koren iz ZRC SAZU spoprijela z zelo zanimivim in za našo skupnost izjemno pomembnim delom. V sodelovanju z bivšimi zaposlenimi Konfekcije Komen si želimo ohraniti spomin na ta pomemben del naše lokalne zgodovine. Tako so v maju potekale delavnice, kjer smo obujali spomine o začetkih delovanja v Kulturnem domu in samem delu v Konfekciji. Na tak način smo se dotaknili tudi pomena Kulturnega doma, ki je prav tako izjemno pomemben za vse, ki tu živimo in delamo.

Delo v komenski konfekciji je po drugi svetovni vojni mnogim ženskam s kraških vasi prinašalo s težkim trdom

prigaran denar, a tudi družbeno in finančno osamosvojitve. Ob delu na kmetiji, varstvu otrok in drugih skrbstvenih dolžnostih so mnoge osem ur preživele ob šivalnih strojih, likalnikih, škarjah in

šivanki ter pripravljale edinstvene tekstilne izdelke. Izpod njihovih rok so nastali prekrasni predpasniki, halje, otroška oblačila in še mnogo kaj. Bilo je težko, vendar so ob napornem delu našle tudi čas

za praznovanja, zabave, izlete, udeležbo na različnih družbenih akcijah. Kot pravijo same: »Bilo je lepo. Konfekcija nam je dala življenje in zaslužek!«

Na delavnicah so delavke obujale spomine in s svojimi fotografijami ter izdelki pripomogle k nastanku razstave, ki bo na ogled v poletnih mesecih. Razstavo in njihovo delo bomo predstavili 21. 6. letos v okviru komenskega občinskega praznika, ko bomo obeležili tudi 50 let delovanja Knjižnice Komen.

Verjamemo, da je spominov še ogromno. Želimo jih vsaj nekaj zbrati in jih tako ob pomoči vseh, ki si želite biti del te zgodbe, oblikovati in ubesediti v knjižnem delu, ki ga načrtujemo konec leta. Verjamemo, da mora tudi žensko delo pridobiti svoje pravo mesto v zgodovini gospodarskega razvoja Komna, Krasa in širše Slovenije. Pridružite se nam in tudi sami pokukajte v spomine!

Besedilo: Marija Umek

Foto: Heidi Vrčon

Burjina glasba

Pihalni orkester Komen obeležil 25. obletnico svojega delovanja

S slavnostnim koncertom, ki je bil 9. aprila ob 19. uri v športni dvorani Osnovne šole Komen, je Pihalni orkester Komen obeležil 25. obletnico svojega delovanja. Posebej so bili povabljeni profesorji Glasbene šole Sežana, podružnice Komen – profesor klarineta Brank Trifkovič, profesorica flavte Tamara Tretjak ter profesor trobil Erik Žerjal. Veliko poguma in znanja je namreč potrebno, da se šolsko mladino uspe povezati v tako zahteven glasbeni orkestrski sestav, da pridobi izkušnjo ansambelskega igranja pod dirigentskim vodstvom, pri čemer je delo glasbenih profesorjev nepogrešljivo.

To se je na koncertu pokazalo že z uvodnim nastopom Šolskega orkestra GŠ Sežana, podružnice Komen, ki je izvedel tri skladbe. Sledil je nastop jubilaranta Pihalnega orkestra Komen, ki je za začetek izvedel skladbo Jacoba de Haana, Ross Roy. Program je povezovala Kristina Furlan, ki je predstavila, s strani glasbeno umetniškega društva pihalnega orkestra,

posebej pripravljeno igro spomina na temo glasbil, katere namen je z glasbo navdušiti in v svoje vrste pritegniti tudi najmlajše otroke. Konec preteklega leta so v orkestrskem društvu izdali tudi otro-

ško pobarvanko, ki jo je ilustrirala Ivana Žigon in v kateri maskota Pokovček vodi otroke skozi nepozabno popotovanje med glasbili Pihalnega orkestra Komen. Za še zanimivejši vpogled so v društvu

pripravili tudi video predstavitev posameznih inštrumentov. S skladbo Children's March Over the hills and far away so nas spomnili na otroške začetke v glasbeni šoli. Sledila je spektakularna skladba The Ghost Ship in za konec I Patti di Mama Agnese Barta Picqueura.

Slavljenec je tako svoj 25. rojstni dan proslavil v svojem slogu -- z odličnim koncertom, ki je bil prava poslastica za vse ljubitelje dobre orkestrske glasbe.

Ob svojem srebrnem jubileju je Pihalni orkester Komen v letu 2021 svojemu nadvse uspešnemu udejstvovanju dodal še več ustvarjalnosti in zagona. Tudi v obdobju korona virusa, ko fizične vaje

niso bile mogoče, se je izpeljalo zahtevne projekte, ki so v glasbenem smislu, sploh pa v amaterskih in lokalnih okvirih, zagotovo novost ter zahtevajo pravo zmes norosti in poguma.

V kratkem pozdravnem nagovoru se je župan Občine Komen, mag. Erik Modic, zahvalil Pihalnemu orkestru Komen za številne lepe trenutke, ki nam jih je doslej pričaral z glasbo, za vse nepozabne uspehe doma in v tujini ter tudi za aktivno skrb za ustvarjalno druženje in preživljanje prostega časa naše mladine in umetniškemu društvu Pihalni orkester Komen podelil županovo priznanje za uspešno 25-letno delovanje na področju

godbenišтва.

Seveda pa člani ne počivajo na lovorikah. Po slavnostnem koncertu so izpeljali, sedaj že tradicionalno, prvomajsko budnico in obiskali vasi Hruševico, Kobjeglavo, Škrbino, Volčji Grad, Gorjansko, Brestovico, Vojščico in Kostanjevico. Tudi poletje orkestrašev bo pestro. V začetku junija bodo obiskali bratsko občino Kungoto, se za občinski praznik vrnil v Komen in 18. 6. 2022 nastopili s skupino Balkan Boys, mesec pa zaključili z gostovanjem v Riminiju.

Prav tako ne bodo počivali niti poleti, ko bo pihalni orkester v Štanjelu že četrto leto zapored pripravil orkestrski kamp MusiKras. Letos bosta od 21. do 28. 8. 2022 v Štanjelu na voljo kar dva orkestra: šolski, pod vodstvom Iva Bašiča, in mladinski, pod vodstvom Lorenza Pusceduja. S pomočjo izjemnih mladih kraških mentorjev bo MusiKras 2022 nepozaben. Več informacij o dogodku pa na spletni strani <https://musikras.pokomen.si/>.

Besedilo: Ana Uršič

Foto: Marko Pleterski

Glasbeni uspeh

Od 7. do 10. maja 2022 je v Murski Soboti potekalo 16. Mednarodno srečanje harmonikarjev PannoniAccordion, ki ga je organiziralo Društvo harmonikarjev Murska Sobota. Udeležba je bila zelo velika, saj se je na tekmovanje prijavilo 114 tekmovalcev – iz Slovenije, Italije, Nemčije, Slovaške, Madžarske, Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Srbije. Tekmovalci so lahko tekmovali s klavirsko, kromatično ali diatonično harmoniko. Komisijo so sestavljali priznani domači in tuji profesorji harmonike, ki so tekmovalce ocenjevali na visokem nivoju. Na vsak dan tekmovanja je bil zvečer tudi koncert, na katerem so nastopili najbolje ocenjeni tekmovalci, nato je sledil še nastop znanih domačih in tujih glasbenikov. Tekmovanja so se udeležili štirje učenci profesorja Zorana Lupinca, ki deluje na različnih lokacijah (Gorjansko, Lokev, Jamlje) in osvojili tri zla-

te in eno srebrno priznanje. Tekmovanja v Prekmurju se je udeležil tudi Vito Peric pod mentorstvom prof. Zorana Lupinca. Tekmoval je v kategoriji D1, disciplini variete z diatonično harmoniko ter s svojim odličnim nastopom dosegel 98,33 točk. S tem prejel zlato priznanje, prvo mesto v kategoriji, naslov absolutnega zmagovalca discipline in priložnost nastopiti na večernem koncertu. Po dveh letih in pol igranja diatonične harmonike je rezultat vloženega dela in vaje več kot očiten. Vito je po končani nižji glasbeni šoli klarineta prešel na diatonično harmoniko in sedaj končuje že višjo glasbeno šolo diatonične harmonike. Nastopa na koncertih in prireditvah na Krasu in tudi v zamejstvu. Če je le mogoče, ga harmonika spremlja na vsakem koraku.

Besedilo: N. P.

Foto: PannoniAccordion

Utrip podružnične glasbene šole

Šolsko leto se bliža koncu, učitelji na podružnični glasbeni šoli v Komnu pa smo zadovoljni, da smo ga izpeljali povečini v šolskih prostorih in ne na daljavo. Bilo je seveda kar nekaj karanten in izolacij in mnogo omejitev ter zahtev, vendar smo se prilagodili in po najboljših močeh skušali, kar se da, kvalitetno uresničevati pedagoške cilje. Pravzaprav smo kar nekaj stvari izpeljali

in izvedli precej nastopov. Med drugim smo pripravili nastopa v Komnu in Štanjelu za vrtec in prvo triado osnovne šole, nekaj učencev klavirja pa je nastopilo tudi na prireditvi društva Vezi. Poleg tega se lahko pohvalimo s celo vrsto odličnih dosežkov na državnih in mednarodnih tekmovanjih. Na državnem tekmovanju mladih glasbenikov Slovenije sta tekmovali flavtistki Veronika Buda in Neža Fakin, ki sta prejeli srebrno plaketo, na mednarodnem tekmovanju Città di Palmanova pa so se predstavile flavtistka Neža Fakin, kitaristka Lucija Tavčar ter trio flavt: Irina

Tavčar, Sara Lozej in Julija Fakin, kjer so vse prejele srebrno priznanje. Mednarodnega tekmovanja Celeia se je udeležil Rene Marušič in tam prejel srebrno plaketo. Konec maja sta se mednarodnega tekmovanja Tomaž Holmar v Italiji udeležila pianistka Veronika Cej, ki si je prislužila srebro, ter Rene Marušič s harmoniko, ki je domov prinesel zlato plaketo. Kitaristka Lucija Tavčar se je udeležila kar petih mednarodnih tekmovanj in si nabrala dve zlati ter tri srebrne plakete. Na mednarodnem tekmovanju Bolero sta se na tolkalih preizkusila Jaka Čehovin, ki je prejel bronasto plaketo, ter Gabriel Simčič, ki je prejel srebrno plaketo. Istega tekmovanja se bosta udeležila trobentača Mihael Sanabor in Gašper Furlan. Pianista Veronika Cej ter Maks Jakob Erzeničnik bosta junija tekmovala na mednarodnem tekmovanju Tartini v Piranu, Maks pa se bo udeležil še mednarodnega tekmovanja Spincich v Trstu.

Bera plaket je bogata, še mnogo več pa je not, ki so jih letos učenci spoznali, skladb, ki so se jih naučili, predvsem pa upamo, da so glasbo še bolj vzljubili. Nekateri jo vzljubijo v tolikšni meri, da brez nje ne morejo. Marsikateri nekdanji učenec še vedno ustvarja, igra v pihalnem orkestru, nekateri se družijo v komornih zasedbah, pojejo v zborih, najlepše pa je slišati, da se tudi po zaključku šolanja še vedno radi usedejo za svoj instrument in igrajo tako, za svojo dušo ... Nekateri se po končani nižji glasbeni šoli odločijo, da bodo študij nadaljevali. Tako je storila Veronika Cej, ki je opravila sprejemne preizkuse ter bo svoje klavirsko znanje še naprej izpopolnjevala na Umetniški gimnaziji v Kopru. Vse to so semena, ki so obrodila in ki nam, učiteljem, dajejo motivacijo za nadaljnje delo. Vemo, da je glasbena pot včasih zahtevna, vendar nas obenem bogati in notranje prenavlja. Naj bo zato počitniški čas poln lepe glasbe in naj učence okrepi, da bodo jeseni z veseljem nadaljevali svojo glasbeno pot.

Besedilo in foto: Kolektiv podružnične glasbene šole v Komnu

Rene Marušič.

Trio flaut.

Veronika Cej.

Strupena invazivka na Krasu: raznozobi grint (Senecio inaequidens)

Ob cestah, na mestih krčenja zarasti, na pašnikih in travnikih se lahko pojavijo invazivne tujerodne vrste, ki imajo negativne vplive na biotsko raznovrstnost in tudi druge lastnosti pašnika npr. njegove ekološke značilnosti, kvaliteto mrve in v nekaterih primerih so tudi strupene in predstavljajo nevarnost za zdravje ljudi in živali. Tak je raznozobi grint.

Raznozobi grint je strupena invazivka, ki izvira iz južne Afrike, v Slovenijo je prišel preko Italije. Ima strupene alkaloidne, ki pri molznikah prehajajo v mleko, s pelodom pa tudi v med (pozno jeseni je to lahko skoraj edina paša za čebele!!!), zato rastlina lahko povzroči tudi strupenost teh živil.

Raznozobi grint lahko poleg zastrupitev pri živalih povzroči tudi njihov pogin. Strupi v raznozobem grintu so pirolizidinski alkaloidi (retrorzin in senecionin), ki so hepatotoksični, to pomeni, da uničujejo jetra, v njih nastajajo lezije, nekroze, odmrta jetrnih celic in ob zaužitih dovolj velikih odmerkih pride do akutne nenadne odpovedi življenjsko pomembnega organa, kot so jetra, kar lahko privede do nepopravljive škode. Trajna izpostavljenost raznozobemu grintu pašnim živalim povzroča kronične težave. V kolikor žival zaužije zadostno količino rastline, pa pride do akutne zastrupitve ali celo pogina v nekaj dneh po zaužitju. Ob akutni zastrupitvi pride do bolečin v trebuhu, driske, neusklajenosti pri hoji, žival se trese, pojavljajo se mišični krči, pride do navidezne slepote. Jagenjeta lahko ob akutni zastrupitvi poginejo že po 24 urah.

Pri kronični izpostavljenosti lahko živali navzven ne kažejo posebnih znakov zastrupitve, tako latentno obdobje lahko traja mesece ali celo leta. Po nekem določenem stresu pri živali, npr. kotitvi, pa se lahko pojavijo znaki zastrupitve. Prisotna je izguba telesne mase, zlatenica, včasih huda driska, lahko se pojavi groba dlaka, živčni simptomi, kot je nenormalno vedenje, trzanje, živali so lahko potlačene z rahlo spuščeno glavo s strmečimi očmi, lahko pride do neprekinjene hoje, nenavadnega sladko-kislega vonja živali, izčrpanosti, dehidracije, ki ji lahko sledi pogin živali.

Kako izgleda raznozobi grint?

Raznozobi grint je trajnica, široko razrastla, a se enostavno izpuli, ker ima plitko valjasto korenino. Listi so nepecljati, ozki, dolgi od 2 do 10 cm, široki pa 1 cm. So goli in po robu so nazobčani z različno velikimi zobci. Rumeni cvetovi so v številnih koških veliki do 25 mm. Cveti od junija pa tudi še pozno jeseni do zmrzali. Kjer ne zmrzuje pa cveti celo do januarja. Plodovi so zelo drobni od 2 do 3 mm in semena izredno lahka in številna. Ena rastlina lahko tvori do 30.000 semen, ki jih zlahka prenaša veter. Raznozobi grint je zelo odporen na vodni in temperaturni stres, preživi hudo sušo in zmrzal.

Raznozobi grint – zelnat grmiček in značilni ozki, nazobčani listi.

Raznozobi grint na pašniku (zgoraj) in s strani koz obgrizena rastlina raznozobega grinta (spodaj).

Izpuljena rastlina raznozobega grinta februarja 2022 v okolici Dolenje vasi je bila še deloma zelena v spodnjem delu grmičasto razrastle rastline, opazna kratka valjasta korenina.

Kako pride do pojava te strupene invazivke in kako se odstranjuje raznozobi grint?

Na zemljišča se raznozobi grint najpogosteje zanese z neočiščeno mehanizacijo (npr. stroji za spravilo lesa, mulčerji ipd.) ali z vnosom semen z zemljo oziroma peskom. Semena raznaša tudi veter. Za naselitev invazivke je izredno dovzetna zemlja, teren brez rastlinskega pokrova, kar se zgodi po posegu v travno rušo in podlago. Dovzetni so tudi robovi ob cestah.

Puljenje rastlin pred cvetenjem (vsekar pred plodenjem, saj plodove raznaša tudi veter in se izredno hitro razširja) je najbolj učinkovit način odstranjevanja. Puljenje je potrebno opraviti temeljito in ga ponavljati večkrat letno ter več zaporednih sezon, da dosežemo popolno odstranitev. V primeru košnje bi novi cvetovi odgnali že v tednu ali dveh, tako da ta način kot ukrep odstranjevanja ne bo uspešen, poleg tega bi tako s košnjo cvetočih in plodečih rastlin še pospešili njegovo razširitev. Puljenje je učinkovitejše kot košnja. Izpuljene rastline spravimo v vreče, da ne trosimo semen. Necvetoče rastline lahko kompostiramo ali pustimo na mestu, da zginejo, cvetoče odstranjene rastline je najbolje kontrolirano sežgati na primernem mestu. Območja, kjer smo raznozobi grint odstranili, je priporočljivo zatraviti z avtohtonimi travnimi mešanici.

Za preprečevanje širjenja je nujno odstranjevanje in uničevanje rastlin, čiščenje mehanizacije za košnjo obcestnih območij, hitra sanacija odprtih površin z ozelenitvijo z avtohtonimi rastlinami.

Pomembno se je zavedati, da poleg strupenosti kot invazivna vrsta zaseda

območje, kjer bi sicer rastle avtohtone rastline, in tako vpliva na biodiverzitetu in jo zmanjšuje, izredno negativno vpliva na kvaliteto pašnika oziroma območja, kjer se pojavlja.

Ukrepati je treba čimprej, če ne lahko

postane problem raznozobega grinta neobvladljiv.

Dodatne informacije o invazivnih tujerodnih vrstah najdete na:

<https://www.invazivke.si/>

<https://www.tujerodne-vrste.info/tujero->

[dnivedez/](https://www.kgzs.si/uploads/dokumenti/strokovna_gradiva/invazivne_rastline_v_kmetijstvu_2018.pdf)

https://www.kgzs.si/uploads/dokumenti/strokovna_gradiva/invazivne_rastline_v_kmetijstvu_2018.pdf

Besedilo: Karmen Bobek, univ. dipl. biol.
ZRSVN OE Nova Gorica

Športno

Ko bodo naslednje vrstice zunaj, bo najpomembnejši dogodek na področju športa za vse v Sloveniji že za nami. V Portorožu je v organizaciji Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez in Športne unije Slovenije od 8. 6. do 11. 6. 2022 potekal 27. Tafisa Svetovni kongres športa za vse. Glavna tema kongresa je bila šport za vse v spreminjajočem se svetu. Klimatske spremembe, pandemija, neenakost, digitalizacija so le nekatere grožnje, ki človekovo ravnanje in navade močno spreminjajo. Tudi organizacije na področju športa morajo na ta vprašanja najti odgovore, hitro ukrepati in se na novo realnost prilagoditi. Le na ta način se bodo uresničili cilji, ki si jih

je Tafisa, vodilna globalna organizacija športa za vse, do leta 2030 postavila. »Za boljši svet s športom za vse« je zaveza in globalna strategija boja proti svetovni epidemiji fizične neaktivnosti. Da je Slovenija bila gostiteljica kongresa je vsekakor velika čast. Je pa to tudi priznanje vsem našim športnikom, strokovnim delavcem in športnim funkcionarjem za njihovo dosedanje delo. Slovenija je na področju športa za vse, globalno gledano, pomemben člen z obilico strokovnega znanja. Marsikatera bogatejša država se po nas zgleduje. V končni fazi o tem pričajo tudi uspehi naših športnikov, ki nas s svojimi odličnimi rezultati ves čas razvijajo. Ti ne pridejo kar sami po sebi.

Udeležba na svetovnem kongresu, stičišču novih idej in dobrih praks, je za predstavnike športa tudi priložnost, da se s svetovnimi trendi seznanijo in jih v skladu s specifikom lokalnega okolja vanj skušajo prenesti. Žal mnogokrat trčijo ob lokalne posebnosti. Brez jasno izražene javnega interesa v športu, povezovanja, sodelovanja, vključevanja ter ustreznih pogojev za delo je vsakršen prenos dobrih praks mnogokrat že vnaprej obsojen na neuspeh. Če si sami postavljamo meje, iščemo le drobne koristi zase ne bomo nikoli uspešni, »veliki«. Možnosti in priložnosti vsekakor so. Vprašanje je, če jih znamo izkoristiti.

Besedilo: Rajko Kralj

Poletje na Krasu 2022. Petič zapored!

20
22

KULTURNI DOM KOBJEGLAVA

27. 6. - 1. 7. 2022
4. 7. - 8. 7. 2022

WWW.POLETJENAKRASU.COM

Petič zapored? Ko zavrtimo film nazaj in se spominjamo prvih Poletij na Krasu in otrok (v resnici so vsi zdaj že prava dekleta in fantje), nas veseli dejstvo, da smo za nekaj poletne razigranosti otrok malce »krivi« tudi mi. Brez Poletja ni poletja. Dobri odzivi otrok in staršev nas vsako leto prepričajo, da se vedno znova potrudimo in otrokom pripravimo kar se da sproščeno preživljanje počitniškega časa.

Vsako Poletje je zgodba zase in tudi letos ne bo nič drugače. Vsebina pa ostaja ista. Športne aktivnosti, ustvarjalne urice, sproščeno druženje, počitek in zabava. Kaj vam ekipa animatorjev na čelu z Matejo tokrat pripravlja? Naj zaenkrat ostane skrivnost. Vas pa že vsi nestrpnost pričakujejo! Še eno Krasno Poletje je pred nami. Da le ne bi prehitro minilo!

Zaradi zagotavljanja ustreznih pogojev za uspešno izvedbo Poletja na Krasu 2022 je število otrok v posameznem terminu letos omejeno. Vse starše / skrbnike zato naprošamo, da s prijavo pohitijo. Rok prijave za prvi termin je 24. 6. 2022, za drugi pa 1. 7. 2022. Oziroma do zapolnitve prostih mest. Prijava velja le ob predhodno izpolnjeni prijavnici poslani na e-poštni naslov: info@szkomen.si. Prijavnice najdete na spletni strani: www.poletjenakrasu.com

Več informacij:

041 892 807 | Mateja Terčon Knap, 041 221 169 | Boštjan Furlan, 040 645 767 | Rajko Kralj

Besedilo: Rajko Kralj

Košarkarski turnir GoKras22 - več kot le turnir!

Po dveh letih premora je Športno košarkarsko društvo Kras od 6. do 8. maja 2022 v Dornberku izpeljalo že tradicionalni košarkarski turnir GoKras22 za ekipe fantov starostne skupine U13. No, v resnici je tokrat šlo za precej več kot le za košarkarski turnir. Na kratko bi tridnevno dogajanje lahko opisali kot praznik športa, glasbe, ustvarjalnosti, druženja, zabave ter vključevanja. Zmes, ki mlade, in tiste mlade po srcu, vedno pritegne. Pojdemo po vrsti.

Petek je bil namenjen najmlajšim. Ti so na 1. Mini olimpijadi v Dornberku spoznali olimpijske simbole in olimpijski protokol ter se preizkusili na 11-ih športnih poligonih, ki so jih zanje pripravila lokalna športna društva. Družbo jim je ves čas delal lisjak Foksi, nekaj spodbudnih besed pa sta otrokom namenila olimpijka Ana Bucik in domačin paraolimpijec

Anej Doplihar. Ob sodelovanju nosilca projekta OKS-ZŠZ sta Mini olimpijado skupno pripravili Športna zveza Nova Gorica in Športna zveza Komen.

Športno dogajanje je bilo v soboto namenjeno košarkarskim tekmam po skupinah. Na turnirju se nam je od ranega jutra do poznega popoldneva v medsebojnih obračunih na parketu športne dvorane Čuklja predstavilo 6 ekip: KK Lider Gradiška (BIH), KK Dom Gorica (ITA), KD Slovan, KK Leone Ajdovščina, KD Nova Gorica ter domača ekipa ŠKD Kras. Za ustvarjalnost, glasbo in malo zabave je poskrbel Mladinski center Nova Gorica, ki je za mlade pripravil ustvarjalne delavnice ter koncert mladih bendov.

Nedeljski zaključek turnirja bo mnogim še dolgo ostal v spominu. Finalni boji na turnirju, bogat spremljevalni program in predstavljena tekma košarkarske ekipe Varstveno delovnega centra Nova Gorica. Poleg župana Občine Komen g. Erika Modica ter podžupana Mestne občine Nova Gorica g. Simona Rosiča so se nedeljskemu delu turnirja pridružili

še predsednik Športne zveze Nova Gorica g. Miran Müllner, generalni sekretar Športne unije Slovenije g. Jani Ovsenik, predstavnik Košarkarske zveze Slovenije g. Gašper Kromar, državni sekretar g. Anton Harej ter direktorica Varstveno

Duo Kamikazete.

Župan Občine Komen g. Erik Modic v intervjuju z novinarko Kristino Furlan.

Skupinska slika vseh udeležencev turnirja GoKras22.

Košarkarska ekipa VDC Nova Gorica.

Kul upokojenke Plesno društvo Be Funky.

delovnega centra Nova Gorica ga. Maša Černe. Program je povezovala novinarka Kristina Furlan.

Tekme za končno razvrstitev na turnirju so popestrili nastopi plesnih skupin. Nabiti z energijo in prava paša za oči. Nastopi Mažoretne in twirling skupine Prvačina, večno mladih Kul upokojenk Plesnega društva Be Funky ter spektakularen nastop Dua Kamikazete v zraku so občinstvo navdušili. Večkratni zmagovalc TV showa Zvezde plešejo plesalec Miha Perat je za zaključek nedeljskega dogajanja na parket povabil občinstvo in se skupaj z njimi zazibal v latino ritmih. Med njimi je bilo tudi par invalidov na vozičkih.

Predstavitvena tekma košarkarske ekipe Varstveno delovnega centra Nova Gorica nam je ponudila vse tisto, na kar »običajni ljudje« mnogokrat pozabljamo. Veliko želje, srčnosti in veselja. Vedno znova dokazujejo, da oviranost dejansko ni ovira, da marsikaj zmorejo in se nikoli ne predajo. Sposodimo si kar njihove vtise o turnirju iz njihove spletne strani:

»Na koncu niso leta življenja, ki štejejo, ampak dejstvo koliko življenja je bilo v teh letih. (Abraham Lincoln). In mi ga

imamo veliko, veliko ... In veliko ga je bilo tudi to nedeljo, ko smo se udeležili mednarodnega košarkarskega turnirja GOK-RAS22 v Dornberku v nedeljo, 8. 5. 2022. Dokazali smo, da zmoremo in se nikoli ne predamo. Zelo uspešno smo se predstavili na košarkarskem turnirju. Pokazali smo, da nam borbenosti ne manjka, tako kot tudi ogromno veselja in srčnosti ne. Odigrali smo vrhunsko košarkarsko tekmo, pojedli kosilo, glasno in srčno navijali v finalni tekmi, in na koncu zaplesali in se poveselili z odličnim plesalcem in našim prijateljem Miho Peratom. Navijati in nas podpirati so prišli tudi naša direktorica Maša Černe, podžupan občine Nova Gorica g. Simon Rosič in župan občine Komen g. Erik Modic. Pozitivna energija in dobra volja sta kar prekipovali. Prav vsi smo prejeli medalje in kot ekipa tudi pokal. To nam veliko, res veliko pomeni. Na koncu pa smo se veselili zmage košarkarskega kluba Nova Gorica, s katerim tudi redno treniramo košarko in se jim res zahvaljujemo za ves trud in potrpljenje z nami. Goooriiicaaaaa!!! Noro, res noro je bilo!

Prisrčno se zahvaljujemo za povabilo na turnir Športno košarkarskemu društvu

Kras in podpredsedniku g. Rajku Kralju. Zahvala gre tudi soorganizatorju turnirja MONG in Občini Komen. Z veseljem se bomo odzvali na ponovno povabilo.«

Če pod tridnevno športno dogajanje v Dornberku potegnemo črto lahko ugotovimo, da smo v Športno košarkarskem društvu Kras pripravili dogodek, ki bo mnogim še dolgo ostal v spominu. Obenem nam je začrtal smer v katero naj bi se v prihodnje turnir razvijal. Odzivi na turnir so bili vsi po vrsti odlični, pohvale prihajajo iz vseh strani. Brez povezovanja, sodelovanja ter prostovoljnega dela članov društva bi bilo celotno dogajanje težko izvedljivo. Namen, da se turnirju doda še vidik vključevanja je bil tudi dosežen. Odlično izpeljana prireditve bo vsekakor dobra podlaga za nadaljnji razvoj športa na podeželju, most med občinama, ki ga v košarkarskem društvu že leta gradimo pa s tem še bolj trden. Želimo si, da bi bilo ob ustreznih pogojih tovrstno prireditev mogoče čim prej izpeljati tudi v Občini Komen.

Soorganizatorki turnirja GoKras22 sta Mestna občina Nova Gorica in Občina Komen.

Besedilo: Rajko Kralj

Foto: Jaka Jančar, Jure Batagelj

Prireditve ob 50. obletnici NK Komen

Ob 50. obletnici NK Komen bomo v letošnjem in prihodnjem letu izvedli več prireditev. Prireditve, ki so že bile in bodo izpeljane, so: nedelja, 15. 5. 2022, zadnja domača tekma v sezoni 2021/2022 ter srečanje sponzorjev, donatorjev in podpornikov s predstavitev novih dresov; petek, 3. 6. 2022, tradicionalni zaključek Mladinske nogometne šole Komen in

25. obletnica delovanja MNŠ Komen; četrtek, 9. 6. 2022 – nogometni turnir selekcij U7 in U9; petek, 10. 6. 2022 – nogometni turnir U11; sobota 11.06.2022 – nogometni turnir U15 in Zelena noč 2022. Za zaključek prvega sklopa prireditev bo na predvečer občinskega praznika 17. 6. 2022 Velika fešta ob 50. letnici NK Komen s koncertom skupin Ne me

jugat in Koktelsi. V septembru se bodo prireditve nadaljevale z veteranskim turnirjem in zaključile s svečano skupščino NK Komen ob koncu leta. Točni datumi še niso določeni.

Ob tej priložnosti je NK Komen skupaj s podjetjema Karsus, d. o. o., in Cid, d. o. o., izdal posebno omejeno kolekcijo novih dresov, posvečeno 50 obletnici NK Komen. Izdelanih je bilo simboličnih 50 dresov. Vsak dres predstavlja eno leto delovanja kluba. Dresi so zapakirani v posebej izdelani embalaži z grbom NK Komen in napisom 50 let »Limited edition«. Drese je mogoče kupiti po enotni ceni 60 EUR/kos.

Še vedno pa vpisujemo otroke v mladinsko šolo nogometa. Kontakt za vpis in dodatne info dobite pri Lojzetu Barukčiču na gsm 031 778 908 in Adrijanu Spačalu na gsm 041 394 347. Lahko pa nas kontaktirate tudi na e-naslov: mladi.nkkomen@gmail.com.

Besedilo: Adrijan Spačal

Foto: arhiv NK Komen

Vrača se poSKOKčev dan!

Zunaj postaja vse topleje. Sončni, poletni dnevi so že zelo blizu, z njimi pa tudi zaključek PoSKOKčeve sezone. Otroci se za čas poletnih počitnic poslovijo od gibalnega programa, ki so ga obiskovali, in svojih poSKOKčevih vaditeljev. Za zaključek uspešne sezone pa poSKOKec po nekaj letnem premoru ponovno prireja super zabavo - poSKOKčev dan!

Letos nam je PoSKOKec s svojo veliko poSKOKčevo družino pripravil poSKOKčev dan kar na treh lokacijah: Sežani, Komnu in Divači. PoSKOKec prihaja v Komen v soboto, 18. junija, in nas že nestrpno pričakuje na nogometnem igrišču od 16.30 dalje. PoSKOKec nas bo razveselil s pestrim programom. Vsekakor pa ne bo manjkal poSKOKčev mini poligon, na katerem se bomo lahko preizkusili veliki in majhni. Zabavali se bomo prav vsi, tisti najmlajši, tisti nekoliko starejši, starši in stari starši. PoSKOKčevi vaditelji pa nam pripravljajo še druge

peste aktivnosti in delavnice. Seveda pa nas bo obiskal tudi modri poSKOKec. Res smo veseli, če se poSKOKčevega dneva udeležijo prav vsi, ki so že imeli kakšno poSKOKčevo izkušnjo in tudi tisti, ki še niso del naše družine pa bi to radi pos-

tali.

Pridi in se zabavaj s poSKOKcem tudi ti!

Besedilo: Anna Jedrejčič

Foto: arhiv ŠD poSKOKec in Alen Frane-
tič - Alenfra Productions za arhiv občine
Divača
www.poskokec.si/programi/poskokcev-dan/

Memorial Mezinec Ladislav - Ladi

Zadnjo soboto v maju so se člani neformalne nogometne skupine Ob petkih je lepo (ali krajše OPL) iz Gorjanskega z nogometnim turnirjem poklonili spominu na pred letom dni preminulega prijatelja Ladislava Mezinca - Ladija.

Bil je velik ljubitelj nogometa, igral je za Nogometni klub Komen, veterane Komna, na turnirjih pa za Gorjansko. Prav na njegovo pobudo se je skupina nogometnih navdušencev, gibanja in druženja pričela pred skoraj sedmimi leti dobivati

Ekipa Ob petkih je lepo (ali krajše OPL) iz Gorjanskega.

vsak petek na domačem gorjanskem brjarju, kjer je Ladi odigral svoje prve tekme in z igranjem vztrajal skoraj šest desetletij.

Člani OPL-ja so se zato odločili, da v njegov spomin priredijo spominski nogometni turnir, na katerem so poleg OPL-jevcev nastopili še ena ekipa iz Gorjanskega, veterani Nogometnega kluba Vodice Šempas, veterani Nogometnega kluba Komen, veterani Nogometnega kluba Primorje Ajdovščina in veterani Nogometnega kluba Tabor Sežana. Slavili so Sežanci, ki so jim premoč morali priznati veterani Primorja, na tretje mesto so se uvrstili Komenci, z nevhvaležnim

četrtem mestom so se morali sprijazniti veterani Vodice Šempas, ekipa iz Gorjanskega je pristala na petem mestu, na šestem pa OPL. Pokal za najboljšega strelca je prejel Alen Džuzdanović (veterani NK Primorje Ajdovščina), za najboljšega golmana Livijo Trampuž (veterani NK Komen) in za najboljšega igralca Dejan Makivić (veterani NK Tabor Sežana). Za pošteno sojenje so poskrbeli Silvan Rojc, Alojz Barukčič in Adrijan Spačal.

OPL so si za svoje vodilo izbrali latinski rek Viribus unitis. Da so skupaj res moč-

nejši, so dokazali tudi v pripravah na turnir, ko so pomočjo vaščanov, Vaške skupnosti Gorjansko, Občine Komen ter občinskega svetnika Davida Zege uredili razsvetljavo na igrišču in pripravili vse ostalo potrebno za izvedbo dogodka. Pri izpeljavi dogodka so jim pomagali še sponzorji Zega, d. o. o., Mesnica Tošč Štanjel, Mirko Trobec, Kmetija Zidarič Darjo in Vinarstvo Čotar. Člani OPL-ja pa so se posebej zahvalili Karlu Žežlini za odličen pasulj, Zvonetu Ferfolji za mojstrovine z žara, Eriki Rudež za fotografije, bolj-

šim polovicam za strpnost in pecivo ter vsem, ki so kakorkoli prispevali k izvedbi turnirja.

Gostitelji so morali priznati poraz povabljenim ekipam, ampak OPL-jevcev to ni zmotilo. Čeprav je nogomet igra, kjer so zmagovalci in poraženci znani, pa je še veliko bolj pomembno druženje, doživetja in odnosi, ki se na tekmah in treningih ter po njih ustvarijo. In tudi tega na Memorialu Mezinca Ladislav - Ladi ni manjkalo.

Besedilo: Ekipa OPL Gorjansko
Foto: Erika Rudež

Turizem

Barvita pomlad v Štanjelu

Veliko število dogodkov, ki se je to pomlad zvrstilo v Štanjelu, smo poskušali ujeti tudi v fotografski objektiv. Tu je nekaj utrinkov pestrega dogajanja v biseru Krasa. Vabljeni tudi, da nas spremljate na naši spletni strani in na družabnih omrežjih.

Splet: www.visitstanjel.si

Facebook: Visit Štanjel

Instagram: visitstanjel

Odpri razstave Art Štanjel, Fabianijeva dvorana.

Predstava za otroke Deklica pomlad, Galerija Lojze-ta Spacala.

Izobraževanje za lokalne turistične vodnike v sklopu projekta Geopark, Viteška dvorana.

Odprtje Muzeja Grad Štanjel, Grad Štanjel.

Podelitev Nagrade Maks Fabiani, Viteška dvorana.

Predstavitve kratkega filma o travniških in voden ogled Muzeja Grad Štanjel, Grad Štanjel.

Dan Kraškega ovčarja, Grad Štanjel.

Kras in Brkini na največjem turističnem sejmu v Sloveniji

Destinacija Kras in Brkini se je med 23. in 26. marcem predstavila na mednarodnem sejmu Alpe-Adria, ki se je odvijal na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Na 32. sejmu za zeleni in aktivni turizem

Alpe-Adria se je predstavilo prek 130 turističnih ponudnikov iz Slovenije, Avstrije, Bosne in Hercegovine, Češke, Hrvaške in Italije. Z eno vstopnico si je oba sejma ogledalo prek 10.000 ljudi.

V ospredju letošnjega sejma sta bila zeleni, aktivni t. i. outdoor turizem in trajnostna naravnost. Na drugi strani pa tudi zdravstvena situacija, ki ni naklonjena masovnemu druženju in nas kot turiste pospešeno usmerja v aktivnosti v neokrnjeni naravi.

Na razstavnem prostoru destinacije Kras in Brkini, ki ga je organizirala ORA Krasa in Brkinov, d. o. o., so se zvrstile predstavitve naravnih in kulturnih znamenitosti območja Parka Škocjanske jame, Botaničnega vrta ob vili Mirasasso, Muzeja slovenskih filmskih igralcev Divača in Mitskega parka. Predstavljalo se je tudi Štanjel, Kobilarno Lipica, Živi muzej Krasa, Divaško jamo, jamo Vilenica itd. ter prihajajoče spomladanske aktivnosti v sklopu akcije Pomladne barve Krasa in Brkinov, ki se je pričela 15. aprila z Divjimi okusi Krasa in Brkinov ter nadaljevala ob vikendih s Festivalom kraška gmajna, pohodi z degustacijami pri ponudnikih in

vodenimi t. i. outdoor doživetij oziroma doživetji na prostem vse do 5. junija.

Dogajanje na razstavnem prostoru so popestrili tudi predstavniki Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa, med njimi Vinska klet Štok, Vinska klet Orel ter Vinkras Sežana. Športno kulturno razvojno društvo Na Placu je predstavljalo prihajajoč poletni Festival GinBrin, Hotel Admiral pa je z nagradno igro promoviral namestitvene kapacitete na Kozini.

Izjemno veliko pozornosti je pritegnil prikaz klesanja kamnite skulpture, katero je, v okviru štiridnevnega dogajanja na razstavnem prostoru destinacije, izvajala diplomantka Višje strokovne šole ŠC Srečka Kosovela Sežana Sibila Leskovec. K sodelovanju je pristopilo tudi podjetje Marmor Sežana, ki je za prikaz klesanja zagotovilo lokalno pridobljen kamen. Obiskovalci razstavnega prostora so se lahko potegovali za kamnito skulpturo,

najbolj pogumni pa so se preizkusili tudi v klesanju.

Turistična zveza Slovenija, Zavod za gozdove Republike Slovenije in združenje Slovenia Outdoor so v okviru sejma ob 10-letnici ocenjevanja tematskih poti Slovenije podelili priznanje tudi najtematski poti leta 2017, Živemu muzeju Krasa.

Besedilo: Ana Hrast

Foto: TIC Sežana – ORA Krasa in Brkinov d.o.o.

Uspešno zaključena operacija Krasnost Krasa in Brkinov

TIC Sežana za Zavod ŠTIP, vlagatelj je s partnerji operacije – občinami Sežana, Hrpelje-Kozina, Divača, Komen, Parkom Škocjanske jame, Holdingom Kobilarne Lipica ter Območno obrtno-podjetniško zbornico Sežana –, v letošnjem letu uspešno zaključili operacijo Razvoj in dvig kakovosti turističnih storitev ter povezovanje tipičnih izdelkov in pridelkov Krasa in Brkinov v turistično ponudbo destinacije Krasnost Krasa in Brkinov. Operacija je bila sofinancirana iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, podukrep 19.2 – Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost.

S ciljem usmerjanja razvoja turizma na destinaciji v turizem z večjo dodano vrednostjo in dvigom konkurenčne prednosti lokalnega gospodarstva z enotno in jasno zastavljeno vizijo ter povezanimi ponudniki smo pripravili Strategijo razvoja in krepitve blagovne znamke destinacije, razvili in povezovali

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

smo doživetja v okviru Festivala kraška gmajna, izvedli marketinške delavnice za tri ciljne skupine (vinarji, izletniške kmetije in turistične kmetije, druge pridelovalce in izdelovalce domačih pridelkov in izdelkov), pripravili vsebine za smerne in upravljavce gostinskih obratov in upravljavce gostinske ponudbe na kmetijah ter slednje združili v priročni knjižici, pripravili in izvedli smo enoletni komunikacijski načrt, ki je med drugim vključeval novinarske konference, digitalno oglaševanje, pripravo PR člankov, oglaševanje na zunanjih površinah in radiu. Poleg tega smo v okviru operacije nadgradili in izvedli številne dediščinske programe – Dnevi Kobilarne Lipica, Sim-

pozij na temo dediščinske arhitekture, Poletje odprtih kleti in domačij na kraški vinski cesti, Martinovanje na Krasu, Festival kraška gmajna ter zanje pripravili promocijske materiale. V operacijo smo aktivno vključevali tudi ranljive skupine z območja LAS Krasa in Brkinov – mladi člani kmetijskih gospodarstev, starostniki – Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras ter skupino oseb z duševnimi omejitvami – stanovalci Doma na Krasu.

Skupna vrednost operacije brez DDV je znašala 47.148,02 evrov, skupna vrednost sofinanciranja 40.075,82 evrov, kar znaša 85 % skupne vrednosti operacije.

Besedilo: Ana Hrast

Pot sv. Martina Tourskega tudi čez Kras in občino Komen, s stopinjo v Štanjelu

V nedeljo, 8. 5. 2022, je bilo v Opatjem selu in Kostanjevici uradno odprtje zadnjega dela Poti sv. Martina Tourskega, ki je Slovenijo z zadnjim odsekom od Logatca do Opatjega sela povezala z Italijo in naprej do Francije.

Označena pot, zastavljena pod strokovnim vodstvom Evropskega kulturnega centra sv. Martina Tourskega, vstopi na Kras iz Gabrji in doline Branice ter se po kraški planoti, mimo Štanjela, Kobjeglave, Malega Dola in Škrbine, nadaljuje proti Trstelu in naprej do italijanske meje. Pomembna točka postanka na 2500 km dolgi pohodniški transversali je

postal tudi Štanjel, kjer je Občina Komen v sodelovanju z Župnijo Štanjel in ORO Krasa in Brkinov postavila novo obeležje na pročelju cerkve sv. Danijela – kamnito ploščo z Martinovo stopinjo.

Več o poti sv. Martina

Svet Evrope je leta 2005 sv. Martina (316–397) oklical za evropsko osebnost, Poti sv. Martina pa podelil naziv Velika evropska kulturna pot Sveta Evrope. Njena največja vrednota je vzajemna delitev, iz nje pa izhajajo številne druge, kot so solidarnost, prizadevanja za mir, pravična razdelitev dobrin in trajnostni odnos do

narave. Na upodobitvah sv. Martina se simbolno izražajo v enem izmed najbolj znanih dogodkov iz Martinove mladosti, ko je pri mestnih vratih Amiensa kot rimski vojak pol svojega plašča podaril revežu.

Pot sv. Martina Tourskega poteka v Sloveniji od slovensko-madžarske meje v kraju Hodoš do mejnega prehoda z Italijo v Opatjem selu. Dolga je približno 550 km in v skladu z zgodovinskimi dejstvi v veliki meri sledi stari rimski cesti, ki je povezovala mesto Savaria (Madžarska), kjer se je sv. Martin rodil, z mestom Pavia (Italija), kjer je odrasčal. Celotna pot je dolga približno 2500 km in povezuje Madžarsko, Slovenijo, Italijo in Francijo, vanjo pa je v celoti vključenih kar 13 držav. Vsi kraki poti vodijo v mesto Tours, kjer je sv. Martin pokopan. S prizadevanji Evropskega kulturnega centra sv. Martina Tourskega Slovenija, ki je pooblaščen za upravljanje poti skozi Slovenijo, se končuje zadnji odsek od Logatca do Opatjega sela, s tem pa je celotna pot od madžarske do italijanske meje zaključena.

Z odprtjem poti so se vasi občine Komen Štanjel, Kobjeglava, Mali Dol, Rubije, Škrbina uradno vpisale na zemljevid Evropske pohodniške transverzale, ki

med Madžarsko in Francijo povezuje kar 13 evropskih držav v skupno zgodbo in vsem partnerjem obeta nova turistična poglavja.

Občina Komen in destinacija Kras in Brkini sta tako uradno postali del ene najlepših in najbolj obiskanih tematskih pohodniških poti v Evropi.

Zaradi klimatskih pogojev so Kras in Brkini raj za pohodnike v vseh letnih časih. Na njenem območju poteka več daljinskih pohodniških poti: Pohodniška pot Via Alpina, ki v skupni dolžini več kot 5000 km združuje kar 342 dnevnih etap, Jakobova romarska pot ali El Camino del

Santiago je skupno ime za več starodavnih romarskih poti, ki so iz različnih krajev vodile do svetišča sv. Jakoba v španski Composteli, ter Alpe Adria Trail, mednarodna pohodniška pot, ki vodi skozi tri države.

Besedilo: Helena Kosmina, ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Muzej Grad Štanjel

V sredo, 13. aprila, so v Štanjelu svečano odprli nov Muzej Grad Štanjel, ki na preko 400 m² ponuja edinstveno in atraktivno razstavo o naravi in človeku na Krasu.

S tem se zaključuje pomemben del obnove gradu v Štanjelu, Štanjel pa dobiva vsebine in programe, ki bodo v ta biser Krasa obiskovalce vabile vse leto.

Župan Občine Komen, mag. Erik Modic: »To je doslej največja posamična naložba v Štanjelu, saj njena vrednost presega 900.000 EUR. Z njo smo naredili velik korak k dokončanju obnove in revitalizacije Gradu Štanjel.« Župan napoveduje, da so v teku prizadevanja občine, da obnovo celotnega gradu dokonča do leta 2024, torej natanko 80 let po uničenju gradu.

Koncept novega muzeja, ki sta ga zasnovala Nina Peče Grilc in dr. Uroš Grilc iz Zavoda Škratelj, partner projekta pa je bil Park Škocjanske jame, se razlikuje od znanih prezentacij naravne in kulturne dediščine Krasa. Razstava je ob tem zastavljena nivojsko in obiskovalca stopenjsko popelje od manj zahtevnih do bolj zahtevnih vsebin. Zato bo odličen učni

poligon tako za šole kot tudi za obiske družin.

Ali vas zanima, kako je občutiti moč in hlad burje? V Muzeju Grad Štanjel lahko burjo srečate vsak dan, saj je del razstave tudi vetrovnik, kjer vas dodobra prepiha, in to kar s 120 km/h! Razstava namreč gradi na izkustvenem doživljanju Krasa in njegove narave in kulture, saj vsaka izmed tem razstave vključuje interaktivni moment, s pomočjo katerega bo obiskovalec lahko doživel posamezno prvino Krasa. Tako boste Kras lahko tudi zavonjali in prisluhnili njegovim zvokom, preverili težo kamna, spoznali vodni krog na Krasu. Še več, sami boste na unikatnih zvočilih iz kamna, ki s delo akademske kiparke Alenke Vidrgar, lahko pričarali zvok ruja in melodije burje.

Dr. Uroš Grilc, soavtor razstave: »Pri snovanju razstave smo na prvo mesto postavili doživetje obiskovalca, saj mu hoče razstava pričarati »duha« Krasa v vsej njegovi razkošni barvitosti. In to ne le glede tem, ki segajo od naravoslovja, do etnološke dediščine in arheologije, temveč tudi z umetnostjo, saj je Kras od nekdaj navdih za umetniško ustvarjanje.«

Ena izmed posebnih dragocenosti razstave je 12 fotografij Vena Piona, kozmopolita in umetnika, ki je po študiju v Firencah v Štanjelu ustvaril nepozabne fotografije, izjemen dokument življenja tega kraja. Srečno naključje je, da so se te fotografije po natanko 100 letih vrnile v Štanjel in so našle svoj trajni prostor v Muzeju Grad Štanjel.

Kamen, voda, burja, kraški ovčar, mozaična kraška kulturna krajina, jame ter člo-

Urnik Muzeja Grad Štanjel:

ponedeljek–nedelja
od 10.00 do 18.00

vek in Kras je sedem tematskih sklopov, ki so v novem muzeju predstavljene tako na naravoslovni, arheološki, kulturno-zgodovinski, etnološki, muzejski, pa tudi umetniški, fotografski in filmski osnovi. Muzej Grad Štanjel je poseben tudi zaradi raznolikosti prezentacijskih načinov in metod, ki obiskovalcu ponudijo bogato izkušnjo: od klasičnih muzejskih prezentacij artefaktov, denimo najdb iz Štanjela iz obdobja gradišč in najdb iz časa Cobenzlov, ki jih je prispeval Goriški muzej, fotografij Štanjela iz povojnega obdobja in iz leta 1969 iz zbirke Slo-

venskega etnografskega muzeja, zbirke eksponatov Blaža Vehovarja na temo kraškega ovčarja, pa številnih eksponatov Parka Škocjanske jame ter filmskega gradiva o Krasu Radiotelevizije Slovenija je le delček vsega, kar je nov muzej strnil v kompleksno in bogato izkušnjo.

Ob tem velja poudariti tudi pomembno terensko raziskavo, ki jo je za potrebe novega muzeja opravil Slovenski etnografski muzej v Štanjelu in pa prispevke za muzej, ki so delo in rezultat sodelovanja z domačini. Predvsem velja tu zahvala g. Jožefu Švaglju iz Štanjela.

Katja Kralj, strokovna vodja turizma ORA Krasa in Brkinov: »Muzej Grad Štanjel je izredna pridobitev za Štanjel, tako z vidika celoletnosti ponudbe in programov kot tudi privabljanja novih obiskovalcev. Muzej bo izredno zanimiv za osnovne in srednje šole, saj načrtujemo atraktivne pedagoške programe.«

Z otvoritvijo muzeja se je iz pritličja Galerije Lojzeta Spacala selil informacijski center v preddverje severnega dela spodnjega palacija. Preddverje je tako postalo osrednji vstopni informacijski prostor za vse obiskovalce gradu in celotnega Štanjela, iz katerega bo vstop v Galerijo Lojzeta Spacala, konferenčno dvorano, Vinoteko Grad Štanjel in Muzej Grad Štanjel.

Dodatne informacije:

Uroš Simčič

TIC Štanjel

T: 051 335 216

E: uros@visitkras.info

I: www.visitstanjel.si www.visitkras.si

Voden pohod po pravljčno-doživljajski poti Škratji Kras

DATUM: nedelja, 19. 6. 2022

URA: 16:30–19:00

KRAJ: Štanjel (parkirišče ob pošti)

CENA: 7,50 €/otroka

ORGANIZATOR: Zavod Škratelj

INFO/OPIS DOGODKA:

V sklopu Festivala Gledanica vas vabimo na voden pohod po pravljčno-doživljajski poti Škratji Kras.

Čas je za Škratji Kras, družinsko dogodivščino v Štanjelu na Krasu. Z interpretativnim vodnikom se boste odpravili na pravljčno-doživljajsko pot, na kateri vam bo predstavil temeljne značilnosti Krasa in vrline, zlasti vztrajnost in ustvarjalnost kraškega človeka. Poleg tega pa vas na poti čaka naloga: nagajivi škratje so namreč zagodli prebivalcem Štanjela, v katerem je vse postavljeno na glavo. Na Škratjem Krasu so skrili kraške pečate in vsenaokrog natrosili škratje uroke. Da bo na Krasu spet vse lepo in prav, morate rešiti škratji urok, pri tem pa najti škratorunske simbole za čarobni izrek in se naučiti skrivne škratje pisave.

Slikoviti Kras je od nekdaj tudi umeetniški navdih: zaigrali boste na zvonečo klop, začutili lepoto kamnoseštva, ustvarili svoj mozaik in spoznali skrivnost o škratih s Krasa, ki jo je poznal že Srečko Kosovel. Na poti vas bodo očarale skulpture iz lesa in kamna kraških kamnologov.

Na pot se podate s Krasno beležko, ki jo prejmete na izhodišču. Po koncu poti pa otroke čaka tudi nagrada.

Priporočamo pohodniško ali športno obutev.

Na pravljčno-doživljajsko pot se lahko kadarkoli odpravite tudi sami. V Baru Zoro kupite Krasno beležko (5 EUR), ki omogoča celovito doživetje poti, poleg nje prejmete še barvice. Zbrani pečati in rešen čarobni izrek pa otrokom po prehojeni poti prinese krasno nagrado. **POZOR:** Ko pridete do Škratice burje, se vrnete na začetek poti in nadaljujete svojo pustolovščino po Spalovi poti. Pozorno spremljajte smerokaze. Lepo vabljeni!

Nova blagovna znamka Villa Fabiani

Predstavitev projekta Razvojno partnerstvo Villa Fabiani za večjo prepoznavnost lokalnih ponudnikov

V Villi Fabiani so v torek, 31. maja, dopoldne na novinarski konferenci predstavili LAS-ov projekt Razvojno partnerstvo Villa Fabiani, ki je nastal na pobudo vodilnega partnerja Zavoda za ohranitev in razvoj kulturne in naravne dediščine Domačije Fabiani v Kobdilju. V projektu je poleg vodilnega vključenih še 5 partnerjev: Inkubator, d. o. o., Sežana, EKO kmetija Brinjevka, Društvo turističnih vodnikov Krasa in Brkinov, Vinska klet Pri

Starčih – Tavčar, Zeliščno-etnološka domačija Belajevi ter številni drugi deležniki s kraško-brkinskega območja. Z Razvojnim partnerstvom želijo vzpostaviti podporno okolje za nastanek nove blagovne znamke, ki bo združevala lokalne pridelovalce in druge akterje Krasa in Brkinov ter pospešila prodor butične ponudbe njihovih izdelkov z višjo dodano vrednostjo na trg.

Po novinarski konferenci so si navzoči v okviru Dnevov odprtih vrat Ville Fabiani oziroma prireditve »Rendez-vous«: Rožni vrtovi Vile Fabiani ogledali še posestvo,

novinarsko konferenco so zaključili na degustacijski delavnici, ki jo je v organizaciji EKO kmetije Brinjevka pripravil kuharski mojster Peter Patajac, lastnik okrepčevalnice Ruj iz Dola pri Vogljah in dobitnik Michelinovega priznanja Bib Gourmand. Med drugim so okušali tudi butične produkte za nove blagovno znamko.

Sodobni trženjski prijemi za najkakovostnejše produkte

Vodja projekta Razvojnega partnerstva Villa Fabiani Polona Abram je predstavila partnerje v projektu ter korake za vzpostavitev nove blagovne znamke pod imenom Villa Fabiani, ki bo imela enotno celotno podobo za izbrane produkte in jo bodo aktivno tržili pri zahtevnejših kupcih. Nakup bo možen prek spletne trgovine, na posestvu Fabiani ali prek različnih butičnih prodajnih lokacij v povezavi z drugimi javnimi in zasebnimi turističnimi deležniki na območju. V ta namen je Zavod Fabiani tudi ustanovil Razvojno partnerstvo.

Kot je povedala Blanka Malgaj, solastnica Ville Fabiani in direktorica Zavoda Fabiani, poslovne dejavnosti vile slonijo na štirih stebrih – pridelavi vrhunskega vina, revitalizaciji kulturnega spomenika in s tem tudi javnih ogledov, butični turistični nastanitvi, živahnem družabnem stičišču, kjer se odvijajo razni kulturni in izobraževalni dogodki, poslovna in strokovna srečanja ter poročne slovesnosti. Izjemna geografska lega, bogata zgodovina in poslovne usmeritve posestva privlačijo goste, ki iščejo unikatno ponudbo z dodano vrednostjo, nemnožič-

nost, avtentičnost, ekskluzivnost in zeleno zgodbo z višjo ravniyo storitev.

V okviru blagovne znamke Villa Fabiani bodo razvili najmanj pet novih butičnih produktov in vzpostavili novo prodajno verigo, ustvarili pa so tudi novo zaposlitev. Skupaj s projektnimi partnerji bodo ponudili najmanj osem novih turističnih paketov, ki bodo obiskovalce Krasa tudi s pomočjo lokalnih turističnih vodnikov povezali neposredno s pridelovalci s kraško-brkinskega območja.

Butičnost, ki se napaja iz zgodb Maksa Fabianija

Villa Fabiani poleg Razvojnega partnerstva sodeluje še v raznih drugih skupnih projektih z različnimi deležniki Krasa in Brkinov, kot so »Vrtovi Krasa – ohranjanje narave in krepitev zavesti o njenem pomenu« ter vodena outdoor doživetja v

sklopu prireditev »Pomladne barve Krasa in Brkinov«, ki jih organizira Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov. Idilično vinogradniško posestvo pa je tudi primerno prizorišče za dogodke, ki jih skupaj pripravljata Združenje slovenskega reda vitezov vina – omizje za Slovensko Istro in Kras ter Villa Fabiani.

O partnerstvu Inkubatorja, d. o. o., Sežana v projektu je spregovoril njegov direktor Dorijan Maršič. Inkubator s svojimi storitvami podpira podjetništvo in razvoj v lokalnem in regionalnem okolju ter gradi inovativen podjetniški ekosistem, ki ustvarja nova delovna mesta v regiji. Njegovi člani štejejo več kot 50 podjetij. V okviru Razvojnega partnerstva so pripravili tri delavnice o tem, kako do novih produktov in storitev po meri kupcev (1), kako pristopati k prodaji, razviti odnose s kupci in pripraviti ponudbo zanje (2), kako se lotiti trženja, izdelati trženjsko strategijo ter razvijati blagovno znamko (3). »Gre za produkt, ki se napaja iz zgodbe Maksa Fabianija in za katerega lahko rečemo, da je res butičen, zato ne dvomim v njegov uspeh,« je poudaril direktor Dorijan Maršič.

Aleš Vodičar, direktor Območne razvojne agencije Krasa in Brkinov d.o.o. – ORA je predstavil Razvojno partnerstvo s stališča skupnega razvojnega programa pri pospeševanju podjetništva in turizma ter izvajanju aktivne politike zaposlovanja na omenjenem območju. ORA je vodilni partner Lokalne akcijske skupine – LAS Krasa in Brkinov. Aktivnosti se sofinancirajo iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in sledijo ureničevanju ciljev Strategije lokalnega ra-

zvoja na območju občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana. Celotni stroški projekta, skupaj z DDV, so ocenjeni na nekaj več kot 55.000 evrov, od tega je iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja sofinanciranih 43.400 evrov. Vodilni partner Zavod Fabiani bo od tega koristil nekaj več kot 17.000 evrov evropskih sredstev. Tudi Aleš Vodičar je pozdravil projekt Razvojnega partnerstva in

njegove akterje povabil k sodelovanju v Strategiji lokalnega razvoja za naslednje programsko obdobje.

Oživiljanje večstoletne dediščine družine Fabiani

Villa Fabiani se uvršča med najpomembnejše kulturne spomenike Osrednje Primorske. Poleg Tavčarjevega dvorca v Poljanski dolini je edini primer

ohranjenega kmečkega dvorca v Sloveniji. Več kot 600 let staro vinogradniško posestvo je zasnovano kot tipična italijanska villa rustica, z osrednjo zgradbo in odprtim južnim dvoriščem. Pomožni objekti, Faladur, Oranžerija, kašče, konjušnica in šola, so vsaka za sebe posebnost s svojimi lastnimi zgodbami in izjemnim turističnim potencialom. Obiskovalce posebej spomladi očarajo nasadi več sto cvetočih vrtnic, ki so nastali v sodelovanju z Bredo Bavdaž Čopi, predsednico Društva ljubiteljev vrtnic Slovenije in podpredsednico Svetovne federacije vrtničarskih društev za Evropo, ter z Arboretumom Volčji potok.

Besedilo: Urban Grmek Masič, koordinator projekta Razvojno partnerstvo Villa Fabiani

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Operacija se sofinancira iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

Iz šolskih klopi

Na obisku

V okviru interesne dejavnosti Pravljicno-likovne igrarije sva z učenci odšli na obisk k prav posebni umetnici Tadeji, ki je oblikovalka in šivilja. Ogledali smo si njeno delavnico, kjer nastajajo punčke s sivko in vedno novi privlačni izdelki. Kimina nona Tadeja nam je prikazala postopek izdelave mošnjička iz starih kavbojk. Predstavila nam je, kako izdelek nariše, skroji, sešije in okraši. Naš šol-

ski projekt vzTRAJNOST za TRAJNOST je učence 1. a razreda OŠ Komen popeljal še k izdelovanju recikliranega papirja in veselih vrečk, ki smo jih izdelali iz starih majic. V stare čevlje smo posadili ušnike oziroma netreske in kaktuse.

Starim predmetom smo dali novo veselje - postali so spet uporabni. Ostanimo trajnostno naravnani tudi v prihodnje.

Mošnjiček iz starih kavbojk.

Tadeja skupaj z učenkami in učenci 1. razreda.

Vesela vrečka, narejena iz starih majic.

Ušnike in kaktuse smo posadili v stare copate.

Izdelovanje recikliranega papirja.

Besedilo in foto: Agata Perdec in Tanja Spačal, učiteljici v 1. a razredu

3. razred v šoli v naravi v Cerknem

Tretješolci smo se med 3. 5. in 6. 5. 2022 udeležili šole v naravi v ČŠOD Cerkno. Tam smo opravili plavalni tečaj in dobro usvojili različne plavalne tehnike.

Poleg plavanja smo imeli tudi razne dejavnosti, kot so spoznavanje kraja (fotolov), gradnja različnih konstrukcij iz lesenih deščic, pohodi po okoliških hribih, gradnja bivakov in učenje preživetja v naravi. Obiskali smo Cerkljanski muzej in spoznali tradicionalne pustne maske – LAUFARJE.

Sredin dan je bil nekaj posebnega, saj smo praznovali dva rojstna dneva in posneli oddajo za lokalni radio Primorski val. Šolo v naravi smo zaključili z disko večerom. Poleg raznovrstnih dejavnosti smo krepili odgovornost in samostojnost ter sklepali nova prijateljstva.

Besedilo in foto: Tretješolci in učiteljice Tatjana Metljak Nikolič, Ana Valečič in Ana Masten

Jaz pa pojdem na Nizozemsko ...

OŠ Komen ima bogato tradicijo organizacije mednarodnih izmenjav učencev. Potovali smo že v Francijo, Španijo, na Portugalsko, Britanijo in Italijo. V letu 2021 smo nameravali izpeljati novo izmenjavo, a je situacija s pandemijo začasno ustavila potovanja.

Vsi smo nestrpno čakali na boljše čase, na tisti trenutek, ko lahko naše učence spet popeljemo raziskovat evropske dežele in kulture. Četudi je bila v jeseni lansko leto situacija še precej negotova, nismo obupali. Navezali smo stik z nizozemsko šolo iz mesta Leeuwarden, prestolnice Fryslana. Učenci obeh šol so si začeli dopisovati in se spoznavati. Z

nizozemskimi učitelji smo se dogovarjali o možnih terminih izmenjave. Zaradi porasta okužb s covidom se je čas izmenjave kar umikal. Nazadnje smo se dogovorili, da izmenjavo izpeljemo aprila 2022. In uspelo nam je.

Dne 3. aprila so naši učenci poleteli proti Amsterdamu. Veliko doživetje za učence, še posebno tiste, ki so tokrat prvič potovali z letalom.

In veliko doživetje za spremljevalki, ki sva s skupino iskali avtobus na velikem letališču. Do končne destinacije nas je nato z velikim, sodobnim avtobusom pripeljala gospa, kar je bilo za vse nas prvo večje presenečenje.

Snidenje z učenci in učitelji je bilo pristrčno, kot bi se od nekdaj poznali. V naslednjih dneh je avtobusni posebnosti sledilo še kar nekaj. Naj začnemo s šolo, ki je za naše razmere prava velikanka, saj se pod njenim okriljem šola preko tisoč učencev. Že sama zgradba je nekaj posebnega: štirinadstropnica (veliki kletni prostori se veliko uporabljajo) z velikim atrijem in še večjim parkiriščem. Za kolesa seveda. Dejstvo je namreč, da nizozemski učenci nimajo organiziranega šolskega prevoza, pač pa več kilometrsko pot (tudi 20 km) prekolesarijo v vsakem vremenu. Še ena zanimivost oziroma presenečenje v vrsti drugih.

Planirano aktivnost za prvi dan obiska so zaradi izjemno slabega vremena organizatorji spremenili. Tako so v družabnem prostoru izpeljali spoznavanje ob

različnih igrah. Postregli so nam tudi v šoli pripravljeno tipično nizozemsko slaidico – za naš okus kar malce presladko, vendar zelo okusno. Sicer pa nizozemski učenci nimajo v šoli organizirane prehrane, zato si malico ali kosilo prinesejo od doma. Navadno so to sendviči z različnimi namazi, spravljani v plastični škatlici. Še ena posebnost, ob kateri so nam misli uhajale k odličnim šolskim kosilom doma.

Torek je bil namenjen obisku posebne vasice Terherne, kjer so spretni domačini, na podlagi knjige o dvojčkih in ladjici Kameleon, zgradili fiktivno vasico, s prikazom življenja v obdobju, ki ga opisuje zgodba. Kot zanimivost naj izpostavimo prevoz na destinacijo s pravim starodobnim avtobusom. Bil je namreč letnik 1958. Po ogledu vasice je sledila vožnja z ladjo na otok, kjer so se učenci pomerili v igrah v naravi in si privoščili nizozemski piknik. Hrenovke so se skuhale na priložnostnem kurišču, vsak pa si je lahko ocvrl tudi jajce. Še ena tipično nizozemska posebnost, kjer igrajo veliko vlogo voda, zemlja, ogenj in svež zrak. In še nekaj, mi bi v takem vremenu ostali v šoli, na toplem in suhem.

V sredo smo peš in v ladjicah spoznawali Leeuwarden. Zanimivo mesto, vredno ogleda. Ob 14.00 smo se vrnili v šolo, kjer je potekal prikaz zaključka vseh šolskih projektov.

Četrtek je postregel z vremenom, ki bi nas doma resnično prikoval v doma-

če ali šolske prostore. Tako je bila celo vprašljiva vožnja trajekta, ki nas je vseeno odpeljal na otok Amelad. Po slabi uri vožnje smo prispeli na otok, kjer prebiva okoli 3500 ljudi in imajo vso potrebno infrastrukturo, vključujoč s srednjo šolo. Otok med drugim slovi po najvišjem (55 m) svetilniku na Nizozemskem. In res, ko smo premagovali 236 stopnic se je vreme nekajkrat spremenilo. O sprehodu do obale ne gre izgubljati besed, saj smo zaradi vetra tesno stiskali ustnice, kljub temu pa je pod našimi zobmi močno škrtal pesek.

V prvih petkovih urah se je naša dogodivščina zaključila z vožnjo proti letališču. Polet je bil miren, spremljevalki Darja Urh in Nives Cek pa sva si dokončno oddahnili, ko sva pred šolo v dopoldanskih urah učence predali staršem. Slednjim gre zahvala, da so učencem omogočili čudovito izkušnjo. Spremljevalkama in organizatorici izmenjave Mojci Uhernik Pipan je bila to krasna učna ura o razvijanju odgovornosti nizozemskih učencev, o sprejemanju posledic za dejanja (pre-poved obiskovanja pouka za določen čas, restitucija ...), o (ne)vplivu staršev na šolsko delo, o zaupanju staršev v delo strokovnih delavcev, o spoštovanju avtoritete in avtonomije učitelja, o samostojnosti učencev in njihovi skromnosti ...

Teden zatem, ko so komenski učenci potovali na Nizozemsko, so nam vrstniki iz Leeuwardna vrnili obisk. Potrudili smo se jim kar najbolje predstaviti našo deželo. Tako so prvi dan odkrivali lepote Ljubljane, drugi dan pa so raziskovali skrivnosti Štanjela. Organizirali smo jim tudi pouk glasbe, angleščine in športa z našimi učenci. Nadalje so občudovali kapnike v Postojnski jami, se popeljali z lojtrnikom ob Cerknškem jezeru, se sprehodili po Piranu in Škocjanskem zatoku. Zadnji dan so obiskali še Lipico.

Nizozemski in komenski učenci so spletli prijateljstva, ki bodo še dolgo žarela v srcih in prinašala nepozabne spomine na to izkušnjo. Prav gotovo so vsi udeleženi pridobili novo razumevanje drugačnega kulturnega prostora, razvili strpnost do drugih narodov, poglobili geografsko znanje, se učili samostojnosti in odgovornosti. Zato so tovrstne izmenjave velika dodana vrednost za vse učence, učitelje, starše in šolo.

Besedilo in foto: Mojca Uhernik Pipan in Nives Cek

Ponovno izjemni

Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru je 17. maja 2022 že 21. organizirala državno robotsko tekmovanje v konstrukciji in vožnji z mini mobilnimi roboti. Tekmovanja se je udeležilo 17 osnovnošolskih in 20 srednješolskih ekip iz cele Slovenije. Osnovnošolci in srednješolci so se pomerili v 4 različnih disciplinah, vse ekipe pa so morale zgraditi lastnega mobilnega robota, primerne za določeno disciplino tekmovanja. Discipline na letošnjem tekmovanju so bile: reševanje Črta, reševanje Labirint, reševanje Simulacija ter robotski nogomet.

Tekmovanje ROBObum je organizirano

na osnovi mednarodno veljavnih pravil in poteka dvostopenjsko. Tako sta se osnovnošolski ekipi naše šole na predtekmovanju kot najboljši kvalificirali na državno stopnjo. V ekipah so bili učenci: Nejc Masten, Matis Žvab, Naj Turk, Matic Peric, Andrej Zega in Nik Gec (7. in 8. razred). V ekipi srednješolcev (bivših učencev naše šole: Tine Peric, Žon Žak Petrovčič in Matija Milanič) je tekmoval tudi devetošolec Alan Štrekelj. Ekipa je osvojila 1. mesto na regijskem ter nato svoj zlati položaj utrdila tudi na državnem nivoju. Na slednjem sta izvrstno znanje prikazali obe osnovnošolski ekipi, ki sta si s prvim in četrtnim mestom pri-

dobili možnost za uvrstitev na svetovno tekmovanje.

Ob čakanju na svetovno tekmovanje se bo ekipa najboljših programerjev v začetku junija 2022 udeležila evropskega prvenstva v robotiki European RoboCup Junior Championship 2022 na Portugalskem. Pravico do udeležbe na prestižnem tekmovanju so si učenci pridobili na podlagi dosežkov preteklih let ter osvojenega naslova evropskih prvakov leta 2019.

Vsem motiviranim učencem in prizadevni mentorici Luciji Filipčič Križaj iskreno čestitamo in zanje držimo pesti na evropskem prvenstvu.

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica

36. državni festival TURIZMU POMAGA LASTNA GLAVA

Naša šola že tradicionalno sodeluje na festivalu Turizmu pomaga lastna glava, saj se komenska občina s Štanjelom lahko pohvali s turizmom, in naloga nas, učencev, je, da se tega zavedamo in iščemo priložnosti za izvirno turistično ponudbo. Letos smo to tradicijo skoraj prekinili, saj je bila naša prva misel ob naslovu Voda in zdravilni turizem: »Saj mi vode nimamo«.

Zaradi zgradbe kamenin, apnenca, je naša voda skrita v podzemlju kot podtalnica. Tam pa je nam, ljudem, skorajda nevidna. Komenski vodovod, ki ima črpališče v Brestovici, ima precejšnje količine vode, s katerimi oskrbuje veliko ozemlje Primorske, naše vasi pa se lahko pohvalijo z vaškimi štirinami in kali. To je voda na našem Krasu.

V našo letošnjo nalogo smo vključili 3 tematske poti. Prva pot je pot Devetih kalov, druga je Fabianijeva pot in tretja

Škratji Kras.

Osredotočili smo se na drevesno vrsto bor in tako ustvarili tri vode z okusom.

Voda iz Brestovice v črno-beli podobi, saj je za človeško ribico vse črno-belo, voda iz Čehovinov z okusom bora v zeleni podobi, saj je bor drevo, ki je vse leto zeleno, voda iz Čehovinov z okusom bora in kraškim medom v barvah čebele.

Kljub vsemu nismo pozabili na naše hišne ljubljence. Ustvarili smo tudi ovratnice za pse in mačke, da bi bili še trajnostno naravnani, smo sklenili reciklirati odpadno blago in izdelati šal z borovim polnilom, ki naj bi zanesljivo odganjal zajedavce. Šivanja smo se lotili z velikim navdušenjem in nastali so zanimivi primerki šalov. Da bi bili primerni za vse vrste psov, smo dolžino prilagodili z našitki ježka. Seveda smo šale tudi preizkusili na naših ljubljenceh.

Bor smo želeli vzgojiti tudi sami iz semen in na spletu smo našli lično idejo za to. Cele storže smo zasadili v zemljo in opazovali rast. Bili smo neučakani. Iz

gline smo oblikovali še okrasni lonček. Ker gre za drevo, ki raste iz lonca, bi mu Japonci rekli bonsaj, mi smo ga poimenovali BORSai.

Na Krasu je bila včasih navada, da se je namesto smreke okrasilo bor oziroma brin. Zaradi trajnostnega vidika in skrbi

za ohranjanje narave se večina ljudi odloča za umetno novoletno drevesce, ki (navidezno) deluje manj škodljivo za naš planet. Lahko pa si pri nas izposodite borovo sadiko in jo lahko kadarkoli vrnete, mi pa jo bomo nato zasadili na pogorišča.

Naše trdno in vztrajno delo se je obrestovalo s kar tremi zlatimi priznanji, ki nam jih je podelila Turistična zveza Slovenije.

Komaj čakamo in veselimo se novih izzivov, s katerimi se bomo soočali prihodnje leto.

Besedilo in foto: Neža Fakin in Nika Pahor

Učilnica v naravi

Sobota, 21. 5. 2022, se bo zagotovo zapisala v šolsko kroniko. Starši, učenci in zaposleni so se že zjutraj zbrali in nato ves dan hiteli z delom. Učilnica na prostem, po načrtih izjemnega vrtnarja, g. Boruta Benedejčiča, ob izdatni finančni podpori ustanoviteljice, Občine Komen, je s požrtvovalnimi starši, učenci in zaposlenimi iz ure v uro dobivala konkretnjšo podobo. Stene gredic je bilo potrebno najprej temeljito zaščititi s stiroporjem, da se vanje zasajene rastline ne bi preveč segrevale. Nato so moški s samokolnicami kar tekmovali, kdo bo v gredice natrosil več zemlje. Ženski del ekipe ni zaostajal, ko je z brusilnim pa-

pirjem in čopiči hotel končevati podobo svinčnikov. In vmes otroci, ki so pomagali po svojih močeh. Izjemen prizor!

Za malico s posladkom so nato poskrbeli učenci izbirnega predmeta načini prehranjevanja. Ko je bilo sonce najvišje na nebu, je bilo izredno težko vztrajati pri napornem delu. Vendar se prisotni niso dali. Do zadnje naoljene plošče na mizi, do zadnje zasaditve rastlinic in dreves v za to pripravljene odprtine, do zadnjega pobarvanega količka v podobi svinčnika, do zadnje postavljene mreže okrog umetelnih oblik zvite žice in do posejane trave ter razprostrtega gramoza je ekipa

neutrudno delala. V poznem popoldnevu smo bili priča izjemnemu rezultatu. Sedaj se lahko samo veselimo še zadnjih zasaditev, ko bodo starši ob akciji z učenci in učiteljicami tkali tudi skupnost staršev ter trenutkov, ko bodo učenci učilnico uporabljali in zanjo skrbeli.

Vsem, ki so z donacijami, prispevki v materialu in delu kakorkoli pripomogli, da ima šola edinstven primer ekološke, uporabne in hkrati estetske učilnice, se v imenu hvaležnih uporabnikov iskreno zahvaljujemo.

Besedilo in foto: Nives Cek, ravnateljica

Zborovski bum

Po dveh letih premora se vračajo območne revije pevskih zborov. Letošnja novost je oblika izvedbe revij za otroške in mladinske zборе. Ta povzema Zborovski BUM. To je prireditev, ki je v Mariboru pred korono že nekajkrat združila

do 7000 pevcev iz cele Slovenije, ki so ves program zapeli skupaj. Skupno petje je letos preneseno na območne revije v organizaciji JSKD, na mini Zborovske BUM-e, kjer pevci iz lokalnega okolja pojejo na več kot 60 zunanjih prizoriščih po

Sloveniji od 19. maja do 9. junija.

25. 5. 2022 je Zborovski bum potekal v Kosovelovem domu v Sežani. Udeležili so se ga otroški in mladinski pevski zbori iz osnovnih šol Sežana, Divača, Komen in Dutovlje. Okoli 300 mladih pevcev in

pevk je skupaj zapelo izbran program, dirigirala jim je zborovodkinja Andreja Rustja, na klavirju jih je spremljal zborovodja Uroš Cej.

Mladinski zbor iz Komna se je 2. junija udeležil tudi Zborovskega buma na gradu Kromberk, kjer je nastopalo 12 pevskih zborov iz severne Primorske.

Burjica

Dogajanje v Vrtcu Komen ...

Obisk Andreja Rozmana Roze

Ob letošnjem kulturnem prazniku smo se v Vrtcu Komen posvetili Slovenskemu kulturnemu umetniku Andreju Rozmanu Rozi.

Potem, ko smo ubesedili svojo predstavo o njem, preden smo ga sploh videli, smo skušali o njem izvedeti čim več s pomočjo svojih domačih. Vse dobljene informacije smo seveda v vrtcu s pomočjo IKT tehnologije tudi preverili, nato pa izdelali plakat o njem. Ker smo izvedeli, da je napisal tudi veliko del za otroke in mladino, smo se podali v knjižnico ter si tam izposodili res veliko njegovega gradiva – knjig in slikanic. Eni izmed njih pa smo v oddelku pri Ježkih posvetili nekoliko več pozornosti – Krava, ki jo je pasel Mihec. Slednja nas je zelo pritegnila. Ob njej smo se zelo zabavali. Upodobili smo jo v skupnih ilustracijah, s katerimi smo jo predstavili vrstnikom v predstavi ob kamišibaju.

Ker pa so se Andreju Rozmanu Rozi

posvetili tudi ostali oddelki enote, smo skupaj z njimi v skupnih prostorih vrtca pripravili razstavo o njem.

Za zaključek vsega pa smo doživeli tudi pravo presenečenje – obisk samega

Andreja Rozmana Roze. Slednjega nam je omogočilo Športno kulturno razvojno društvo Na Placu (iz Dutovelj), za kar se jim ob tej priložnosti tudi iskreno zahvaljujemo.

Besedilo in foto: Agata Masten

Srečanje s starši na prvi dan pomladi

Dan ni bil namenjen le druženju, ampak je to bila prava delovna akcija na naravnem igrišču, ki smo si ga naredili pred štirimi leti. Radi se spominjamo tega dne in še danes smo hvaležni vsem, ki so nam takrat pomagali.

Obdobje kovida nam je onemogočilo druženje, zato je bilo na igrišču potrebno veliko postoriti. Popravili smo senzorno pot, naredili novo kuhinjo, mini oder, popravili pletene gredice, dopolnili pesek na igralnih točkah in na igrišču pred vrtcem.

Otroci so pridno pomagali, saj so si od doma prinesli svoje orodje, starši pa so jim bili dober vzgled. Vsi iz vrtca se ob tej priliki zahvaljujemo staršem za fizično, občini pa za finančno pomoč. Brez njih sami vsega ne bi zmogli.

Igrišče na travniku nam omogoča veliko brezskrbne igre, raziskovanja, spoznavanja narave, navezovanja stikov, gibanja in še bi lahko našteali.

Še vedno velja, da skupaj zmoremo več.

Dragi otroci iz skupine Žogic in njihovi starši, sonce že pridno segreva našo zemljo. Bliža se poletje, počitnice in tež-

ko pričakovani dopusti. Naj vam minejo tako, kot si to vi najbolj želite. V vrtec pa se vrnite zdravi, spočiti in nasmejani.

Besedilo in foto: Mirjam in Teja

Zaključni pohod

V četrtek, 5. 5. 2022, smo se po dveh letih spet zbrali otroci, starši in strokovni delavci Vrtca Komen. Skupaj smo odšli na zaključni pohod po vaški skupnosti Gabrovica in Coljava. Zbrali smo se v Gabrovici, kjer smo najprej izvedeli nekaj zanimivosti o samih vaseh Gabrovica in Coljava, nato pa smo se odpravili po poti, ki nas je vodila po obeh vaseh. Na koncu nas je na »brjarju« čakalo presenečenje, ki ga je pripravilo Kulturno društvo BRCE. Domača igralska zasedba nam je pripravila krajšo predstavo. Dan smo zaključili ob prijetnem druženju.

Besedilo in foto: Teja Fajdiga

Ježki smo prenočili v vrtcu

Skupina Ježki smo najstarejša skupina v Vrtcu Komen in po dvoletnem premoru smo letos mi na vrsti za tradicionalno letovanje v Kranjski Gori. Večina otrok je že kdaj prespala pri nonah in nonotih, stricah, tetah ... A ne vsi. Zaradi tega smo se odločili za preizkus poguma in v petek, 13. maja, prespali v vrtcu. Na ta dogodek smo se tudi pripravljali. Skupaj

smo načrtovali, kako bomo preživeli večer, in si pripravili seznam stvari, ki naj bi jih prinesli s seboj.

Ko je prišel težko pričakovani dan, smo se po večerji polni energije zbrali v vrtcu ob 19.30 in si pripravili ležišča. Otroci so s seboj prinesli napihljive blazine, pižame, zobne ščetke, plišaste igračke ... Ko je bila spalnica pripravljena, smo

se odpravili v bar Atos, kjer nas je nona Ksenija počastila s sladoledom. Na povabilo Pihalnega orkestra Komen smo večer nadaljevali v njihovi družbi. Pridružili smo se jim v godbenem domu, kjer smo prisluhnili njihovim vajam, ter pri vajah tudi aktivno sodelovali. Na pobudo dirigenta Matije Tavčarja so otroci igrali na triangel in tamburin. Po konča-

nih vajah smo se z lučkami odpravili v vrtec, kjer smo se preoblekli v pižame in si pripravili pižama party. Ob dobri glasbi smo plesali pozno v večer. Sledil je ogled risanke in počasi je prišel čas za spanje. Umili smo si zobe, se ulegli na svoja ležišča in utrujeni od celodnevne akcije zaspali. Naslednje jutro smo se uredili in počakali na prihod staršev. Otroci so bili nad nočitvijo v vrtcu navdušeni in že sprašujejo, kdaj bomo spanje ponovili.

Besedilo in foto: Danjela Rončel in Rok Žvab

... in Vrtcu Štanjel

Ustvarjanje z glasbeno umetnico, skladateljico Nino Šenk Kosem

V letošnjem letu so otroci iz skupine Žogice, stari od 1 do 3 leta, pokazali velik interes za glasbo. Tako smo se v okviru projekta SKUM (razvijanje sporazumevalnih zmožnosti s kulturno-umetnostno vzgojo) povezali z umetnico, skladateljico Nino Šenk Kosem, s pomočjo katere smo skupaj ustvarili uprizorjeno glasbeno pravljico Dobri snežak.

Nina je bila pri nas trikrat.

Njen prvi obisk je bil namenjen medsebojnemu spoznavanju. Na prvo srečanje je s sabo prinesla dve škatli različnih instrumentov, ki jih je našla v svoji hiši: ropotulje iz različnih embalaž, kuhalnice, vrečke, metlo in še in še ... Instrumente smo lahko preizkusili in na koncu imeli pravi orkester. Igrali smo tiho in naglas, hitro in počasi. Nina pa je bila naša dirigentka.

Ob njenem drugem obisku smo ji pokazali naš glasbeni kotiček in vse naše instrumente ter se preizkusili kot zborček. Nini smo povedali, da ustvarjamo glasbeno pravljico Dobri snežak in jo prosili, da nam pri tem pomaga. Nina je bila takoj za. Ob knjigi smo ji pripovedovali pravljico, nato pa skupaj izbrali instrumente za živali, ki nastopajo v njej. Za miško

smo izbrali zvočno podlago iz šumenja, mečkanja vrečk, za zajčka udarjanje na palčke, za ptička ropotanje na ropotulje, za ježka pa igranje na strgalca. Vse zvoke smo posneli in jih kot spremljavo vstavili v našo glasbeno pravljico.

Pri tretjem srečanju smo pesem Snežak, J. Bitenca, ki povezuje celotno pravljico, zapeli in jo spremljali z vsemi izbranimi instrumenti. Za konec nam je Nina zaigrala na zvončke in metalofon, mi pa smo ji govorili, katere pesmice naj igra, ter zraven peli in ploskali. »Bravo Nina«

so hiteli vzklikat otroci ob koncu vsake pesmi.

Delo z umetniki je prav posebna izkušnja za otroke in tudi za nas odrasle. Želeli bi si več takih možnosti sodelovanja. Z umetnico Nino smo se imeli lepo, z njenim znanjem, pristopom, navdušenostjo do glasbe nam je pomagala pri ustvarjanju naše pravljice. Vse komponente smo zmontirali in pripravili uprizorjeno glasbeno pravljico Dobri snežak, ki smo jo predstavili prijateljem iz vrtca in našim staršem.

Gledališka predstava Bobek in barčica

Mesec marec je bil pri Ribicah posvečen dramatizaciji. Otroke je zgodba o Bobku tako pritegnila, da sva se strokovni delavki odločili, da na to zgodbo prip-

ravimo dramatizacijo. Načrtovali smo, da jo bomo zaigrali staršem na srečanju. Najprej smo si razdelili vloge, izbrali pesmice in instrumente, ki bodo določeno

žival predstavljal. Ves načrt smo imeli izdelan na tabli, tako da smo točno vedeli, kdo ima katero vlogo. Nato je sledil načrt izdelave čolna za Bobka. Načrt so

otroci izdelali po skupinah in ga potem predstavili ostalim otrokom. Sledile so vsakodnevne vaje in izdelava vseh pripomočkov, ki smo jih za predstavu potrebovali. Izvedli smo tudi generalko za otroke iz ostalih dveh skupin.

Končno pa je napočil ta težko pričakovani dan. Dan, ki so ga otroci tako težko pričakovali, saj so lahko končno staršem in starim staršem pokazali, kaj smo se v tem mesecu naučili. Otroci so v igri uživali, bili so sproščeni in razigrani. Po predstavi pa smo starše povabili v našo igralnico, kjer smo skupaj ustvarjali košarice.

Bilo nam je zelo lepo, saj je minilo že precej dolgo časa, od našega zadnjega popoldanskega srečanja v živo.

Besedilo: Veronika Sorta in Katarina Černigoj
Foto: starši

Lovec na obisku

V sklopu projekta Skrbimo za živali smo se z otroki spraševali, kdo skrbi za živali pozimi, kdo je lovec, kaj dela, kje živi, zakaj ima puško in še veliko drugih stvari. Da bi izvedeli odgovore na vse to, kar nas je zanimalo, smo v vrtec povabili lovca, g. Marjana Mržka, ki se je rade volje odzval povabilu in nas tudi obiskal.

G. Marjan nam je odgovoril na vsa zastavljena vprašanja in izvedeli smo veliko zanimivih stvari. Povedal nam je, kje lovci živijo, kako skrbijo za živali, kaj določene živali jedo, kje živijo ter kaj naredijo lovci, če je kakšnih živali preveč. Oblečen je bil v prava lovška oblačila in s sabo prinesel nekaj nagačenih živali -- veverico, kuno, zajca, ptico, divjega prašiča, srno, jazbeca, otrokom pa je bila najbolj všeč lisica. Pokazal nam je tudi daljnogled in puško.

Obisk lovca je bila otrokom zanimiva in poučna izkušnja.

Na koncu smo se mu zahvalili in mu v ta namen poklonili skromno pozornost.

Pomladni škratek in EKO naloga

Na prvi pomladni dan nas je razveselilo škratko pismo. V pismu nas je pohvalil, da smo se zelo potrudili in okrasili vrtec v jeseni z jesenskimi plodovi in da nas je opazoval tudi pozimi, ko smo skrbeli

za ptičke. Za pomlad pa nam je skupaj z EKO zmajčico Bibi pripravil prav posebno nalogo in sicer, da posejemo semena in opazujemo kaj bo iz njih zraslo. Najprej smo morali ugotoviti, kaj vse za to nalo-

go potrebujemo. Otroci so povedali: lonček, zemljo, vodo, semena in na koncu smo dodali še sonce-svetlobo. Otroci so od doma prinesli lončke, ki smo jih poslikali in okrasili, skupaj smo šli iskat zemljo,

nekaj staršev pa nam je prineslo semena pšenice. Lotili smo se dela in cel teden pridno zalivali. Po vikendu pa nas je že pričakalo presenečenje. Lončke s pšenico smo odnesli domov in tudi doma za njo lepo skrbeli. Tako je bila naša eko naloga opravljena. V sklopu Eko zelenega nahrbtnika pa so nam gledališko društvo Bičikleta, pripravilo predstavo z naslovom Mehurčki, Otona Župančiča. Otroci so preko dogajanja spoznavali in prepoznavali pesmi tega velikega pesnika.

Besedilo: Mateja Bežek Kosmač

Foto: Arhiv Vrtca Štanjel

Igralni dan pri Metuljčkih

Po dolgem času smo se spet srečali na igralnem dnevu skupaj s starši in otroci. To obliko srečanja smo že vsi zelo pogrešali, saj se zaradi » covid« ukrepov nismo družili. Veseli dogodek se je zgodil v torek, 12. 4. 2022, v skupini Metuljčkov. Otroci so pripravili najprej kulturni program, in sicer so zapeli nekaj pomladnih pesmic in povedali deklamacijo o ježku, ki jo imajo zelo radi. Po kulturnem programu je sledila ustvarjalna delavnica, izdelovali smo dekorativne košarice iz vrvice in podstavka (odpadne plastenke, gips, palčke). Po končanem ustvarjanju smo si košarice skupaj ogledali in jih fotografirali. Otroke smo pogostili s sokom in slastnimi piškoti in tako zaključili srečanje. Bilo nam je zelo lepo.

Besedilo in foto: strokovna delavka Silvana Lozej

Postani pravi junak/junakinja z geslom: poberem smet in rešim Svet

Naš vrtec je že več let vključen v projekt Unesco. Vsako leto razpišejo različne teme, med katerimi lahko izbiramo. Letos smo se pridružili tudi mi, in sicer smo se vključili v projekt Postani junak, junakinja; poberem smet, rešim Svet.

Dejstvo, da se ekološka ozaveščenost začne pri samem posamezniku, je že dolgo znano. To, kar se bo posameznik naučil, to bo delal. Takšne vrednote, kot jih bosta otroku ponudila družina in okolje, takšne bo ponotranjil. Zato je pomembno, da z ekološko ozaveščenostjo začnemo zgodaj. Vrtec je odličen prostor, kjer lahko začnemo z osnovami ekoloških vrednot in razvijati otrokov odnos do narave.

S projektom smo pričeli 22. aprila ob svetovnem dnevu Zemlje. Pogovarjali

smo se, kaj vse lahko naredimo tudi mi, da ohranimo naš planet Zemljo čisto. Otroci so podali zanimive izjave in ideje.

V sklopu projekta smo imeli čistilno akcijo v okolici vrtca, izdelovali smo iz odpadnega materiala, razvrščali smo odpadke in se ob tem gibal, si ogledali ekološki otok, prebirali pravljice na to temo in se pogovarjali o reciklaži. To nas je tako prevzelo, da smo se tudi sami preizkusili in izdelali papir, na katerega so kasneje otroci risali. Iz odpadnega kartona smo izdelali tudi družabno igro.

Otroci so v dejavnostih radi sodelovali, se zabavali in v času trajanja projekta veliko novega spoznali in se naučili. Ob

zaključku je vsak otrok prejel tudi priznanje za uspešno sodelovanje.

Podelitev obeskov za varno vožnjo

V skupini Metuljčkov smo se navajali na varno vožnjo z uporabo varnostnega

pasu v avtomobilu. Otroci so ob pogovoru ugotovili, da je zelo pomembno,

da se privežemo z varnostnim pasom, saj se lahko zgodi nesreča. Pripovedovali so razne zgodbe na to temo, naredili so plakate o varni vožnji, barvali pobarvanke, igrali didaktične ter gibalne igre. Na sprehodih so se navajali na pravilno hojo v koloni in varno igro na zunanjih površinah. Ob zaključku tematskega sklopa sva strokovni delavki podelili obeske otrokom za vestno izpolnjevanje naloge, da smo v avtomobilu vedno privezani z varnostnim pasom.

Besedilo in foto: Strokovna delavka
Silvana Lozej

Z zabavnimi poskusi praznujemo rojstni dan

Praznovanje rojstnega dneva v vrtcu je za otroka najpomembnejši praznik, saj je edini, ki je individualen. Rojstni dan je priložnost za spodbujanje razvoja, pozitivnih čustev in socialnih odnosov znotraj posamezne skupine. Ker sva želeli, da bo praznovanje potekalo malce drugače, zabavnejše, sva se odločili, da na ta dan slavljenec pripravi naravoslovni poskus.

V našem vrtcu že več let ne praznujemo rojstnih dni s sladkanjem, zato si strokovne delavke prizadevamo, da je kljub temu ta dan drugačen, poseben. Da si ga otroci zapomnijo in se ob tem zabavajo. Letos sva se odločili, da v praznovanje vključiva tudi starše. Idejo sva jim predstavili na prvem roditeljskem sestanku in bili so navdušeni. Mogoče se jim je na začetku zdelo vse skupaj zapleteno, a so kaj kmalu ugotovili, da temu ni tako. Na spletu je mogoče najti veliko zanimivih poskusov za otroke, po potrebi pa jim tudi midve priskočiva na pomoč. Njihova naloga je namreč, da skupaj z otrokom pripravijo poskus, ki ni nevaren in je primeren za predšolske otroke.

Ko otrok praznuje, v vrtec prinese ves potreben material. Nekateri starši nama celoten potek tudi zapišejo, da lahko vskočiva, če ima otrok med samo izvedbo težave. Otrok sedi

za posebno mizo, tako da se res počuti pomembnega. Drugim vrstnikom predstavi sestavine in pripomočke ter opiše, kaj bo počel. Preden začnemo z izvedbo, imajo otroci nalogo, da napovejo izid poskusa. Spodbujava jih z vprašanji, ki so odprtega tipa in produktivna, saj bodo tako omogočila otroku razvoj po njemu lastni poti. Otroci so ves čas zelo aktivno vključeni, spodbujava

jih k razmišljanju, opisovanju in predvidevanju.

Ko sva se s sodelavko odločili za tak način praznovanja, se niso zavedali, koliko veselja bova otrokom naredili s tem ter koliko novega se bodo naučili in spoznali skozi poskuse. Ni lepšega kot opazovati otroka, kako ponosen je, ko samostojno pred drugimi izvaja poskus, se zraven zabava, uči in razvija svoje mišljenje.

Zaključni pohod

Po treh letih smo zopet lahko organizirali in izvedli tradicionalni zaključni

pohod enote Štanjel. Starejši dve skupini sta se zbrali na izhodiščni točki v vasi

Lipa, od koder nas je pot vodila do koče na Trstelju. Najmlajši pa so se do vrha povzpeli po poti iz Temnice.

Ko smo se vsi zbrali, smo najprej odšli na vrh Trstelja, nato pa so starši otrok, ki odhajajo v šolo, pripravili presenečenje za nas, strokovne delavke, in za otroke sladoled. Žiga iz skupine Ribice nam je zaigral nekaj pesmi na harmoniko, mi pa smo z njim zapeli.

Srečanje se je nadaljevalo v sproščnem vzdušju in vsi smo mnjenja, da se je bilo zelo lepo družiti po dolgem času.

Ob tej priložnosti bi se še enkrat rade zahvalile staršem in otrokom vseh treh skupin za sladka in spominska presenečenja.

Besedilo: Strokovne delavke enote Štanjel
Besedilo in foto: Mateja Bežek Kosmač in Denis Lemut

Gradimo prijateljstvo

Skupina JEŽKI in skupina RIBICE smo najstarejša dva oddelka otrok v vrtcu Komen in Štanjel. V prihajajočem septembru bomo oboji prestopili prag šole. V letošnjem šolskem letu smo se skupaj podali v projekt, ki smo ga poimenovali GRADIMO PRIJATELJSTVO. Namen tega je bil spoznavanje in navezovanje stikov z vrstniki obeh oddelkov, saj si bodo prav otroci teh dveh oddelkov v bodoče delili šolske klopi.

Preko celega leta je naše sodelovanje potekalo v obliki dopisovanja preko "navadne" pošte, e-pošte, telefonskih sporočil, medsebojnih obdarovanj v prazničnem decembru, srečanj preko video posnetkov ... v maju pa nam je uspelo izpeljati tudi srečanje v živo. Otroci iz Komna smo se z avtobusom podali v Štanjel in za marsikaterega Ježka je bila to sploh prva vožnja z avtobusom. Otroci iz skupine Ribice so nestrpnost pričakovali obisk. Skupaj z vzgojiteljicami so izdelali načrt, kaj vse bodo pokazali in predstavili Ježkom. Otroci so predlagali, da jim razkažejo igralnico in igrače, da se jim predstavijo, jih popeljejo po prečudovitem Štanjelu,

na koncu pa se skupaj igrajo na igrišču. Za vse otroke je bil ta dan poseben tudi zato, ker ta dan niso imeli počitka po kosilu.

Najprej smo zjutraj vsi skupaj pojedli. Predstavili smo se, saj je bilo to prvič, da so se otroci videli v živo, potem pa smo se podali na raziskovanje Štanjela. Pot nas je najprej vodila na grajsko dvorišče in po ozkih ulicah do Kraške hiše. Imeli smo srečo, saj smo si lahko ogledali tudi njeno notranjost. Odšli smo tudi na najvišjo točko Štanjela, ki jo vaščani imenujejo Gledavnica. Skozi Ferrarijev vrt pa smo odšli na

gozdno jaso, kjer se otroci iz skupine Ribice večkrat igrajo. Čas je tekel hitro in kaj kmalu je napočila ura za kosilo. Po kosilu pa je sledila brezskrbna igra na igrišču.

Otroci so v druženju uživali, se spoznavali in se zabavali. Prijetno utrujeni smo se poslovili v upanju, da se kaj kmalu spet vidimo. Celoten projekt je bil za otroke kot tudi za strokovne delavke ena lepa izkušnja, ki jo bomo zagotovo še kdaj ponovili.

Besedilo: Agata Masten in Katarina Černigoj
Foto: Katarina Černigoj

Ivan Krašček – kraški kristus

Mnogo je duhovnikov, ki si zaslužijo, da se jih spominjamo. Posebno med italijansko okupacijo so marsikaj dobrega naredili za svoje župljane. Prav gotovo sodi mednje tudi nekdanji kobjeglavski župnik Ivan Drašček. V maju 2022 je sedemdeseta obletnica njegove smrti.

Ivan Drašček, duhovnik in kulturni delavec, se je rodil materi Katarini in očetu Francu 12. maja 1874 v Podgori, umrl pa 13. maja 1952 v Kobjeglavi, kjer je tudi pokopan. Študiral je v Gorici in bil 4. junija 1901 posvečen v duhovnika. Bil je kaplan v Cerknem (1901–04) in v Biljah (1904–06), župni upravitelj v Jagrščah (1906–08), kaplan v Mirnu (1908–12), provizorij v Ročinju (1912–13), kurat v Štjaku (1913–25) in končno kurat in župnik v Kobjeglavi (1925–52). Bil je izrazit primer duhovnika, ki je vedno ostal zaveden Slovenec, bil je zelo povezan z vaščani in je tesno sodeloval z njimi ne samo na duhovnem, ampak tudi na kulturnem in gospodarskem področju. V prosvetno-kulturnem prizadevanju je pokazal posebno ljubezen do ljudske igre in do zborovskega petja.

Na duhovnem področju je dosegal uspehe, ki si jih danes težko predstavljamo. Spominjam se, da je bila ob nedeljah cerkev tako polna (tudi stojišča), da niso mogli vsi noter. Takrat je v Kobjeglavi in Tupelčah živelo okrog 500 ljudi. Za njegovo duhovniško delovanje je značilno, da se je naslonil na odrasle, zlasti moške. Jedro njegovih sodelavcev so bili člani moškega zbora, ki so redno vadili cerkvene in narodne pesmi. Ustanovil je

Apostolstvo mož in fantov (preko 70 članov), člani so se zbirali v cerkvi v nočnih urah pred prvimi petki. Drašček je po pridobitvi soglasja iz Nadškofijskega urada Gorica leta 1928 ustanovil tudi Marijino družbo in Marijin vrtec. Po njegovem prizadevanju je kuracija Kobjeglava leta 1936 postala župnija.

Posebno slovesno je bilo praznovanje vaškega zavetnika svetega Mihaela. Pri praznični sveti maši sta bila navadno še župnik iz Pliskovice in Komna. Posebej mi je ostal v spominu gospod Kos iz Komna. Ni bil poseben pridigar, je pa ob tej priložnosti kot dekan on pridigal. Njegov govor je bil tih, besede pa tehtne. Marsikaj lepega je povedal. Ko so ga vprašali, kdaj bo v požganem Komnu sezidal župnišče, je odgovoril, da je za K(k) osa dovolj majhno gnezdece. To kaže na njegovo skromnost. Po maši so imeli kosilo v kobjeglavskem župnišču, ki je bilo vzorno urejeno. Pojedli so kaj dobrega, pili so pikolit, včasih pa smo tudi sosedje dobili kako slaščico.

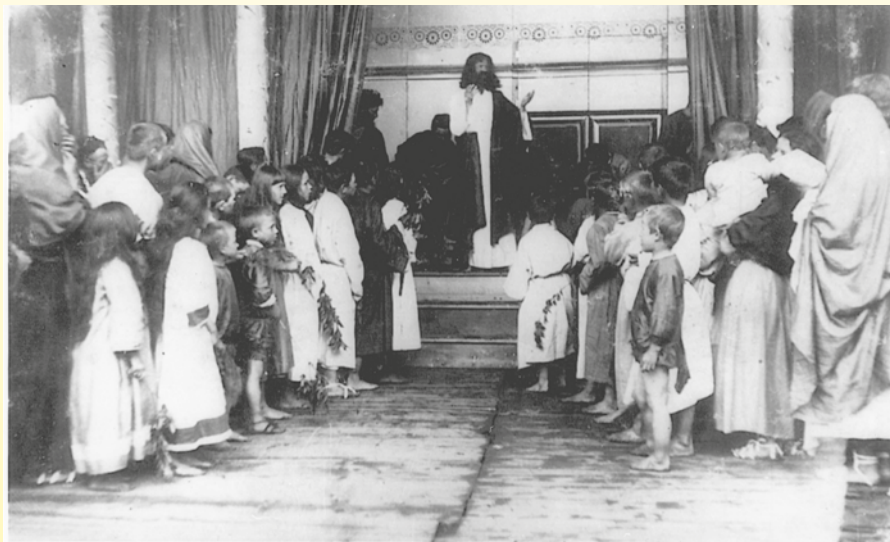
Drašček je mnogo naredil tudi na materialnem področju. Prva svetovna vojna je na cerkvi zahtevala kar precej popravil. Med vojno je pred cerkev padla bomba in delno poškodovala cerkev, po oceni je bilo v njej škode za 28.200 kron (letna plača učitelja je bila ok. 1.500 kron). Danes težko razumemo, kako je Draščku s pomočjo župljanov v tistih težkih časih uspelo opraviti vsa potrebna dela. Dokončal je vsa nujna dela na strehi in v notranjosti cerkve. Leta 1927 so nabavili nov lesteneč, leta 1928 nove klopi, saj so

Ivan Drašček. Vir: Jožef Abram.

vojaki stare pokurili. Med vojno so 1916 odpeljali zvonove, a jih tudi plačali. Leta 1927 so po dovoljenju Nadškofijskega ordinariata v Gorici nabavili tri nove zvonove. Leta 1927 so na Marijinem oltarju uredili votlino s kapniki, v kateri je kip brezmadežnega spočetja Device Marije. Prej je bila tam samo slika, ki še vedno pokriva kip razen v maju, ko jo odstranijo.

Nabava novih orgel je bil največji zalogaj, saj vemo, da to ni poceni instrument in še danes za njihovo vzdrževanje težko najdemo denar. Članek v časopisu Soča iz leta 1907 pove, da takrat v cerkvi še ni bilo orgel. Znan vaščan Tupelč dr. Josip Abram je v oporoki zapustil občini Kobjeglava 2000 kron, županstvo je sklenilo, da se od tega 1000 kron nameni za nabavo novih orgel. Že leta 1909 so iskali predračun zanje. Končno so orgle nabavili leta 1933. Nikjer nisem našel

Drašček v vlogi Kristusa v Pasijonski igri. Vir: Jožef Abram.

Rokopis Vodopivčeve skladbe. Vir: Jožef Abram.

dokumentov o njihovi nabavi in tudi v dnevniku dohodkov in stroškov v Kobjeglavi 1907–1960 ni stroškov za nabavo orgel, so pa leta 1943 dali 960 lir za njihovo popravilo. Le kako so prišli do orgel? Ivan Drašček je veliko stvari na cerkvi popravil sam s sodelavci ter tako zmanjševal stroške. Tako ali drugače je uspel, da so s sredstvi, dobljenimi kot plačilo vojne škode, in z drugimi sredstvi, nabavili tudi orgle.

Zelo pomembno je bilo Draščkovo delovanje na kulturnem področju. Drašček je izrazil primer slovenskega duhovnika - kulturnega delavca iz prve polovice 20. stoletja. V prosvetno-kulturnem prizadevanju je pokazal posebno ljubezen do ljudske igre in zborovskega petja. Takoj po prihodu v Kobjeglavo so uprizorili trodejanko Lažizdravnik in spevoigro Kovačev študent. Ko se je slovenska beseda morala umakniti v cerkev in v zakristijo, je tja prenesel razne preproste igre in deklamacije, pevski zbor pa je še vedno pel slovenske pesmi, le uradnih nastopov ni bilo.

Višek delovanja predstavlja velika Pasijonska igra v 13 prizorih, ki jo je sam napisal po raznih predlogah (rokopis je ohranjen), potem ko se je sam udeležil pasijonske igre v Oberammergauu. Prvič so jo igrali v Mirnu leta 1912, ko je služboval še tam, vendar o tem skoraj ni podatkov. V Kobjeglavi je besedilo še popravljal in izpopolnil. Ob pomoči vseh vaščanov so igro uprizorili 6. in 12. junija 1927. Z njo so lahko nastopili samo dvakrat, saj je igro takratna italijanska oblast prepovedala, ker je bila v slovenskem jeziku. Odpovedati so morali tudi že najavljena nastopa v Postojni in v Idriji. Vzdevek »Kraški Kristus« se ga je prijel prav zaradi vloge Kristusa, ki jo je igral v pasijonski igri, a mu pripada tudi zaradi celotne zasnove njegovega duhovniškega delovanja.

Če gledamo v preteklost, sta bila po

Pevci z Ivanom Draščkom. Vir: Jožef Abram.

vaseh pogosto samo duhovnik in učitelj izobrazena človeka. Tako so duhovniki uživali spoštovanje in ugled med ljudmi. Tak je bil tudi gospod Drašček, ki je bil kljub uspehom in priljubljenosti skromen. Duhovnikom na Primorskem ni bilo vedno lahko. Ker se ni uklonil italijanskemu fašističnemu nasilju, so Draščku celo grozili z revolverjem. Po kapitulaciji Italije leta 1943 so v Kobjeglavo občasno prihajali Nemci. Ko so prišli tretjič leta 1944, so ljudje povedati Draščku, da prihajajo. Takoj jim je šel naproti, jih pozdravljaj, se z njimi pogovarjal in jih zadrževal, pa ne zato, ker bi jih imel rad. Poleg župnišča je bila namreč zapuščena hiša, v kateri so takrat partizani kuhali kosilo. Zadržal jih je toliko, da so partizani pobegnili v gozd. Nemci so ugotovili, da so bili partizani v vasi, vse vaščane so zagnali v cerkev, polili z bencinom in hoteli vse skupaj zažgati. Drašček jih je toliko preprosil, da tega niso

storili, a so vseeno v Nemčijo odpeljali 16 deklet, ki so delale v tovarnah in se čez eno leto vrnile.

Kako so bili ljudje hvaležni svojemu župniku in ga spoštovali, se je pokazalo tudi pri njegovi zlati maši leta 1951. Bila je velika slovesnost, maše se je udeležila množica ljudi, jaz sem bil takrat strežnik. Tudi njegov sošolec in prijatelj skladatelj Vinko Vodopivec se je spomnil nanj in za to slovesnost napisal skladbo Zlatomašnik bodi pozdravljen. Žal je Drašček kmalu po tej slovesnosti zboleel in naslednje leto umrl.

Zaradi vseh zaslug in vplivov, ki jih je imel Drašček na življenje vaščanov Kobjeglave in Tupelč tako v duhovnem, materialnem kot kulturnem smislu je prav, da se ga ob sedemdeseti obletnici smrti s hvaležnostjo spominjamo. Mislim, da si je naziv Kraški Kristus več kot zaslužil.

Besedilo: Jožef Abram

Kar burja prinese

Postni oratorijski dan

Do poletnega oratorija, ki bo potekal od 25. 7. do 31. 7. 2022 v župniji Komen, je še kar nekaj časa, zato smo se animatorji odločili, da bomo čakanje popestrili s postnim oratorijskim dnevom. Otroke smo zbrali v Škrbini, in sicer na praznik sv. Jožefa, 19. 3. 2022, zato smo za temo dneva izbrali prav njega. Dan je potekal tako, da smo se najprej igrali in peli, nato pa smo si ogledali zgodbo o sv. Jožefu

in se o njej pogovorili po skupinah. Ker smo v postnem času, je sledil še križev pot na sv. Katarino, v katerem so otroci

sodelovali z branjem besedil na postajah in s petjem. Za zaključek smo se še posladkali s palačinkami. Vsi smo se zelo

zabavali, zato bomo oratorijski dan zagotovo ponovili tudi naslednje leto.

Besedilo in foto: Animatorji oratorija Komen

Postna mladinska sveta maša

Koronski čas je za nekaj časa ustavil mladinsko zagnanost. Čeprav smo si želeli, da bi bilo dogajanje v tem času bolj pestro, nam ukrepi tega niso dopuščali. Zdaj, ko se omejitve sproščajo, smo se mladi iz Komna in Štanjela zbrali in popestrili dopoldne še ostalim župljanom. V nedeljo, 13. 3. 2022, smo pripravili mladinsko mašo, ki smo jo obogatili s sodobno krščansko glasbo. Na povabilo za pevsko pomoč so se nam prijazno od-

zvali posamezni otroci iz otroškega cerkvenega zborčka iz Štanjela in Komna ter Marjetka in Jan Križnič. S svojimi lepimi glasovi so nam pomagali tudi oratorijski otroci. Želimo si, da bi tako mladinsko mašo pripravili večkrat na leto. Vabilo k njen velja vsem mladim, pa tudi tistim, ki so mladi po srcu!

Besedilo: Ana Žigon
Foto: Tinka Terčon

Prav poseben praznik

Že dolgo je tega, kar je vzniknila ideja, da bi se na primeren način zahvalili našemu pevcu – basistu Jožkotu za 70 let vdanega prepevanja na koru, za njegov požrtvovalen doprinos cerkvenemu pevskeemu zboru in za zgled mlajšim generacijam. Med snovanjem praznovanja in spremljanjem covidnih razmer je dokončno padla odločitev o datumu. Držali smo pesti in upali, da se načrt realizira. In se je.

Na dan, ko je Jožko praznoval visok osebni jubilej, je ob koncu svete maše iz rok domačega župnika Marjana Jakopi-

ča prejel škofijsko priznanje za dolgotrno sodelovanje v cerkvenem pevskeem zboru. Po končani sveti maši smo mu sopevci v polni zasedbi zapeli, mu izročili simbolni darili in mu voščili. Pred cerkvijo smo v prekrasnem sončnem dnevu jublantu nazdravili in se za spomin fotografirali.

Jožko je med ministrante stopil pri dvanajstih letih. Po dveh letih ga je takratni kaplan Srečko Šuligoj povabil, naj pride k pevskim vajam in tako je pristal na koru, kjer še danes aktivno sodeluje. Sam pravi, da se je peti najbolj naučil od izkušenega

Slavljenec s spominsko tablo (Marta Štolfa).

Slavljenec s komenskimi pevci in župnikom (Damijana Pipan).

in sigurnega pevcu Miloša Kosminovega.

Učimo se, dokler smo živi, in glasba nas spremlja celo življenje. Ni nekaj, kar je vidno, kar je na površini, ampak je nekaj globljega, kar se dotakne duše in seže do srca. Kdor poje, zlo ne misli, pravi znan slovenski rek. Da bi Jožkotu in vsem nam zdravje še naprej dobro služilo, da bomo še lahko skupaj osveževali stare in odkrivali nove melodije ter tudi tako ohranjali budne in prožne sive celice.

Besedilo: Marta Štolfa

Knjižni zaznamki kot promocijsko orodje dijakov šolskega centra Srečka Kosovela Sežana

V letošnjem šolskem letu smo se dijaki 2. letnika gimnazije, ki obiskujemo Interdisciplinarni sklop jezikoslovje in kreativno podjetništvo, odločili, da kot promocijsko orodje izdelamo knjižne zaznamke za naše bodoče dijake, ki nas bodo obiskali na dnevu odprtih vrat in informativnem dnevu v šolskem letu 2022/23. Pri interdisciplinarnem sklopu jezikoslovje smo pripravili zaznamke za knjige v programu za oblikovanje Canva. Ker je Sežana posebej znana po Srečku Kosovelu, smo se odločili, da bomo za ta namen izbrali nekaj njegovih verzov ter jih zapisali v slovenščini in angleščini. Vsak si je moral izbrati lepo ozadje, pri-

merno pisavo ter oblikovati svoj izdelek. Po končanem delu smo oblikovali anke-to, kjer so dijaki naše šole glasovali za 5 najboljših zaznamkov. Dijaki, ki obiskujemo interdisciplinarni sklop kreativno podjetništvo, smo nato napisali prošnje za sponzorska sredstva in jih poslali lokalnim podjetjem.

Pregledali smo tudi ponudbe različnih tiskarn. Preverjali smo cene, ponudbe in izbrali najugodnejšega ponudnika. Potrebna sponzorska sredstva smo dobili z donacijami treh podjetij, in sicer: Interland Maa špedicija storitve, d. o. o., Pah - proizvodnja Hidravličnih Komponent, d. o. o., in Kamen Ražem, d. o. o.

Vsem se iskreno zahvaljujemo. Zaznamke si lahko ogledate na spodnjih fotografijah. Upamo, da se vidimo na dnevu odprtih vrat.

Besedilo in foto: Dijaki 2. letnikov jezikoslovja in podjetniški modul

Novo vodstvo veteranov in častnikov Krasa in Brkinov

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Krasa in Brkinov in Območno združenje slovenskih častnikov Sežana sta na svojem rednem občnem zboru kot tudi na redni letni skupščini pregledali opravljeno delo v preteklem letu, sprejeli program delovanja za tekoče leto, podelili priznanja zaslužnim članom in organizacijam ter izvolili novo vodstvo. Tako je Janez Pajer, ki je kar pet mandatov predsedoval OZVVS, predal funkcijo predsednika dosedanjemu predsedniku OZSČ, majorju Dejanu Stančiču, medtem ko je Josip Biro postal predsednik sežanskega OZSČ.

Na zboru obeh združenj, ki se je 1. 4. 2022 odvijal v Sarajevski pivnici v Sežani in so se ga med drugimi udeležili tudi domači župani z bivšim komenskim županom in sedanjim poslancem

Markom Bandellijem, je retrospektivo delovanja obeh društev povzel Janez Pajer, ki je OZVVS Krasa in Brkinov vodil 20 let oziroma kar pet mandatov, od ustanovitve leta 1998 do 2014, nato je bil predsednik Mitja Miklavac, od leta 2018 do letos pa Dejan Stančič. Pajer je opravljal tudi druge vidne funkcije. Tako dobro pozna problematiko, s katero se srečujejo veteranske organizacije, katerih delo temelji prav na povezovanju. Veliko so naredili tudi na prepoznavanju veteranskih organizacij za bodoče rodove. Tako so postavili sedem spomenikov, spominsko ploščo na železniški postaji v Sežani in sedem spominskih plošč na domovih veteranov, ki so od 17. 5. 1990 do konca osamosvojitvene vojne hranili orožje za potrebe Teritorialne obrambe. Povezanost Kraševcev in Brkincev med

osamosvojitveno vojno leta 1991 so za beležili v dveh knjigah. Poleg zbornika več avtorjev o južno primorski pokrajini je izšla tudi obsežna knjiga podpolkovnika Draga Božca Ponosni nase – razvoj TO in prispevek pri osamosvojitvi Slovenije na Krasu in v Brkinih.

V osamosvojitveni vojni za Slovenijo je bilo leta 1991 aktivnih 978 teritorialcev na Krasu in v Brkinih, sedaj je aktivnih 541 članov OZVVS in 168 članov OZSČ, v minulih treh desetletjih je umrlo 31 članov. Obe združenji od leta 2008 tesno sodelujeta pri organizaciji in udeležbi na vseh pohodih, proslavah, spominskih srečanjih, predavanjih, druženjih in urejanju skupnih društvenih prostorov kot tudi z vsemi štirimi občinami in sorodnimi veteranskimi domoljubnimi organizacijami.

Predvsem so prepoznavni po organizaciji dneva državnosti, ki se prične s kratko proslavo ob spomeniku dan prej v Divači in pohodom na hrib Kokoš, kjer se zbere okrog 300 udeležencev.

Lani so uspešno organizirali osrednjo proslavo Južnoprimorske regije ob 30. obletnici samostojne Slovenije, ko so organizirali okroglo mizo, kjer so na temo vojne za samostojno Slovenijo spregovorili najpomembnejši akterji in organizatorji teh dogodkov in slavnostno otvorili spominski park nasproti sežanskega sodišča. Obravnavali so tudi problematiko odstranitve spomenika narodnega heroja Alberta Grudna Bliska, ki je bila podana že dvakrat na seji občinskega sveta, ter enotno s pisnimi argumenti zavrnila ta predlog. Inštitut za novejšo zgodovino je podal pozitivno mnenje, da je Bliskov spomenik na ustreznem mestu, lastnica zemljišča, kjer stoji omenjeni spomenik (t.j. Občina Sežana), se je strinjala, da ostane doprsni kip na omenjenem mestu.

Skupni interesi torej združujejo tako veterane osamosvojitvene vojne 91 kot tudi častnike. Udeležujejo se številnih pohodov, kot so pohod prijateljstva Vrba, Šarkov pohod, pohod po Tigrovski poti, pohod odprta meja, po graničarski poti, bb reki Reki, pohod po Kosovelovi poti, od kala do kala itd. Udeležujejo se tudi proslav in spominskih srečanj, ki jih organizirajo domače občine in sorodne organizacije. Že sedaj vabijo svoje člane, da se 30. novembra letos udeležijo prednovoletnega druženja v Kobjeglavi.

Nekaj enkratnega in posebnega v slovenskem merilu pa je tudi predsedstvo, ki je enotno za obe združenji. Tako so število članov iz 11 zmanjšali na 7 in tako so dosegli večjo operativnost, boljše povezanost in lažje delovanje novega vodstva, ki ga z novimi volitvami sestavljajo: Dejan Stančič (predsednik OZVVS in podpredsednik OZSČ), Josip Biro (predsednik OZSČ in podpredsednik OZVVS), Zvonimir Vatovec (dolgoletni sekretar in

blagajnik) ter člani Milivoj Štrekelj, Mitja Miklavac, Janez Pajer in Ištvan Ravbar.

Na Zboru članov so podelil naziv častni član, ki so ga prejeli častniki in podčastniki, ki so v zadnjih dveh letih dopolnili 80 let. Pisno priznanje ZSČ so prejeli: Vladimir Korošec, Miran Fakin, Valter Makovec; bronasto medaljo sta prejela: Bruno Kocjan in Ištvan Ravbar, častni znak za sodelovanje pa je bil podeljen Policijsko veteranskemu društvu Sever za Primorsko in Notranjsko, OZVVS Krasa in Brkinov Sežana, ZB za vrednote NOB Sežana in Društvu za negovanje rodoljubnih tradicij TIGR Primorske. Podeljeni sta bili priznanji ZVVS, in sicer bronasta plaketa, ki jo je prejel David Terčon, in zahvala, ki jo je prejel Marko Bandelli. Ob proslavi ob dnevu državnosti pa bodo še podelili red 3. stopnje dr. Miranu Fakinu, zlato plaketo Milivoju Noviču, spominsko plaketo pa Vidu Šibelji ter divaški županji Alenki Štruel Dovgan in hrpeljsko-kozinski županji Saši Likavec Svetelšek.

Besedilo in foto: Olga Knez

Tretjič zaupano vodstvo Damjanu Grmeku

Na tretji volilni skupščini Zveze borcev za vrednote NOB Komen, ki je bila ustanovljena z odcepitvijo od sežanske borčevske organizacije leta 2014, so za novega predsednika izvolili Damjana Grmeka, ki je komensko borčevsko organizacijo, ki šteje 110 članov, vodil od vsega začetka, torej dva mandata po štiri leta. Volilna skupščina, kjer so volili nove organe združenja na naslednja štiri leta, in obenem redna skupščina komenske borčevske organizacije se je odvijala na praznik dneva upora proti okupatorju, 27. aprila 2022, v lovski koči Nadrožica, kjer so zaslužnim članom podelili tudi priznanja.

Za novega predsednika je tako izvoljen Damjan Grmek, ki ima tri podpredsednike. Le-ti so postali: Bojana Kermolj, Dušan Jazbec in Boris Masten. Praporščaka pa sta Danilo Ferfolja in Silvan Colja. V društvo so sprejeli 12 novih članov. Predsednik Grmek je podal poročilo o skromnejšem delovanju organizacije v lanskem letu, ki so ga krojile koronaviрусne razmere. Z novogoriško borčevsko organizacijo vsako leto ob 15. februarju organizirajo proslavo v Dolcah. Tudi lani so ob dnevu mrtvih položili cvetje na 25 spomenikov padlim in prisostvovali komemoracijam. Na zadnji poti pa so v Biljah spremljali znanega domoljuba,

pripadnika Kosovelove brigade, Jožeta Siliča. V svojih vrstah so gostili tudi pater Klausa, s katerim se je pogovarjala dr. Ljubica Jelušič. Največ pozornosti pa so dali na obnovo spomenikov. Tako je lastnik Vojaškega muzeja Tabor Lokev, g. Srečko Rože, v komenski občini obnovil štiri spomenike, in sicer dva v Škrbini in dva v Hruševici, za kar so mu podelili tudi posebno priznanje. Ob novoletnih praznikih pa so obiskali starejše člane in jim izrazili pozornost s skromnim obdarovanjem. Tudi program dela za letošnje leto bo podoben prejšnjim letom. Tako bodo nadaljevali z urejanjem spomenikov. V komenski občini je 27 borčevskih

spomenikov, na Slovenskem pa okrog 7 tisoč. Kot eden prvih je na vrsti spomenik v Gorjanskem. Dobro obiskana je bila februarška proslava v Dolcah, septembra pa bi šli na enodnevni izlet. S prapori bodo prisotni na proslavah tudi izven občine.

Podelili so tudi priznanja za negovanje tradicij NOB. Poleg velikega zbiratelja vojaških eksponatov, veterana vojne za Slovenijo, rezervnega častnika, raziskovalca in zbiratelja ter restavratorja Srečka Rožeta, ki je prejel tudi zlato plaketo ZZB Slovenije za življenjsko delo, so priznanje prejeli še: predsednik Društva Komenski Kras 91 Franko Zadnik, zaslužna članica domačega združenja Liljana Malnar in veteran vojne za Slovenijo Slavomir Špacapan.

Posebni plaketi ZB Komen pa sta prejela najstarejša člana in udeleženca NOB. To sta: 97-letni Srečko Kukanja iz Divč pri Komnu, borec Kosovelove brigade in zaključnih bojov za Trst, in 94-letna Ema Poljšak iz Komna, med vojno kurirka. Spomnili so se tudi treh jubilarov: 63-letnega bivšega komenskega župana Danijela Božiča, znanega gostilničarja 73-letnega Mira Špacapana in vsestranskega

delavca 80-letnega Orlanda Mezinca.

Srečko Kukanja se je rodil 1. januarja 1925 v zavedni slovenski družini v Divčih. Obiskoval je italijansko osnovno šolo v Komnu, ker je bilo to območje pod italijansko oblastjo. Ko je 1943. leta dopolnil 18 let, je bil primoran vstopiti v italijansko vojsko. Dodeljen je bil v posebni bataljon v okolico Livorna. Po kapitulaciji Italije je s preostalimi slovenskimi fanti odšel domov in se pridružil partizanom. Boril se je na Goriški fronti, nato pa se je priključil Južnoprimorskemu odredu in e boril v Kosovelovi brigadi. Udeležil se je tudi zaključnih bojov za Trst. V enotah je deloval kot funkcionar SKOJ-a. Po končani vojni je delal kot oficir v JNA, najprej v Ljubljani, potem je bil premeščen v Beograd, kjer si je ustvaril družino. Vmes je služboval tudi v Bileči in na Kosovu. Leta 1988 se je preselil v Slovenijo v rodni kraj Divči. Bil je član ZZB Srbije in član komenskega združenja, kjer je opozarjal, da moramo vrednote NOB skrbno negovati in prenašati na mlajše rodove.

Ema Poljšak, rojena Jejčič, se je rodila 7. 4. 1928 v Zavinu kot ena izmed štirih sestra. V začetku leta 1941, ko je štela 13 let, so se na njihovi domačiji pri Šuštarjevih

skrivalj zbirali partizani in Emi zaupali kurirsko nalogo, ki jo je pogumno in vestno opravljala. Njena običajna pot je vodila iz Zavina v Velike Žablje in nazaj. Večinoma je delovala za Kosovelovo brigado. Ko ni bila na poti, je šivala kape titovke in triglavke. Švanje ji je bilo v veliko veselje, ki se ga je sama priučila. In še danes pove, da si je večino oblek in še kaj drugega v življenju zašila sama. V tistem času je okupator vabil ljudi, predvsem mlade, da vstopijo v fašistično organizacijo. Ampak Eme niso prepričali, zato sta z mamo pristali pred strelskim vodom, vendar se je dobro izšlo. Kot mnogim takrat tudi Emi vojna ni prizanašala. Cela družina je morala zbežati in se skrivati, zatekli so se na Pedrovo. Leta 1951 se je poročila in si ustvarila družino. Še veliko je spominov na NOB, o katerih rada pripoveduje, še zlasti mladim.

Prijetno druženje so zaključili ob zvokih harmonike Jana Novaka, ki se lahko pohvali z naslovom

državnega prvaka v igranju na diatonično harmoniko.

Besedilo in foto: Olga Knez

Srečanje vodstva OOO Sežana in županov kraško-brkinske regije z ministrom za javno upravo – Boštjanom Koritnikom

V začetku meseca marca, je sežanska Območno obrtno-podjetniška zbornica gostila Ministra za javno upravo Boštjana Koritnika. Na delovnem sestanku, kjer so bili poleg vodstva sežanske zbornice prisotni še župani Kraško-brkinskih občin, je bila glavna tema delovanje Upravne enote Sežana.

Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana kot reprezentativen organ obrtnikov in podjetnikov deluje na območju Upravne enote Sežana. Člani Kraško-brkinskih občin se namreč že dalj časa obračajo na našo ustanovo s prošnjo, da jim pomagamo pri reševanju vsakodnevnih izzivov s katerimi se srečujejo, ko pridejo v stik z Upravo enoto Sežana – izdaja gradbenih dovoljenj ali pa reševanje vlog – enotno dovoljenje za delo in bivanje. Nemalo je konkretnih primerov, ko postopki na UE Sežana trajajo predolgo. Postopek za pridobitev enotnega dovoljenja za delo in bivanje tudi tri mesece, postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja pa tudi do ene-

ga leta in pol. V gospodarstvu s takimi roki ne moremo preživeti in mnogi verjamejo, da se je na območju UE Sežana zaradi tega dogodila že večja gospodarska škoda, kater posledice bomo nosili vsi občani. Ker vemo, da je v gospodarstvu čas zelo pomemben in odločilen dejavnik, se z odgovorom pristojnih, da imajo

preveč zaposlenih na bolniškem stažu nikakor ne moremo sprijazniti.

V tej luči so pogovori z ministrom Koritnikom tudi potekali - problematika v povezavi z upravnimi postopki iz področja Zakona o tujcih in Gradbenega zakona.

Minister je prisotnim pojasnil, da je

PRIHAJA NA NA NAŠE ODRE:

Nedelja, 5. junij, ob 20h

Goran Vojnović

JUGOSLAVIJA, MOJA DEŽELA

Gledališče Koper, Gledališče Prijedor, Fundacija Friedrich Ebert Stiftung.
V okviru 29. Primorskega poletnega festivala.

Četrtek, 9. junij

30 članski nemški mladinski orkester

JUNGE KAMMERPHILHARMONIE RHEIN-NECKAR

Vstop prost; v sodelovanju z Imago Sloveniae.

Četrtek 16. junij, od 20.30 dalje

EN KVARTIN MUZIKE

Zmelkoow, Vlado Kreslin in Mali bogovi, Kraški ovčarji, Grešni kozli, Ansambl Ikebana
dobrodelni koncert

Petek, 24. junij, od 11.00 dalje

SEVEJKISEJEJ

Petek, 1. julij

ANA DESETNICA

Festival uličnega gledališča

Nedelja, 3. julij

Jazz Punt Big Bend z godalnim orkestrom GŠ Idrija, vokalistki Tanja Srednik ter Tjaša Fajdiga

IN MEMORIAM MOJMIR SEPE

Četrtek, 7. julij ob 21h

SiTi teater BTC: **FANTOVŠČINA**

Komedija.

Igrajo: Gašper Bergant, Sašo Stare, Žan Papič.

Od 17. do 25. julija 2022

POLETNI KINO NA KRASU

Četrtek, 14. julija 2022

SEVEJKISEJEJ

Koncert v amfiteatru:

LES BABETTES

ArtŠtanjel 2022 – ustvarjalne delavnice za mlade in razstava v Fabianijevi dvorani

Po uspešni krstni izvedbi programa ArtŠtanjel – poletne ustvarjalne delavnice za mlade je ekipa likovnih mentorjev pripravljena na nove ustvarjalne presežke mladih ustvarjalcev. Program in izvedba štiridnevni ustvarjalnih delavnic z manjšimi popravki in menjavo pri mentorjih ostaja podoben lanskemu. Mladi bodo ustvarjali na različnih lokacijah po Štanjelu, obiskali bodo razstavo o naravi in človeku na Krasu v Muzeju grad Štanjel, pripravili zaključno razstavo v Ferrarijevem vrtu in se seveda veliko družili. Z njimi bodo letos ustvarjali: likovni pedagoginja Vlasta Markočič in Tanja Samec, likovni pedagog Vasja Nanut, likovna ustvarjalka Britta Höshele, ilustratorica in pesnica Tina Volarič, grafična oblikovalka Maša Pušnik ter plesna ustvarjalka Sara Stropnik. Celotno dogajanje bo skozi fotografski aparat beležil fotograf Matej Čebulec. Vse o ArtŠtanjel s predstavitev posameznih delavnic najdete na spletni strani www.artstanjel.com.

Pred začetkom letošnjega ArtŠtanjela smo ob sodelovanju ORE Krasa in Brkinov v Fabianijevi dvorani v Štanjelu pripravili razstavo, na kateri je poleg del mladih ustvarjalcev predstavljeno bogato fotografsko gradivo iz lanskih delavnic. Med fotografijami in deli mladih ustvarjalcev sta na razstavi ArtŠtanjel postavljeni tudi dve prazni platni, ki vse obiskovalce vabita, da nanju kaj narišejo, napišejo in tako pustijo svoj pečat. Prvi trenutki ustvarjalnega navdiha so na otvoritvi pripadali mentorjem in mladim obiskovalcem. Do zaključka razstave bosta tako nastali slike vedno bolj zapolnjeni, rezultat pa zanimiv. Ko domišljiji pustimo prosto pot, so rezultati pogosto presenetljivi.

Razstava ArtŠtanjel bo odprta do konca poletja 2022. Poletni urnik Fabianijeve dvorane je vsak dan od 10.00 do 18.00 ure. Vljudo vabljeni in pustite svoj pečat tudi vi!

Izvedbo programa ArtŠtanjel je omogočilo sofinanciranje Občine Komen. Pri programu sodelujejo Športno kulturno društvo Hruševica, Društvo likovnih pedagogov Primorja, Športna zveza Komen ter ORA Kras in Brkini.

Besedilo: Rajko Kralj
Foto: Matej Čebulec

Kam na počitnice? POLETJE 2022 LETOVANJA ZA OTROKE

FIESA – 17. 7.–24. 7. 2022

za male šolarje in osnovnošolce do 5. razreda
<https://www.csod.si/dom/brezenka>

PACUG – 23. 7.–30. 7. 2022

za osnovnošolce in mladostnike
<http://www.zpmvic.si/otrosko-letovisce-pacug/>

PACUG – 20. 8.–27. 8. 2022

za male šolarje in osnovnošolce 1.-5. razreda
<http://www.zpmvic.si/otrosko-letovisce-pacug/>

KRANJSKA GORA

28. 8.–31. 8. 2022

za osnovnošolce do 5. razreda
vilasumica.si

DO ZDRAVSTVENEGA REGRESA ZA LETOVANJE NA MORJU SO UPRAVIČENI OTROCI IN MLADOSTNIKI DO 18. LETA STAROSTI

NA OSNOVI PRILOŽENEGA POTRDILA ZDRAVNIKA, torej otroci, ki imajo v medicinski dokumentaciji zapise, da so bili dvakrat ali večkrat bolni ali hospitalizirani v času od 30. 1. 2021 do 11. 3. 2022 in imajo stalno bivališče na področju izpostave ZZZS Območne enote Koper.

Kritje prispevka v več obrokih ali uveljavljanje cenejšega letovanja za otroke družin v socialni tiski je možno na osnovi pisnih prošelj.

POČITNIŠKO VARSTVO

POČITNIŠKO VARSTVO SEŽANA:

Varstvo bo organizirano od 6.45 ure do 15.30 ure na sedežu Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana, Bazoviška cesta 11 in na Ljudski univerzi Sežana, Bazoviška cesta 9.

1. TEDEN: 27. 6.–1. 7. 2022

2. TEDEN: 4. 7.–8. 7. 2022

3. TEDEN: 11. 7.–15. 7. 2022

POČITNIŠKO VARSTVO HRPELJE:

Varstvo bo organizirano od 6.45 ure do 15.30 ure v prostorih Vaškega doma Hrpelje.

1. TEDEN: 4. 7.–8. 7. 2022

2. TEDEN: 11. 7.–15. 7. 2022

POČITNIŠKO VARSTVO DIVAČA:

Varstvo bo organizirano od 6.45 ure do 15.30 ure v prostorih Glasbenega doma Divača (stara šola).

1. TEDEN: 1. 8.–5. 8. 2022

2. TEDEN: 8. 8.–12. 8. 2022

POČITNIŠKO VARSTVO KOMEN:

Varstvo bo organizirano od 6.45 ure do 15.30 ure v prostorih

Krajevne dvorane Komen.

1. TEDEN: 8. 8.–12. 8. 2022

2. TEDEN: 16. 8.–19. 8. 2022

Starši lahko otroke vpišete tudi v druge občine našega delovanja in v vse termine.

Prijavnice in informacije za vse programe dobite na spletni strani, na elektronski naslov, po pošti ali na sedežu društva:

Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana, Bazoviška cesta 11, 6210 Sežana

tel: 05 7341486; www.mdpm.si

mail: drustvo.prijateljev@siol.net

Ana Pangos,

za Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana

Program osrednje prireditve ob občinskem prazniku

Petek, 17. junij 2022, Štanjel

Štanjel, Kulturni dom, ob 17.00 uri

Slavnostna seja občinskega sveta Občine Komen

Organizator: Občina Komen, obcina@komen.si

Štanjel, grajsko dvorišče: Grajski večeri, ob 21.00 uri

SiTi Teater BTC - **komedija FANTOVŠČINA**

Komen, nogometno igrišče Grofovskaja, ob 21.00 uri

Velika fešta 50 let NK Komen

Žur s skupinama Kokselsi in Ne me jugat

Organizator: NK Komen, mladi.nkkomen@gmail.com

Sobota, 18. junij 2022, Komen - osrednja prireditev ob občinskem prazniku

Ob občinskem prazniku v Komnu bomo pripravili zelo obsežen in raznolik praznični program. Obiščete lahko številne kulturne prireditve, udeležite se lahko športnih dogodkov in delavnic za otroke. Lokalna društva predstavijo svoje delovanje, na stojnicah pa domači ponudniki predstavijo svoje izdelke.

Prireditev bo od 16.30 ure do 1.30 ure naslednjega dne potekala na prireditvenem prostoru na nogometnem igrišču v Komnu.

Občina Komen kot zelena destinacija s certificiranim zlatim znakom Slovenia Green – Gold bo letošnji občinski praznik obeležila tudi z ekološkim sporočilom. Na kolesarjenju in na osrednji prireditvi na nogometnem igrišču v Komnu bomo uporabljali biorazgradljivo embalažo.

Program prireditve:

14:00

Začetek kolesarske ture po Krasu (31 km) - vodnik Andrej Bandedj

Kolesarska tura je dolga 31 km in ima 400 metrov skupnih

vzponov. Podlaga, po kateri se bo vozilo, je različna: asfalt, makadam, delno tudi dobri kolovozi, zato so priporočena treking ali gorska kolesa. Na polovici poti, v Volčjem gradu je predvidena tudi točka za okrepčilno postajo. Na koncu vsi udeleženci dobijo topel obrok. Prispevek je 8€.

16.30 – 18.30, nogometno igrišče Grofovskaja

Poskokčev dan v občini Komen (Športno društvo Poskokec) Otroške ustvarjalne delavnice in animacija Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana

Predstavitve domačih društev in drugih ustvarjalcev

Tržnica domačih dobrot in izdelkov

17.00, Gasilski dom Komen

prevzem novega vozila GVC-1

18.00, nogometno igrišče Grofovskaja

Prihod kolesarjev na prireditveni prostor

Športni kinološki klub Komen na kinološkem poligonu se predstavi

Nastop harmonikarjev, učencev Zorana Lupinca

19.00, nogometno igrišče Grofovskaja

Pozdrav župana občine Komen

Kulturni program (otroci OŠ Komen in OŠ Štanjel se predstavijo)

Plesno društvo Be funky s spektakularno plesno točko

20.30, nogometno igrišče Grofovskaja

Glasbeni večer s pihalnim orkestrom Komen, skupino Balkan boys in trubači Dej še'n litro

Organizator: Ora Krasa in Brkinov, d. o. o.

Informacije:

M: anja@visitkras.info

T: 051/215-533

Napovedujemo akcijo zbiranja azbestnih odpadkov v mesecu septembru 2022

Občina Komen bo svojim občanom tudi letos ponudila možnost subvencionirane oddaje azbestnih odpadkov (gradbeni material, ki vsebuje azbest).

Kdaj? SEPTEMBER 2022, točen termin akcije bo podan naknadno. Azbestnih odpadkov, pripeljanih izven termina akcije, ne bomo sprejemali.

Kje? ZBIRNI CENTER ZA DOVOZ ODPADKOV KOMEN v bližini hišne številke Komen 137a.

Kaj? Brezplačna oddaja gradbenega materiala, ki vsebuje azbest: SALONITNE PLOŠČE, AZBESTNO-CEMENTNA KRITINA, VODOVODNE CEVI, KI VSEBUJEJO AZBEST...

Komu je akcija namenjena? Brezplačno bomo prevzemali azbestne odpadke iz gospodinjstev z območja Občine Komen. Izkažete se z zadnjo plačano položnico za storitve ravnanja z odpadki. Akcija ni namenjena oddaji azbesta poslovnih su-

bjektov.

Kako? V skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki, ki vsebujejo azbest. Azbestne odpadke morate zapakirati v vrečo ali oviti s plastično folijo, da preprečite sproščanje azbestnih vlaken v okolje med prevozom, nakladanjem in razkladanjem. Prosimo vas, da azbestne odpadke pripravite (zložite) na paleto, največ do višine 70 cm. Palleto lahko predhodno prevzamete na zbirnem centru Komen. Če imate odpadkov malo, boste te na paleto zložili na zbirnem centru. Obvezno pa morajo biti odpadki med prevozom zapakirani v vrečo ali oviti v plastično folijo. Azbestnih odpadkov ne lomite, ne razbijajte, z njimi ravajte skrajno previdno. Svetujemo uporabo obrazne zaščitne maske in obleke za enkratno uporabo ter rokavic. Azbest postane nevaren, ko se zaradi neprimerne ravnanja začne drobiti, azbestna vlakna pa se sprostijo v zrak in s tem ogrožajo ljudi.

Organizator akcije: Občina Komen in Komunalno stanovanjsko podjetje, d. d., Sežana

žana

Več informacij na tel. št. 05/73 11 240 ali 05/73 11 248.

Vabljeni!

Komunalno stanovanjsko podjetje, d. d., Sežana

GROMAP d.o.o.
 Cankarjeva 62
 5000 Nova Gorica
 t: 05 333 0 100
 m: 031 325 929
 e: gromap@siol.net
 www.gromap.si

- UREJANJE MEJ
- PARCELACIJE
- GEODETSKI NAČRT
- ZAKOLIČBE
- VPIS STAVB
- BONITETE ZEMLJIŠČ
- SODNO IZVEDENIŠTVO
- SVETOVANJE

Kjer se srečata Strokovnost in Prijaznost

Vabilo

KDO?
KAJ?

KDAJ?
KJE?

PRIJAVE?
PRISPEVEK?
DOBIM:

Društvo VENČEK IZ ŠTANJELA
 Organizira delavnico spletnja venčkov sv. Ivana
 19.6.2022 od 10h -19h
 Štanjel, pred vhodom na grajsko dvorišče
 Obvezne v TIC Štanjel tel. 041 383 986
 Da 25 e
 cvetje ,obroček, vrvico , pomoč pri izdelavi, okrasno embalažo za venček

Dobrodošli!

SPOČIJTE OČI V DIGITALNEM SVETU

Pomislite, koliko časa na dan preživite s pogledom, usmerjenim v digitalne naprave: telefone, računalnike, televizijo in tablice. Vse našteje naprave povzročajo simptome digitalnega očesnega stresa:

- razdražene in suhe oči,
- glavobole,
- utrujenost in
- bleščanje.

Optika Tom ima rešitev! Očalne leče, ki so ustvarjene za odličen pogled na daljavo in z akomodacijsko podporo poskrbijo za sproščen pogled na blizu in v sredino sredino vidnega polja.

Akomodacijska podpora je polje z dodatkom korekcije. Ta očesnim mišicam omogoča sproščenost tudi ob pogledu na bližino in sredino ter omogoča udobje gledanja na vse razdalje. Oči so tako spočite skozi ves dan tudi med gledanjem v zaslone.

Kosovelova ulica 1b, 6210 Sežana, Tel.: 05 730 47 70, www.optikatom.com

**PREGLEDI VIDA
VSAK ČETRTEK**

Poskenirajte
in se naročite.

37.
vilenica
mednarodni literarni festival
international literary festival

Kako daleč je
dom?
How far away is
home?

6. - 11. 9. 2022
www.vilenica.si

Varen na poletnem soncu in na spletu

Internet zavzema vse večji del našega socialnega življenja. Korenito je spremenil način našega komuniciranja, druženja, iskanja in širjenja informacij, hkrati pa tudi vzpostavljanja in ohranjanja stikov. Ljudje vseh starosti že imajo profile na družbenih omrežjih in vse bolj postaja resničen rek, da 'če te ni na družbenem omrežju, ne obstajaš'. S svetom tako lahko poceni, enostavno in hitro delimo fotografije iz svojih mobilnih naprav, uporabljamo klepetalnice, se povezujemo s prijatelji, ki jih običajno ne vidimo pogosto in našim sledilcem oz. spletnim prijateljem razkrivamo, kaj počnemo v prostem času.

Smo na pragu dolgih šolskih počitnic. Otroci bodo tako še več časa kot običajno preživel v družbi svojih mobilnih naprav in računalnikov. Dejstvo je, da internet za vse uporabnike ponuja morje priložnosti, hkrati pa tudi nevarnosti, če o pametni in varni uporabi interneta niso poučeni. Poleg spletnega izsiljevanja in neprimernih vsebin otroke ogrožajo tudi razni spletni nasilneži, ki želijo z otroki vzpostaviti stik in jih izkoristiti, hkrati pa od otrok dobiti tudi razne osebne informacije za nadaljnjo zlorabo, tudi spolno.

Slovenske policistke in policisti v zadnjem času opažamo porast primerov, ko že mlajši otroci neznancem na spletu pošiljajo svoje intimne fotografije, kasneje pa postanejo žrtve hudega izsiljevanja in groženj. Zato v policiji pred začetkom poletja vsem otrokom svetujemo:

- **Ne razširjajte svojih podatkov in ne razkrivajte svoje lokacije.** Verjame-mo, da ste navdušeni nad 14-dnev-nim potovanjem na Kanarske otoke, na katerega ste se podali z družino, ali nad vikend oddihom ob morju. Take informacije, ki jih javno objavljamo na družbenih omrežjih, lahko pripomorejo k temu, da nas med našim sproščanjem ob morju ali v hribih obiščejo nepridip-ravi, ob prihodu domov pa nas pričaka izropano stanovanje.
- **Bodite pozorni, kaj objavljate na spletu.** Znan slovenski pregovor bi lahko spremenili v: »Fotografija deljena, ne vrne se nobena.« V trenutku, ko foto-grafijo objavimo na družbenem omrež-ju, nad njo za vedno izgubimo nadzor. Nikoli namreč ne moremo vedeti, kdo je fotografijo videl ali posredoval naprej oz. kdo si jo je shranil na svojo napravo. Nedvomno pa na svetovni splet, niti v zasebna sporočila, ne spadajo fotogra-

fije, na katerih ležerno poležavam na plaži v samih kopalkah.

- **Zaščitite svoje geslo.** Geslo, ki ga imate za dostop do spletnih aplikacij in druž-benih omrežij, je samo vaše. Nikomur ga ne zaupajte, dovolj naj bo dolgo in zapleteno. Če sumite, da vam je nekdo vdrl v profil, ga nemudoma zamenjajte.
- **Nasilje, ki se dogaja na spletu, je prav tako nasilje.** Med poletnimi počit-nicami se nasilje, ki se je sicer dogajalo v šoli, prenese na splet, v klepetalnice, aplikacije, forume. Čeprav to nasilje ni tako neposredno vidno in mu včasih ne pripišemo velike teže, ima prav take, če ne celo hujše posledice kot nasilje, ki se dogaja pred našimi očmi. Posledice spletnega nasilja so namreč trajne – žaljivih fotografij in komentarjev ne more-mo nikoli več izbrisati, vse take vsebine pa so še čez nekaj let dostopne našim bodočim partnerjem, delodajalcem, učiteljem, sošolcem.
- **Nikoli se ne srečajte v živo z osebo, ki ste jo spoznali na spletu. Zau-pajte svojim občutkom.** V klepetal-nicah in družbenih omrežjih otroke pogosto kontaktirajo ljudje, ki se nato z vami pogovarjajo o vsem mogočem. Predstavijo se vam lahko tudi kot vaši vrstniki. Občutek imate, da ste končno našli osebo, ki vas – za razliko od vaših staršev – razume, spoštuje in vam res želi dobro. Kmalu vas nagovori, da mu pošljete nekaj svojih fotografij, ki nato postajajo vse bolj intimne, hitro pa preide tudi na željo po srečanju v živo. Svetujemo vam, da se s tako osebo ni-koli ne srečujete. Če se kljub temu želi-te srečati, o tem povejte svojim staršem ali prijateljem, ki naj vas na to srečanje tudi spremljajo. Srečanje naj poteka na javnem kraju. V kolikor se vam zazdi, da oseba, s katero ste se pogovarja-li, v resnici ni taka, kot se je izdajala v pogovorih in da imate glede vajinega prijateljstva pomisleke, se umaknite in poskrbite za varnost.
- **O vseh težavah in dilemah, s kateri-mi se srečujete pri uporabi interne-ta, se posvetujte s starši ali drugo odraslo osebo.**

Starši, svoje otroke učite, da morajo no-siti čelade, ko se vozijo s kolesom ali da se morajo namazati s kremo za sončenje, preden gredo na sonce. Ste se z njimi le-tos že pogovorili o spletni varnosti? Sve-tujemo vam, da se z vašimi otroki redno

pogovarjate o tem, kaj počnejo na spletu, katere spletne strani obiskujejo, na kate-rih družbenih omrežjih imajo ustvarjene profile ter na kakšen način in s kom ko-municirajo na spletu. Glede na otrokovo starost in potrebe se dogovorite o času uporabe interneta in pametnih naprav. Skupaj oblikujte seznam, katerih po-datkov nikoli ne smejo razkriti na spletu (datum rojstva, naslov, številka bančnega računa, kraj šolanja) in se prepričajte, da razumejo, da te informacije lahko neko-mu, ki bi jih rad zlorabil, povedo več, kot bi si sami želeli.

Otrokom pojasnite, da je internet – po-dobno kot ulica – javni prostor in da se je potrebno temu primerno tudi obnašati. Tudi na spletu veljajo pravila bontona in spoštljivega komuniciranja ter da je nasi-lje na spletu prav tako kaznivo. Pojasnite jim, da tako kot po ulici ne gredo brez oblek, tudi intimne fotografije ne sodijo tja, pa čeprav jih zanje prosi spletni 'prij-a-telj', ki ga 'poznajo' (že) tri dni! Naučite jih previdnosti pri objavljanju na družbenih omrežjih.

Vemo, da večina med vami svojega ot-roka ne bi pustila na morje ali na srečanje z neznancem. Povejte jim, da na spletu ne smejo govoriti z neznanimi ljudmi, še manj pa z njimi deliti razne fotografije. Spolni izkoriščevalci otrok na spletu lah-ko ustvarijo lažne profile z namenom, da bi se otroku lažje približali in skрили svojo identiteto. Ko otrok pošlje svojo prvo (in-timno) fotografijo taki osebi, v nadaljeva-nju postane žrtev izsiljevanja in groženj.

Želimo si, da bi pred poletnimi počitni-cami vaši pogovori z otroki na temo sple-tne varnosti in digitalnem odtisu postali tako pomembno in nujno opravilo, kot je nanašanje sončne kreme pred odhodom na plažo. Tako kot skrbimo za našo zaščito pred soncem, poskrbimo tudi za zaščito in varnost v digitalnem okolju. Vsi odrasli, tako starši kot drugi, ki z otroki prihajamo v stik, smo odgovorni za varnost najmlaj-ših na internetu

Za dodatne nasvete in informacije lahko pobrs-kate po spletni strani slovenske po-licije ali spletni strani safe.si, za pomoč v primerih spletnih spolnih zlorab in nasilja pa obvestite policijo na 113 ali se oglasite na najbližji policijski postaji.

Letošnje poletje deskajmo varno in pre-mišljeno. Na vodi in na spletu.

ORATORIJ 2022

KJE: župnišče Komen
KDAJ: 25. 7. – 31. 7. 2022
PRIJAVE: oratorij.komen@gmail.com

Oratorij je vzgojni počitniški program za otroke, ki ga pripravljajo mladi prostovoljci, namenjen pa je predvsem otrokom in mladim od prvega razreda naprej. Vsako leto je tema drugačna, letos je glavni junak Ignacij Lojolski, ustanovitelj Družbe Jezusove (jezuiti).

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05 73 10 450
Fax: 05 73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: obcina@komen.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12.00
sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05 73 10 141
E-pošta: soou@sezana.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 7.30 do 11.00
sreda od 7.30 do 11.00 in od 12.00 do 16.00

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen
Telefon: 05 76 68 580
E-pošta: knjiznica.komen@siol.net
Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18.00
sreda od 8.00 do 15. ure

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05 73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05 73 11 790
Delovni čas: ponedeljek od 12.00 do 19.00 ure
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15. ure
sreda od 9.00 do 18. ure

Zbirni center Komen

torek: od 9. do 13.00
četrtek: od 14. do 17.00
sobota: od 9. do 13.00

Delovanje javne razsvetljave - prijava napak:

Javna razsvetljava d. d., Litijska cesta 263, Ljubljana
Telefon: 01 5863 600
E-pošta: info@jr-lj.si
Spletna stran: www.jr-lj.si/prijava-napak

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05 30 78 570

JAVNA BLAGAJNA OBČINE KOMEN obratuje v poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d., v Komnu 118 c (pri pošti), odprta je od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 16.00.

ODPRTO ŠIROKOPASOVNO OMREŽJE KOMEN - prijava poškodbe infrastrukture, ki ni povezana z motnjami delovanja storitev pri njih.

E-pošta: napake.oso@gvo.si
Telefon: 02 333 26 23, 02 332 23 00
(izven delovnega časa, med 15.00 in 7.00 naslednjega dne)

DOGODKI OB PRAZNIKU OBČINE KOMEN

petek, 3. junij 2022

Štanjel 21.00, **Gledališka skupina Štandrež – komedija PAMELA**

sobota, 4. junij 2022

MP Sveto, **Branje zgodb ob kalu, medgeneracijski park Sveto**

nedelja, 5. junij 2022

Štanjel, **Voden ogled Fabianijev Štanjel - projekt Vrtovi Krasa**

ponedeljek, 6. junij 2022

KD Kobjeglava, **Regijsko srečanje odraslih gledaliških skupin**

četrtek, 9. junij 2022

Igrišče Komen, **turnir v nogometu U7 in U9**

MP Sveto, **'Knjižnica pod krošnjami', sledi 7 četrtkov, Medgeneracijski park Sveto**

petek, 10. junij 2022

Igrišče Komen 17.00, **turnir v nogometu U7 in U9**

Grad Štanjel 21.00, **Rudi Bučar in Banda - glasbeni koncert**

sobota, 11. junij 2022

Igrišče Komen 10.00, **turnir v nogometu U15**

Igrišče Komen 14.00, **Zelena noč 2022 (turnir v nogometu, briškola,...)**

sreda, 15. junij 2022

Spacalova domačija Škrbina, **pesniški večer POEZIJA MIRU**

četrtek, 16. junij 2022

MP Sveto, **Uradna otvoritev medgeneracijskega parka Sveto**

petek, 17. junij 2022

Zadružni dom Štanjel 17.00, **Slavnostna seja občinskega sveta**

Grad Štanjel 21.00, **SiTi Teater BTC - komedija FANTOVŠČINA**

nedelja, 19. junij 2022

Grad Štanjel, **Festival Gledanica, Štanjel**

20. junij - 24. junij 2022

Zadružni dom Štanjel, **Likovne kolonije**

ponedeljek, 21. junij 2022

Kosovelova knjižnica Sežana, **Otvoritev razstave konfekcija in slavnostna prireditev ob 50. obletnici Kosovelove knjižnice Sežana**

petek, 24. junij 2022

Grad Štanjel 21.00, **Boštjan Pertinač in Tinkara Kovač - akustični glasbeni koncert**

nedelja, 26. junij 2022

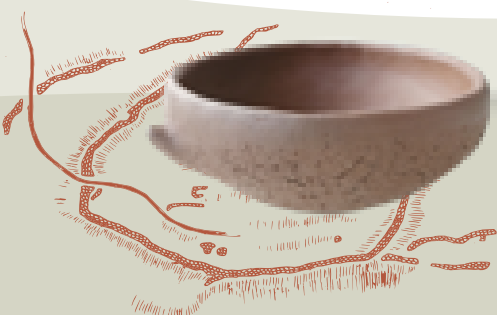
na "Brci" v Gabrovici pri Komnu 21.00, **Alana Ayckbourn: NORČIJE V SPALNICAH** gledališke skupine Kulturnega in razvojnega društva "Brce" - Gabrovica pri Komnu

nedelja, 3. julij 2022

Grad Štanjel 18.00, **Štrekljevi večeri - najboljše skupine ljudskih pevcev in godcev iz različnih slovenskih pokrajin**

nedelja, 19. junij 2022, grad Štanjel

FESTIVAL GLEDANICA

DELAVNICE

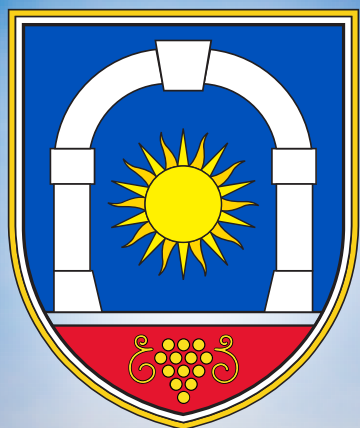
- 10.00-19.00, **Delavnica spletanja venčkov sv. Ivana**
- 15.00-17.00, **delavnica izdelovanja starodavnih glasbil 'PISKAJ IN MUČI'**

PREDSTAVE

- 10.00 dalje, **Interaktivna inštalacija "Igraj kolo!"**
- 18.00, **Večer narečnega kamišibaja**

VODENI OGLEDI

- 14.00-18.00, **Ogledi zvočne galerije Kamenica**
- 16.00, **Voden ogled Skozi Štanjel skozi čas**
- 16.30, **Voden pohod po Škratjem Krasu**
- 19.00-20.00, **Ocenjevanje najlepših venčkov**
- 20.00 dalje, **Tradicionalni obred - raznos venčkov po Štanjelu, odstranitev starih in obešanje novih**

OBČINSKI PRAZNIK

OBČINE KOMEN

17.6.
18.6.
2022

nogometno igrišče »Grofovka«

17. junij ob 21h - **VELIKA FEŠTA**
NE ME JUGAT & KOKTELSI

poskokčev dan

18. junij od 16.30 dalje
POSKOKČEV DAN,
BALKAN ŽUR -
PIHALNI ORKESTER KOMEN
& BALKAN BOYSI
& DEJ Š'EN LITRO